

«Фридом Банк Қазақстан» АҚ

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

*2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен қоса*

МАЗМҰНЫ

БАСШЫЛЫҚТЫҢ 2025 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛҒЫ ШОҒЫРААНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ТУРАЛЫ МӘЛІМДЕМЕСІ

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

2025 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛҒЫ ШОҒЫРААНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК:

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп.....	1
Пайда немесе зиян және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	2-3
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	4
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	5-6

ШОҒЫРААНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР:

1. Қызметтің сипаттамасы	7
2. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау негізі	8
3. Есеп саясатының маңызды ережелері	11
4. Маңызды есептік пайымдаулар мен бағалаулар	22
5. Ақша қаражаты мен оның баламалары	24
6. Қаржы ұйымдарындағы қаражат	25
7. Клиенттерге берілген кредиттер	26
8. Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	33
9. Инвестициялық бағалы қағаздар	34
10. Негізгі құралдар	35
11. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	36
12. Материалдық емес активтер	37
13. Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	37
14. Өзге де активтер	38
15. Салық салу	40
16. Қаржы ұйымдарының қаражаты	42
17. Клиенттердің қаражаты	42
18. «РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	43
19. Реттелген борыш	44
20. Жалдау бойынша міндеттемелер	44
21. Ипотекалық ұйым алдындағы міндеттемелер	45
22. Басқа да міндеттемелер	45
23. Капитал	45
24. Таза пайыздық кіріс	47
25. Кредиттік зияндар бойынша шығыстар	48
26. Таза комиссиялық (залал) / кіріс	48
27. Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза пайда	49
28. Басқа да кірістер мен шығыстар	49
29. Персонал шығыстары	49
30. Әкімшілік және басқа да операциялық шығыстар	50
31. Акцияға шаққандағы пайда	50
32. Шарттық және шартты міндеттемелер	51
33. Тәуекелдерді басқару	52
34. Әділ құнды бағалау	68
35. Байланысты тараптармен операциялар	71
36. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімін сараптау	74
37. Капитал жеткіліктігі	75
38. Есепті күннен кейінгі оқиғалар	75

БАСШЫЛЫҚТЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМДЕМЕСІ**2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін**

Басшылық 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Фридом Банк Қазақстан» акционерлік қоғамының («Банк») және оның еншілес кәсіпорындарының (бірілесіп – «Топ») қаржылық жағдайын анық көрсететін шоғырландырылған қаржылық есептілікті және пайда немесе зиян және өзге де жиынтық кіріс туралы, капиталдағы өзгерістер туралы және осы күні аяқталған жыл үшін ақша қаражатының қозғалысы туралы тиісті шоғырландырылған есептерді дайындауға, сондай-ақ есеп саясаты туралы елеулі ақпаратты және Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес («ХҚЕСК») шығарған ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілікке (бұдан әрі - «шоғырландырылған қаржылық есептілік») өзге де ескертпелерді анып көрсетуге жауапты болады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау барысында басшылық:

- Есеп саясаты қағидаларын дұрыс таңдау және қолданылуын қамтамасыз ету;
- Ақпаратты, соның ішінде есеп саясаты туралы деректерді мұндай ақпараттың орындылығын, нақтылығын, салыстырмалылығын және түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда беруге;
- Пайдаланушыларға түсіну үшін ХҚЕСК шығарған ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттары талаптарының орындалуы жеткіліксіз болғанда, сондай-ақ өзге де оқиғалар немесе шарттар Топ қызметінің шоғырландырылған қаржылық жағдайы мен қаржылық нәтижелеріне әсер еткен жағдайларда қосымша ақпаратты ашуға; және
- Топтың өз қызметін келешекте жалғастыру қабілетін бағалау үшін жауапты болады.

Басшылық сондай-ақ:

- Топтың барлық кәсіпорындарындағы ішкі бақылаудың сенімді және тиімді жүйесінің қызметін әзірлеуге, енгізуге және қолдауға;
- Топ мәмілелерін ашуға және түсіндіруге, сондай-ақ Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайы туралы ақпаратты кез келген уақытта жеткілікті деңгейдегі дәлдікпен ұсынуға және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕСК шығарған ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттарының талаптарына сәйкес болуын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін нысан түріндегі есепті жүргізуге;
- Бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүргізуге;
- Топ активтерін сақтауды қамтамасыз ету бойынша мүмкін болатын барлық орынды шараларды қолдануға; және
- Алаяқтық және басқа да құқық бұзушылық фактілерін анықтауға және олардың алдын алуға жауапты болады.

Топтың 2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілігін Топ Басқармасы 2026 жылғы 30 сәуірде шығаруға бекітті және Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес Директорлар кеңесі мен жалғыз акционер кейіннен бекітуге тиіс.

Басқарма атынан:

Г.А. Ахметова
Басқарма Төрағасы

2026 жылғы 30 сәуір
Алматы қ., Қазақстан

А.К. Күбеева
Бас бухгалтер

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Фридом Банк Қазақстан» акционерлік қоғамының Акционері мен Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз «Фридом Банк Қазақстан» акционерлік қоғамы мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі - «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, пайда немесе зиян және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының маңызды ережелері туралы ақпаратты қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының шоғырландырылған қозғалысы мен шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Топқа қатысты бухгалтерлер үшін Халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес қабылдаған *Кәсіби бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда)* (БХЭСК кодексі) сәйкес, жария мүдделі ұйымдардың қаржылық есептілігі аудитіне қолданылатын тәуелсіздік талаптарына және Қазақстан Республикасында жария мүдделі ұйымдардың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне қолданылатын этикалық талаптарға қатысты тәуелсізбіз. Біз сондай-ақ осы талаптарға және БХЭСК кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің басты мәселелері

Аудиттің басты мәселелері - біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген мәселеге қатысты тиісті мәселенің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстінде келтіріледі.

Біз есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселеге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындай жатады. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселені қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Аудиттің басты мәселесі	Тиісті басты мәселе аудитіміздің барысында қалайша қарастырылды
-------------------------	---

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік зияндар резерві

«Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік зияндар резервін бағалау Топ басшылығы пайымдауының басты аясы болып табылады. Актив алғаш рет танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаю факторларының анықталуы, дефолт ықтималдылығының және дефолт кезінде шығындар деңгейінің мәндерін айқындау пайымдауды, жорамалдар мен тарихи, ағымдағы және болжамды ақпаратты талдауды айтарлықтай пайдалану амалдарын қосатын процестер болып табылады.

Түрлі модельдер мен жорамалдарды пайдалану клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік зияндардың бағалау резервіне айтарлықтай әсер ете алады.

Клиенттерге берілетін кредиттер сомасының маңыздылығына, сондай-ақ кәсіби пайымдаудың айтарлықтай пайдаланылуына байланысты күтілетін кредиттік зияндар резервін бағалау аудиттің басты мәселесі болды.

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік зияндар туралы ақпарат, сондай-ақ Топ басшылығының күтілетін кредиттік зияндардың резервін бағалауға әдісі шоғырландырылған қаржылық есептіліктің «Маңызды есепті пайымдаулар мен бағалаулар» 4-ескертпесінде, «Клиенттерге берілген кредиттер» 7-ескертпесінде және «Тәуекелдерді басқару» 33-ескертпесінде сипатталған.

Біздің аудиторлық процедуралар клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік зияндар резервін бағалау әдістемесін талдауды қамтыды. Біз сондай-ақ берешектің мерзімі өткен кезеңді және активтің кредиттік сапасының нашарлауы себебімен берешекті қайта құрылымдауды қамтитын актив бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсу және дефолттың болу факторларын анықтау процестерін бақылау құралдарына талдау және тестілеу жүргіздік.

Аудиторлық процедураларымыздың шеңберінде біз, іріктелген негізде, жорамалдарды талдап, Топ клиенттерге жиынтық негізде берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік зияндар резервін бағалау кезінде пайдаланған бастапқы деректерді тестіледік, оған берешекті өтеу бойынша нарықтық статистика және кепілде тұрған қамтамасыз етуді алу нәтижесінде дефолт бола қалған жағдайда шығындардың күтілетін өтелуі жатады.

Күтілетін кредиттік зияндар резервін дербес бағалауға қатысты, біз, іріктелген негізде, қарыз алушылар туралы қаржылық және қаржылық емес ақпаратты, сондай-ақ дефолт болған жағдайда кепілмен қамсыздандыруға өтелудің салынуы нәтижесінде Топ пайдаланған шығындарды өтеу сценарийін талдадық.

Біз сондай-ақ макроэкономикалық көрсеткіштерді таңдауды қоса алғанда, күтілетін кредиттік зияндарды бағалау моделінде Топ пайдаланған болжамды ақпаратқа талдау жасадық. Біз бастапқы деректерді ашық дерек көздеріндегі ақпаратпен салыстырдық және макротүзету коэффициентін математикалық тұрғыдан қайта есептедік.

Shape the future
with confidence

Біз, іріктелген негізде, күтілетін кредиттік зияндар резервін қайта есептедік.

Біз шоғырландырылған қаржылық есептілікке Ескертпелерде ашып көрсетілген клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік зияндар резерві туралы ақпаратты талдадық.

Басқа да мәліметтер

Топтың 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы қаржылық есептілігінің аудитін 2025 жылғы 15 сәуірдегі бұл есептілікке қатысты түрлендірілмеген пікірін білдірген басқа аудитор жүргізді.

Топтың 2025 жылғы жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Топтың 2025 жылғы жылдық есебінде қамтылған ақпарат жатады, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен сол туралы біздің аудиторлық есебіміз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Топтың 2025 жылғы Жылдық есебі, жорамалмен, бізге осы аудиторлық есеп күнінен кейін ұсынылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды ұсынбаймыз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге ұсынылған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады.

Басшылықтың және Аудит жөніндегі комитеттің шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарын дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Топты таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Аудит жөніндегі комитет Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік - бұл сенімділіктің жоғары деңгейі, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит әрқашан болған жағдайда айтарлықтай бұрмалануды анықтайтынына кепілдік болып табылмайды. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит барысында кәсіби скептицизмді сақтаймыз. Сонымен қатар, біз келесі әрекеттерді орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Жосықсыз әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені жосықсыз әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізіп жіберу, ақпаратты бұрмаланған түрде ұсыну немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту әрекеттерін қамтуы мүмкін;
- ▶ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;
- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде шоғырландырылған қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің қорытындыларымыз аудиторлық есеп беру күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз;

- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір қалыптастыру үшін негіз ретінде ұйымдардың қаржылық ақпаратына немесе Топ ішіндегі шаруашылық бірлікке қатысты жеткілікті тиісті аудиторлық дәлелдемелер алу мақсатында Топтың аудитін жоспарлаймыз және жүзеге асырамыз. Біз Топтың аудит мақсаттары үшін орындалатын аудиторлық процедураларды жалпы басқаруға, бақылауға және тексеруге жауаптымыз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін жеке дара жауапты болып табыламыз.

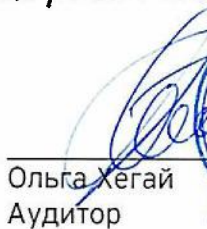
Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

Сондай-ақ біз Аудит жөніндегі комитетке тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық және осы тұлғаларды барлық өзара қарым-қатынастар мен аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізделген түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда - қауіп-қатерлерді жою үшін жасалған іс-қимылдар немесе қолға алынған сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің басты мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есебімізде хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есебі шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты басшы, - Ольга Хегай.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Ольга Хегай
Аудитор

Аудитордың 2015 жылғы 25 қыркүйектегі
№ МФ-0000286 біліктілік куәлігі

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі
2005 жылғы 15 шілдеде берген сериясы
МФЮ-2, № 0000003 болатын Қазақстан
Республикасының аумағында аудиторлық
қызметпен айналысуға арналған
мемлекеттік лицензия

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.,
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2026 жылғы 30 сәуір

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2025 жылы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

	Ескертпе лер	2025 жылы 31 желтоқсан	2024 жылы 31 желтоқсан*
Активтер			
Ақша қаражаты мен оның баламалары	5	379.176.023	259.075.000
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	6	50.125.691	47.518.955
Туынды қаржы активтері		—	397.649
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	8	478.326.932	447.781.951
«РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	8	112.203.930	718.557.781
Инвестициялық бағалы қағаздар	9	88.848.132	37.236.674
«РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген инвестициялық бағалы қағаздар	9	381.240.525	216.773.116
Клиенттерге берілген кредиттер	7	995.884.067	766.612.520
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	13	9.627.264	—
Негізгі құралдар	10	43.932.962	27.183.118
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	11	3.810.281	4.261.838
Материалдық емес активтер	12	14.865.314	8.844.404
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша активтер		960.699	230.844
Басқа да активтер	14	23.406.583	8.013.734
Активтер жиыны		2.582.408.403	2.542.487.584
Міндеттемелер			
Туынды қаржылық міндеттемелер		101.039	—
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	18	470.655.418	957.349.633
Клиенттердің қаражаты	17	1.511.370.644	1.083.562.195
Қаржы ұйымдарының қаражаты	16	63.199.834	26.535.021
Ипотекалық ұйым алдындағы міндеттемелер	21	263.076.372	248.307.105
Жалдау бойынша міндеттемелер	20	4.722.975	4.844.101
Реттелген борыш	19	1.040.000	1.000.000
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	15	2.265.494	1.319.461
Басқа да міндеттемелер	22	18.928.048	11.236.620
Міндеттемелер жиыны		2.335.359.824	2.334.154.136
Капитал			
Жарғылық капитал	23	111.856.152	87.356.148
Қосымша төленген капитал	23	2.400.340	2.400.340
Негізгі құралдарды қайта бағалау резерві	23	1.872.135	872.129
Басқа резервтер		970.356	288.028
Бөлінбеген пайда		129.949.596	117.416.803
Капитал жиыны		247.048.579	208.333.448
Міндеттемелер мен капитал жиыны		2.582.408.403	2.542.487.584

* Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2024 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жылы шоғырландырылған қаржылық есептілікпен үйлеспейді, өйткені жасалған қайта жіктеулерді көрсетеді, олар туралы толық ақпарат 2-ескертеде келтірілген.

Басқарма атынан:

Г.А. Ахметова
Басқарма Төрағасы

Д.К. Кубеева
Бас бухгалтер

2026 жылы 30 сәуір
Алматы қ., Қазақстан

7-75 бет аралығындағы ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

**ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗИЯН ЖӘНЕ БАСҚА ДА ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ
ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП****2025 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН***(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)*

	<i>Ескертпе лер</i>	<i>2025 ЖЫЛ</i>	<i>2024 ЖЫЛ*</i>
Тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық түсім	24	185.864.898	121.792.950
Пайда немесе зиян арқылы Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздық түсім	24	67.375.683	140.131.384
Пайыздық шығыстар	24	(180.173.660)	(188.771.656)
Кредиттік зияндар бойынша шығыстарға дейінгі таза пайыздық кіріс		73.066.921	73.152.678
Кредиттік зияндар бойынша шығыстар	25	(6.726.869)	(15.477.175)
Таза пайыздық кіріс		66.340.052	57.675.503
Комиссиялық кірістер	26	20.745.469	32.111.770
Комиссиялық шығыстар	26	(49.370.105)	(28.834.266)
Таза комиссиялық (шығыс) / кіріс		(28.624.636)	3.277.504
Пайда немесе зиян арқылы Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша таза пайда	27	19.725.821	39.585.972
Шетел валютасымен операциялар бойынша таза пайда/(зиян)			
- сауда-саттық операциялары		39.834.460	30.065.766
- валюталық баптарды қайта бағалау		(5.218.069)	(22.299.147)
Шығындарды өтеу бойынша кіріс	13	17.140.283	—
Басқа да кірістер	28	1.627.719	611.066
Пайыздық емес кірістер		73.110.214	47.963.657
Персонал шығыстары	29	(42.461.087)	(31.620.904)
Әкімшілік және басқа да операциялық шығыстар	30	(39.904.262)	(24.733.365)
Қаржы активтерін тануды тоқтату нәтижесінде болған залал	13	(6.059.865)	—
Басқа да шығыстар	28	(228.645)	(154.997)
Пайыздық емес шығыстар		(88.653.859)	(56.509.266)
Корпоративтік табыс салығының шығыстарына дейінгі пайда		22.171.771	52.407.398
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	15	(9.652.368)	(176.113)
Бір жылғы пайда		12.519.403	52.231.285

**ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗИЯН ЖӘНЕ БАСҚА ДА ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ
ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)****2025 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)*

	<i>Ескертпе лер</i>	<i>2025 жыл</i>	<i>2024 жыл</i>
Өзге де жиынтық кіріс			
<i>Келесі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында жіктелуге жататын басқа да жиынтық кіріс</i>			
Шетелдік бөлімшелердің көрсеткіштерін қайта есептеуден туындайтын бағамдық айырмалар		682.328	288.028
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелетін таза басқа да жиынтық кіріс жиыны		682.328	288.028
<i>Келесі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында жіктелуге жатпайтын басқа да жиынтық кіріс</i>			
Корпоративтік табыс салығын шегергендегі негізгі құралдарды қайта бағалау		1.013.396	—
Келесі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелуге жатпайтын басқа да жиынтық кіріс жиыны		1.013.396	—
Корпоративтік табыс салығын шегере отырып, бір жылғы басқа да жиынтық кіріс		1.695.724	288.028
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны		14.215.127	52.519.313
Акцияға шаққандағы базалық және бөлінген пайда (теңгеммен)	31	354,12	1.854,80

* Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілікпен үйлеспейді, өйткені жасалған қайта жіктеулерді көрсетеді, олар туралы толық ақпарат 2-ескертемеде келтірілген.

Басқарма атынан:

Г.А. Ахметова
Басқарма Төрағасы

2026 жылғы 30 сәуір
Алматы қ., Қазақстан

Д.К. Кубеева
Бас бухгалтер

КАПИТАЛАДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2025 жылығы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

(Мың теңгелен, егер өзгегі көрсетілмесе)

Ескертпе лер	Жарғылық капитал	Қосымша төленген капитал	Негізгі құраалары қайта бағалау резерві	Басқа резервтер	Бөлінбеген пайда	Капитал жиыны
2023 жылығы 31 желтоқсан	62.356.145	2.400.340	886.737	-	65.170.910	130.814.132
Бір жылғы пайда	-	-	-	-	52.231.285	52.231.285
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс	-	-	-	288.028	-	288.028
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	-	-	-	288.028	52.231.285	52.519.313
23	25.000.003	-	-	-	-	25.000.003
Жарғылық капиталды ұлағайту	-	-	-	-	-	-
Негізгі құрааларды қайта бағалау резервінің амортизациясы	-	-	(14.608)	-	14.608	-
2024 жылығы 31 желтоқсан	87.356.148	2.400.340	872.129	288.028	117.416.803	208.333.448
Бір жылғы пайда	-	-	-	-	12.519.403	12.519.403
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс	-	-	1.013.396	682.328	-	1.695.724
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	-	-	1.013.396	682.328	12.519.403	14.215.127
23	24.500.004	-	-	-	-	24.500.004
Жарғылық капиталды ұлағайту	-	-	-	-	-	-
Негізгі құрааларды қайта бағалау резервінің амортизациясы	-	-	(13.390)	-	13.390	-
2025 жылығы 31 желтоқсан	111.856.152	2.400.340	1.872.135	970.356	129.949.596	247.048.579

Басқарма атынан:

Г.А. Ахметова

Басқарма Төрағасы

2026 жылығы 30 сәуір

Алматы Қ, Қазақстан

7-75 бет аралығындағы ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП**2025 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН***(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)*

	<i>Ескертпе лер</i>	<i>2025 ЖЫЛ</i>	<i>2024 ЖЫЛ*</i>
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Түскен пайыздар	24	252.529.955	252.988.330
Төленген пайыздар	24	(176.256.596)	(186.118.244)
Алынған комиссиялар		20.808.244	11.991.434
Төленген комиссиялар		(49.378.818)	(8.815.073)
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша таза іске асырылған пайда/(зиян)	27	47.373.213	105.406
Шетел валютасымен операциялар бойынша таза жұмсалған пайда		39.834.460	30.065.766
Шығындарды өтеу	13	7.054.969	—
Басқа да түскен кірістер		626.114	280.312
Алынған дивидендтер	28	706.116	311.200
Төленген персонал шығыстары		(40.824.860)	(27.234.278)
Әкімшілік және төленген басқа да операциялық шығыстар		(28.414.253)	(20.252.822)
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша ағындары		74.058.544	53.322.031
<i>Операциялық активтердің (ұлғайту)/ азаюы</i>			
Қаржы ұйымдарындағы қаражат		(3.725.350)	721.618
Туынды қаржы активтері		92.446	1.165.229
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар		515.678.849	89.345.579
Клиенттерге берілген кредиттер		(238.862.307)	(172.222.691)
Басқа да активтер		(7.210.874)	726.422
<i>Операциялық міндеттемелердің көбеюі/ (азайуы)</i>			
Қаржы ұйымдарының қаражаты		36.238.438	4.395.951
Клиенттердің қаражаты		409.042.012	278.620.965
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек		(485.389.331)	(99.701.154)
Ипотекалық ұйым алдындағы міндеттемелер		14.769.267	23.521.143
Басқа да міндеттемелер		669.299	(278.949)
Корпоративтік табыс салығына дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза түсуі		315.360.993	179.616.144
Төленген корпоративтік табыс салығы		(9.773.989)	(12.407)
Операциялық қызметтен ақша қаражатының таза түсімі		305.587.004	179.603.737
Инвестициялық қызметтен болған ақша ағындары			
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	9	(193.500.309)	(138.962.815)
Негізгі құралдарды сатып алу		(20.624.386)	(15.799.220)
Негізгі құралдарды сатудан түскен түсімдер		100.575	—
Материалдық емес активтерді сатып алу		(6.884.141)	(4.528.691)
Инвестициялық қызметте ақша қаражатының таза жұмсалуды		(220.908.261)	(159.290.726)

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ЕСЕП (жалғасы)

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

	Ескертпе лер	2025 жыл	2024 жыл*
Қаржылық қызметтен болған ақша ағындары			
Акцияларды шығарудан түскен түсім	23	24.500.004	25.000.003
Жалдау бойынша міндеттемелерді өтеу	20	(1.428.281)	(1.377.940)
Қаржылық қызметтен ақша қаражатының таза түсуі		23.071.723	23.622.063
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза ұлғаюы		107.750.466	43.935.074
Айырбастау бағамдары өзгерістерінің ақша қаражаты мен оның баламаларына әсері		12.455.162	12.233.956
Күтілетін кредиттік зияндардың ақша қаражаты мен оның баламаларына әсері	5	(104.605)	(33.614)
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары		259.075.000	202.939.584
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	5	379.176.023	259.075.000

* Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілікпен үйлеспейді, өйткені жасалған қайта жіктеулерді көрсетеді, олар туралы толық ақпарат 2-ескертпеде келтірілген.

Басқарма атынан:

Г.А. Ахметова
Басқарма Төрағасы

2026 жылғы 30 сәуір
Алматы қ., Қазақстан

Д.К. Кубеева
Бас бухгалтер

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

1. Қызметтің сипаттамасы

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке «Фридом Банк Қазақстан» АҚ-ның (бұдан әрі – «Банк») және оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі бірлесіп – «Топ») қаржылық есептілігі кіреді.

Банк Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес 2009 жылғы 31 шілдеде тіркелді. Банк өз қызметін Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан әрі – «Агенттік») 2011 жылғы 10 маусымда берген № 1.1.260 банк қызметін жүзеге асыруға арналған лицензияның негізінде жүзеге асырады. 2024 жылғы 25 маусымда Банктің № 1.1.108 банктік және өзге операцияларды жүргізуге арналған лицензиясы атауының өзгеруіне және қайта тіркеу рәсімінің жүргізілуіне байланысты қайта ресімделді және ол алдыңғы лицензияларды ауыстырады. 2022 жылғы 22 қазанда Банк Қазақстан Республикасының банк заңнамасында көзделген банктік және өзге де операцияларды жүргізуге және Агенттік берген бағалы қағаздар нарығында қызметті жүзеге асыруға лицензия алды. Банк қызметін Агенттік реттейді.

Банк халықтың салымдарын қабылдап, кредиттер береді және Қазақстан Республикасының аумағында және одан тыс жерлерге ақша қаражатын аударады, валюталарды айырбастау операцияларын жүргізеді, сондай-ақ Банк клиенттері болып табылатын корпоративтік және жеке тұлғаларға басқа да банк қызметтерін көрсетеді.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің филиал желісіне Қазақстан Республикасында орналасқан 17 филиал кіреді (2024 жылғы 31 желтоқсан: 16 филиал). Банктің басты кеңсесінің заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Құрманғазы көшесі, 61А.

Банк Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының (бұдан әрі – «ҚДҚҚ») қатысушысы болып табылады. ҚДҚҚ негізгі мақсаты банк-қор қатысушысы мәжбүрлеп таратылған жағдайда салымшылардың мүдделерін қорғау болып табылады. 2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанына салымшылар 20 миллион теңге максималды соманың шегінде, олардың сомасы мен валютасына қарай, депозиттер бойынша шектелген сақтандыру өтемақысын ала алады.

2015 жылғы қарашадан бастап Банк Қазақстан қор биржасының (бұдан әрі – «ҚҚБ») валюта нарығының мүшесі болып табылады.

2018 жылғы 31 мамырда Банк «ОУСА Нова» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі (бұдан әрі – «ОУСА Нова» ЖШС) еншілес ұйымды Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – «ҚРҰБ») Банктің 2018 жылғы 2 мамырдағы № 17 еншілес ұйымын құруға рұқсатына сәйкес құрды. «ОУСА Нова» ЖШС қызметінің негізгі түрлері Банктің кұмәнді және үмітсіз активтерін сатып алу, Банктің балансына қабылданған жылжымайтын мүлікті қосалқы жалдау болып табылады.

2024 жылғы 7 қазанда Тәжікстандағы «Фридом Банк Тәжікстан» ЖАҚ еншілес Банкінің жарғылық капиталы толықтырылды. Еншілес Банк өз қызметін Тәжікстан Ұлттық Банкі 2024 жылғы 10 қазанда берген № 0000328 банктік қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияның негізінде жүзеге асырады. Банк қызметінің негізгі түрлері халықтың салымдарын қабылдау, кредиттер беру, аударымдарды жүзеге асыру және басқа да банктік қызметтер болып табылады.

2024 жылы «Фридом Банк Қазақстан» АҚ облигациялары ҚҚБ-ның ресми тізіміне енгізілді. 2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша осы облигациялар бойынша сауда-саттық ашылған жоқ.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банктің айналыстағы акцияларының 100% иеленетін жалғыз акционері «Фридом Финанс» АҚ (бұдан әрі – «Бас ұйым») болып табылады.

Банк түпкілікті бақылаушы тарап болып табылатын Т.Р. Тұрлов мырзаның нақты бақылауында болады және Банктің қызметін өз қалауы бойынша және өз мүддесі үшін бағыттауға құқылы.

Топтың осы 2025 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілігін шығаруға Банк Басқармасы 2026 жылғы 15 сәуірде бекітті.

Геосаяси оқиғалар

Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы қақтығыстың нәтижесінде көптеген елдер жекелеген ресейлік заңды тұлғалар мен Ресей азаматтарына қарсы жаңа санкциялар енгізді және енгізуді жалғастыруда. Беларусь Республикасына қатысты санкциялар да енгізілді.

Қор және валюта нарықтарындағы құбылмалылық, импорт пен экспорттың шектеулері, жергілікті ресурстардың, материалдар мен қызметтердің қол жетімділігі белсенді қызметті жүргізетін немесе Ресей Федерациясымен, Беларусь Республикасымен немесе Украинамен айтарлықтай байланысы бар компанияларға тікелей әсер етеді. Алайда, қалыптасқан жағдайдың салдары жанжалға қатысушы елдерге тікелей қатысы бар компанияларға ғана емес, тікелей немесе жанама әсер етуі мүмкін.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

1. Қызметтің сипаттамасы (жалғасы)

Геосаяси оқиғалар (жалғасы)

Елдік тәуекелді басқару мақсатында Топ Банктің алқалы органы белгілеген лимиттер шеңберінде контрагенттермен операцияларды бақылайды, олар үнемі қайта қаралып отырады.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік зияндар резервін шегере отырып ақша қаражаты мен оның баламаларымен білдірілген ресейлік контрагенттерге қойылатын талаптардың шоғырлануы 17.139.916 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсан: 13.643.452 мың теңге) болды.

Инфляция және ағымдағы экономикалық жағдайлар

Макроэкономикалық және геосаяси ортаның әсері бүкіл әлемдегі барлық дерлік экономикалардағы инфляциялық қысымды күшейтті. Жоғары және өсіп келе жатқан энергия бағалары басқа тауарлар мен қызметтердің құнына теріс әсер етеді, бұл көптеген елдерде тұтыну бағасының айтарлықтай өсуіне әкеледі.

Көптеген тауарлардың, соның ішінде азық-түлік өнімдерінің бағасы жоғары болып қала береді. 2025 жылы Қазақстандағы инфляция ҚРҰБ деректеріне сәй 12,3% болды.

2025 жылғы 1 желтоқсанда ҚРҰБ Ақша-кредит саясаты жөніндегі комитеті базалық мөлшерлемені +/- 1% пайыздық тармақ пайыздық дәлізімен жылдық 18% деңгейінде сақтау туралы шешім қабылдады.

Топ осы оқиғалардың және экономикалық жағдайлардың өзгеруінің өз қызметіне әсерін бағалауды жалғастыруда.

Ағымдағы инфляциялық қысым, макроэкономикалық және геосаяси белгісіздік, соның ішінде Украинадағы қақтығыстың салдары активтер мен міндеттемелерді бағалауға байланысты болжамдар мен белгісіздіктерге әсер етеді.

2. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау негізі

Жалпы ережелер

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес дайындалды.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік, соның өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әліл құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарын және қайта бағаланған құны бойынша ескерілетін негізгі құралдарды (жер мен ғимараттар) қоспағанда, тарихи құны бойынша есепке алу қағидатына сәйкес әзірленген.

Топ өздерінің ниеттері мен шоғырландырылған қаржылық есептіліктің тиісті бабы бойынша активтердің/міндеттемелердің көп бөлігін өтеу/өтеу мүмкіндігі негізінде олардың өтімділігі тәртібімен қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің баптарын ұсынды. Есепті күннен кейінгі 12 ай ішінде (айналымдағы активтер және қысқа мерзімді міндеттемелер) және есепті күннен кейінгі 12 айдан астам уақыт ішінде (айналымнан тыс активтер және ұзақ мерзімді міндеттемелер) өтеуге немесе өтеуге қатысты талдау 35-ескертпеде келтірілген.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 1 жылға дейінгі өтімділік бойынша теріс позициялары бар. Топ өтімділік тәуекелдерін мемлекеттік бағалы қағаздардан тұратын жоғары өтімді активтер портфелін қолдау арқылы басқарады, қаржыландыру көздерінің кең спектрін қолдай отырып, сондай-ақ болжамды және нақты ақша ағындарын қадағалай және қаржы активтері мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін салыстыра отырып, оларды кез-келген ақша ағынының үзілуінен қорғаныс ретінде оңай жоюға болады. Топтың өтімділігін басқару тиісті бюджеттік жоспарлау арқылы операциялық қызмет пен одан кейінгі инвестициялар үшін ақша қаражаты мен оның баламаларының қолжетімділігін, сондай-ақ қажет болған жағдайда Бас ұйым тарапынан қаржылық қолдаудың болуын қамтамасыз етеді.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіту күніне Топ басшылығы Топтың жақын болашақта өзінің операциялық қызметін жалғастыру үшін қажетті ресурстарға не деп пайымдайды. Осылайша, шоғырландырылған қаржылық есептілік қызметтің үздіксіздігі туралы жорамал негізінде жасалған.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

2. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау негізі (жалғасы)**Жалпы ережелер (жалғасы)**

Банктің және «OUSA Nova» ЖШС-нің функционалдық валютасы теңге болып табылады, әрі ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, Банк және «OUSA Nova» ЖШС жүргізетін көптеген операциялардың экономикалық мән-жайын және оның қызметіне әсер ететін соған байланысты жағдайларды барынша көрсетеді. «Фридом Банк Таджикистан» ЖАҚ функционалдық валютасы тәжік сомони болып табылады.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік, егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық теңгемен (бұдан әрі - «мың теңге») білдірілген.

Қайта жіктеулер

Келесі өзгертулер 2025 жылғы деректерді ұсыну форматына сәйкес келтіру үшін 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепке енгізілді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп

	<i>Бұрын көрсетілгендей</i>	<i>Қайта жіктеу сомасы</i>	<i>Түзетілген сома</i>
Активтер			
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	—	447.781.951	447.781.951
«РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	—	718.557.781	718.557.781
Инвестициялық бағалы қағаздар	1.420.349.522	(1.383.112.848)	37.236.674
«РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген инвестициялық бағалы қағаздар	—	216.773.116	216.773.116
Активтер жиыны	2.542.487.584	—	2.542.487.584

2024 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп

	<i>Бұрын көрсетілгендей</i>	<i>Қайта жіктеу сомасы</i>	<i>Түзетілген сома</i>
Активтер			
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	—	241.128.089	241.128.089
«РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	—	969.247.342	969.247.342
Инвестициялық бағалы қағаздар	1.311.897.043	(1.294.162.242)	17.734.801
«РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген инвестициялық бағалы қағаздар	—	83.786.811	83.786.811
Активтер жиыны	2.196.217.748	—	2.196.217.748

2025 жылы Топ сауда-саттықтағы бағалы қағаздарын, «РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген сауда-саттықтағы бағалы қағаздарын, инвестициялық бағалы қағаздарды және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің жекелеген жолдарымен «РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген инвестициялық бағалы қағаздарды ұсыну туралы шешім қабылдады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

2. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау негізі (жалғасы)**Қайта жіктеу (жалғасы)**

Келесі өзгертулер 2025 жылғы деректерді ұсыну форматына сәйкес келтіру үшін 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы пайда немесе зиян және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке енгізілді.

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін пайда немесе зиян және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп

	Бұрын көрсетілгендей	Қайта жіктеу сомасы	Түзетілген сома
Комиссиялық кірістер	–	32.111.770	32.111.770
Комиссиялық шығыстар	–	(28.834.266)	(28.834.266)
Таза комиссиялық кіріс	3.277.504	–	3.277.504
Корпоративтік табыс салығының шығыстарына дейінгі пайда	52.407.398	–	52.407.398
Бір жылғы пайда	52.231.285	–	52.231.285
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	52.519.313	–	52.519.313

Акцияға шаққандағы базалық және бөлінген пайда
(теңгемен)

1.854,80 – 1.854,80

2025 жылы Банк комиссиялық кірістер мен комиссиялық шығыстарды пайда мен зиян және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің жекелеген баптарымен ұсынуға шешім қабылдады. Топ басшылығы бұл ұсыныс шоғырландырылған қаржылық есептілікті пайдаланушылар үшін анағұрлым орынды деп санайды.

Келесі өзгертулер 2025 жылғы деректерді ұсыну форматына сәйкес келтіру үшін 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есепке енгізілді.

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп

	Бұрын көрсетілгендей	Қайта жіктеу сомасы	Түзетілген сома
Басқа да түскен кірістер	591.512	(311.200)	280.312
Алынған дивидендтер	–	311.200	311.200
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша ағындары	53.322.031	–	53.322.031
Корпоративтік табыс салығына дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза түсуі	179.616.144	–	179.616.144
Операциялық қызметтен ақша қаражатының таза түсімі	179.603.737	–	179.603.737
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза ұлғаюы	43.935.074	–	43.935.074
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	202.939.584	–	202.939.584
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	259.075.000	–	259.075.000

2025 жылы Банк ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің жекелеген баптарымен алынған басқа кірістер мен дивидендтерді ұсынуға шешім қабылдады.

Топ басшылығы бұл ұсыныс шоғырландырылған қаржылық есептілікті пайдаланушылар үшін анағұрлым орынды деп санайды.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері

Есеп саясатындағы өзгерістер

Топ 2025 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енген стандарттарға бірқатар түзетулерді алғаш рет қолданды:

- 21 ХКЕС-ке (IAS) түзетулер - «Валюта бағамдары өзгеруінің әсері».

Жаңа түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

Топ шығарылған, бірақ күшіне енген қандай да бір стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

Шоғырландыру негізі

Енішлес ұйымдар, яғни қызметіне бақылауды Банк жүзеге асыратын ұйымдар шоғырланады. Егер Банк инвестициялау объектісіне қатысудан болатын кірістердің өзгеру тәуекеліне ұшыраған жағдайда бақылау жасалады немесе мұндай кірістерді алуға құқығы, сондай-ақ инвестициялау объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін жүзеге асырудың көмегімен кірістерге әсер ету мүмкіндігі бар. Атап айтқанда, Банк тек келесі талаптар орындалса ғана, инвестициялар нысанын бақылайды:

- Банктің инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктерінің болуы (яғни, инвестициялар нысанының маңызды қызметін ағымдағы басқару мүмкіндігін қамтамасыз ететін қолдағы құқықтар);
- Банктің инвестициялау объектісіне қатысудан болатын кірістердің өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығының немесе мұндай кірістерді алуға құқығының болуы;
- Банктің кірістердің көлеміне әсер ету үшін инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігінің болуы.

Әдетте, дауыс беру көпшілігі бақылаудың болуымен негізделеді деп болжануда. Мұндай жорамалды растау үшін және Банктің инвестициялар объектісіне қатысты дауыс беру құқықтарының көпшілігі немесе ұқсас құқықтары болған кезде Банк мұндай инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктердің болуын бағалау кезінде барлық маңызды фактілер мен жағдайларды ескереді:

- Инвестициялар объектісінде дауыс беру құқықтары бар басқа ұстаушылармен келісім(дер);
- Басқа келісімдермен көзделген құқықтар;
- Дауыс беру құқығы және Банктің әлеуетті дауыс беру құқықтары.

Енішлес кәсіпорынды шоғырландыру Топ енішлес кәсіпорынды бақылауға алған кезде басталады және оған бақылауды жоғалтқан кезде тоқтайды. Атап айтқанда, бір жыл ішінде сатып алынған немесе шыққан енішлес ұйымдардың қаржылық нәтижелері Топ бақылау алған сәттен бастап және Топ осы енішлес ұйымды бақылауды тоқтататын күнге дейін пайда немесе зиян құрамына енгізіледі. Қажет болған жағдайда енішлес ұйымдардың қаржылық есептілігіне қолданылатын есеп саясатының ережелерін Топтың есеп саясатының ережелеріне сәйкес келтіру үшін түзетулер енгізіледі.

Топ ішіндегі барлық активтер мен міндеттемелер, меншікті капитал, пайда, зияндар және Топтың компаниялары арасындағы операциялар бойынша ақша қаражатының қозғалысы шоғырландыру кезінде алынып тасталады. Бақылауда айырылмастан енішлес ұйымдағы қатысу үлесін өзгерту меншікті капиталмен операция ретінде ескеріледі. Енішлес ұйымның шығындары, тіпті егер бұл теріс қалдыққа әкеп соқтырған жағдайда да бақыламайтын қатысу үлестеріне жатады.

Егер Топ енішлес ұйымға бақылаудан айырылса, ол енішлес ұйымның активтерін (оның ішінде соған қатысты гудвилді) және міндеттемелерін, бақыланбайтын қатысу үлестерінің баланстық құнын, меншікті капиталда көрсетілген жинақталған бағамдық айырмаларды мойындауды тоқтатады; алынған өтемақының әділ құнын, қалған инвестицияның, операцияның нәтижесінде пайда болған артық шығуды немесе дефицитті пайда мен зиян құрамында әділ құнын мойындайды; бұрын басқа да жиынтық кірістің құрамында, пайда немесе зиян құрамында мойындалған компоненттердегі негізгі компанияның үлесін қайта жіктейді.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Әділ құнды бағалау

Топ пайда немесе зиян арқылы Әділ құны («ПЗӨҚ») бойынша және басқа да жиынтық кіріс арқылы Әділ құны («БЖҚӨҚ») бойынша бағаланатын мұндай қаржы құралдарын және инвестициялық жылжымайтын мүлік сияқты қаржылық емес активтерді әрбір есепті күнге Әділ құны бойынша бағалайды.

Активтің сатылғаны үшін түскен немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасындағы әдеттегі мәміленің барысында міндеттемелердің берілгені үшін төленген баға Әділ құн болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру мақсатындағы мәміле:

- Бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі болып табылатын нарықта; немесе
- Негізгі нарық болмай қалғанда, бұл активке немесе міндеттемеге қатысты барынша тиімді болатын нарықта жүзеге асырылады.

Топ негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізе алуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің Әділ құны нарық қатысушылары активтің немесе міндеттеменің бағасын белгілеу кезінде пайдаланатын жорамалдарды қолдана отырып бағаланады, бұл ретте нарық қатысушылары өздерінің ең үздік экономикалық мүдделерінде әрекет етеді деп болжануда. Қаржылық емес активтің Әділ құнын бағалау нарыққа қатысушының экономикалық пайда әкелуіне немесе болмаса активті ең үздік және барынша тиімді тәсілмен пайдалану арқылы не болмаса оны бұл активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланатын нарыққа басқа қатысушыға сату арқылы пайда әкелу қабілетін назарға алады.

Топ мұндай бағалау үлгілерін пайдаланады, әрі олар мұндай жағдайларда орынды болып табылады және солар үшін Әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болып табылады, бұл ретте релевантты қадағаланатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, қадағаланбайтын бастапқы деректерді мейлінше азайтуға мүмкіндік береді. Әділ құны бағаланатын немесе қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер жалпы Әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде Әділ құнның төменде сипатталған иерархиясының шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей - бірдей активтерге немесе міндеттемелерге арналған белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (түзетілмеген);
- 2-деңгей – Әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері;
- 3-деңгей - иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің Әділ құны бойынша бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады.

Қаржылық есептілікте қайталанатын негізде танылатын активтер мен міндеттемелер болған жағдайда, Топ оларды әрбір есепті кезеңнің соңына жіктеуді қайталап талдай отырып (жалпы Әділ құны бойынша бағалау үшін едәуір болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде) иерархияның деңгейлері арасында аулау қажеттілігін айқындайды.

Қаржы активтері мен міндеттемелер

Бастапқы тану

Тану күні

Қаржы активтері мен міндеттемелерін стандартты талаптарда сатып алу немесе сату амалы мәміленің жасалу күніне, яғни Топ активті немесе міндеттемені сатып алу міндеттемесін өз мойнына алатын күнге көрсетіледі. Стандартты талаптарда сатып алуға немесе сатуға Қаржы активтері мен міндеттемелерді шарт шеңберінде сатып алу немесе сату жатады, соның талаптары бойынша активтер мен міндеттемелерді нарықта қабылданған қағидалармен немесе келісімдермен белгіленген мерзімнің шегінде жеткізу талап етіледі.

Қаржы құралдарын бастапқы тану кезінде жіктеу шарттық талаптардан және құралдарды басқару үшін қолданылатын бизнес-модельден тәуелді болады. Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер пайда немесе зиян арқылы Әділ құны бойынша бағаланған жағдайлардан басқа, мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, Қаржы құралдары бастапқыда Әділ құны бойынша бағаланады.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері мен міндеттемелер (жалғасы)

Бастапқы тану (жалғасы)

Қаржы активтері мен міндеттемелерді бағалау санаттары

Топ өзінің барлық қаржы активтерін активтерді басқару үшін қолданылатын бизнес-модельдің және мыналар бойынша бағаланатын активтердің шартты талаптарының негізінде жіктейді:

- Амортизацияланған құны;
- БЖКӨҚ;
- ПЗӨҚ.

Топ туынды құралдар мен сауда-саттыққа арналған құралдарды ПЗӨҚ бойынша жіктейді және бағалайды. Топ өз қарауына қарай қаржы құралдарын ПЗӨҚ бойынша бағаланатын ретінде жіктей алады, егер мұндай жіктеу амалы бағалау немесе мойындау қағидаттарын қолданудың бірізді болмауын жоюға немесе едәуір азайтуға мүмкіндік берсе.

Тану күні Қаржылық міндеттемелер, қарыздар мен қаржылық кепілдіктерді беру міндеттемелерінен басқа, амортизацияланған құны бойынша немесе ПЗӨҚ бойынша бағаланды, егер олар саудаға арналған немесе туынды құралдар болса, не болмаса ұйымның қарауына қарай әділ құны бойынша бағаланатын деп жіктелсе.

Басқа банктердегі және өзге қаржы ұйымдарындағы қаражат, клиенттерге кредиттер, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар.

Топ кредиттік ұйымдардағы қаражатты, клиенттерге берілген кредиттерді және басқа да қаржы инвестицияларын амортизацияланған құны бойынша бағалайды, тек егер келесі қос талап орындалатын болса ғана:

- Қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады;
- Қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы («SPPI») мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуы негіздейді.

Бұл талаптар барынша толық төменде қарастырылалы.

Бизнес-модельді бағалау

Топ бизнес-модельді бизнестің белгілі бір мақсаттарына қол жеткізу үшін топтарға біріктірілген қаржы активтері қалайша басқарылатындығын барынша жақсы көрсететін деңгейде айқындайды.

Топтың бизнес-модель бөлек құралдар деңгейінде емес, портфельдерді агрегациялаудың барынша жоғары деңгейінде бағаланады және мынадай бақыланатын факторларға негізделген:

- Бизнес-модельдің нәтижелілігі мен осы бизнес-модельдің шеңберінде ұсталатын қаржы активтерінің кірістілігі қалайша бағаланады, және бұл ақпарат ұйымның негізгі басқарушы персоналына қалайша хабарланады;
- Бизнес-модельдің нәтижелілігіне (және осы бизнес-модельдің шеңберінде ұсталатын қаржы активтерінің кірістілігіне) әсер ететін тәуекелдер, және атап айтқанда, бұл тәуекелдерді басқару тәсілі;
- Бизнесті басқаратын менеджерлерге сыйақы қалайша беріледі (мысалы, сыйақының берілуі басқарылатын активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген ақша ағындарына негізделген бе);
- Сатудың күтілетін жиілігі, көлемі мен мерзімдері Топтың бизнес-модельін бағалау кезінде маңызды аспектілер болып табылады.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері мен міндеттемелер (жалғасы)

Бастапқы тану (жалғасы)

Бизнес-модельді бағалау (жалғасы)

Бизнес-модельдің бағалануы солардың туындауы «ең нашар» немесе «стрессті» сценарийлерді ескерместен, негізделіп күтілетін сценарийлерге негізделген. Егер ақша ағындары бастапқы мойындалғаннан кейін Топ үміттерінен басқа тәсілмен іске асырылса, Топ бұл бизнес-модельдің шеңберінде ұсталатын қалған Қаржы активтерінің жіктелуін өзгертпейді, бірақ келешекте мұндай ақпаратты жуырда құрылған немесе жуырда сатып алынған Қаржы активтерін бағалау кезінде назарға алады.

«Борыштың негізгі сомасының және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздар есебінен ғана төлемдер» тестісі (SPPI тестісі)

Жіктеу процесінің екінші сатысының шеңберінде Топ шартта көзделген актив бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздар есебінен ғана төлемдер (яғни SPPI тестісі) болып табылатындығын анықтау үшін қаржы активінің шартты талаптарын бағалайды.

Бұл тесттің мақсаттары үшін «негізгі борыш сомасы» бастапқы мойындау кезінде қаржы активінің әлі құнып білдірелі, және ол бұл қаржы активі қолданылуының барлық мерзімінің бойына өзгере алады (мысалы, егер борыштың негізгі сомасын өтеу есебінен төлемдер жасалса немесе сыйлықақы/дисконт амортизациясы болса).

Кредиттік шарттың шеңберінде пайыздардың барынша сәуір элементтері әдетте ақшаның уақытша құны үшін өтемақы және кредиттік тәуекел үшін өтемақы болып табылады. SPPI тестісін өткізу үшін Топ пайымдауды қолданып, орынды факторларды, мысалға, қаржы активінің қай валютада білдірілгенін және пайыздық мөлшерлеме белгілеп кезеңді саралайды.

Сол уақытта тәуекелдерге ұшырағыншыққа немесе шартта көзделген, базалық кредиттік келісіммен байланысты емес ақша ағындарының волатильділігіне аз ғана әсер ететін шарттық талаптар, борыштың негізгі сомасының және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздардың есебіне төлемдер болып табылатын шартта көзделген ақша ағындарының пайда болуын негіздемейді. Мұндай жағдайда қаржы активін ІЗӨҚ бойынша бағалау қажет.

Қаржылық кепілдіктер, аккредитивтер және кредиттерді беру міндеттемелері

Топ қаржылық кепілдіктерді, аккредитивтер мен кредиттерді беру міндеттемелерін шығарады.

Қаржылық кепілдіктер бастапқыда шоғырландырылған қаржылық есептілікте алынған сыйлықақы сомасында әлі құны бойынша танылады. Бастапқы танудан кейін Топ әрбір кепілдік бойынша өз міндеттемесін пайда немесе зиян құрамында танылған жинақталған амортизацияны және ККЗ бағалау резервін шегере отырып бастапқыда танылған сомадан ең үлкен өлшем бойынша бағалайды.

Аккредитивтерді беру міндеттемелері шарттық міндеттемелер болып табылады, солардың талаптары бойынша міндеттеменің қолданылу мерзімінің ішінде Топ клиентке күні бұрын аталған талаптарда кредитті беруге міндетті. Қаржылық кепілдік шарттарымен болған жағдайлардағыдай, ККЗ-ны бағалауға қойылатын талаптар қолданылады. Кредиттерді беру міндеттемелері шарттық міндеттемелер болып табылады, солардың талаптары бойынша міндеттеменің қолданылу мерзімінің ішінде Топ клиентке күні бұрын аталған талаптарда кредитті беруге міндетті. Кредиттерді беру міндеттемелері 9 ХҚЕС-те (IFRS) белгілі бір талаптарға сай кредитті беру бойынша тұрақты шарттық міндеттемелер ретінде сипатталады. Мұндай міндеттемелерге қатысты ККЗ-ны бағалау талаптарына қолданылады.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді қайта жіктеу

Топ қаржы активтерін басқарудың бизнес-модельін өзгертетін айрықша жағдайлардан басқа, қаржы активтері бастапқыда танылғаннан кейін қайта жіктелмейді. Қаржылық міндеттемелер ешқашан қайта жіктелмейді.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламаларына қолма-қол ақша қаражаты, ҚРҰБ-дағы қаражат, кредиттік және басқа қаржы ұйымдарындағы қаражат және қандай да бір шарттық міндеттемелер жүктелмеген пайда болған күннен бастап тоқсан күннің ішінде өтеу мерзімі бар төлем карталарымен операциялар бойынша қаржы ұйымдарына қойылатын талаптар жатады.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

«РЕПО» және кері «РЕПО» шарттары және бағалы қағаздармен жасалатын қарыз операциялары

Бағалы қағаздарды сату және кері сатып алу шарттары («РЕПО» шарттары) есептілікте қаржыландырудың құнсызданған операциялары ретінде көрсетіледі. «РЕПО» шарттары бойынша іске асырылған бағалы қағаздардың қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бейнеленуі жалғастырылады және контрагенттің шарт немесе жалпылама қабылданған тәжірибе талаптарынан шығатын осы бағалы қағаздарды сатуға немесе қайта кепілге қоюға құқығы болған жағдайда, «РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету есебінде берілген бағалы қағаздардың санатына ауыстырылады. Тиісті міндеттемелер кредиттік ұйымдар немесе клиенттер қаражатының құрамына енгізіледі. Кері сату (кері «РЕПО») шарттары бойынша бағалы қағаздар сатып алу жағдаятқа қарай кредиттік ұйымдар немесе клиенттерге берілетін кредиттер қаражатының құрамында бейнеленеді. Сату бағасы мен кері сатып алу бағасының арасындағы айырма пайыздық түсім ретінде қаралады және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша «РЕПО» шарттары қолданысы мерзімі ішінде есептеледі.

Туынды қаржы құралдары

Топ өзінің әдеттегі қызметінің барысында валюта нарықтарында түрлі туынды қаржы құралдарын (форвардтар мен своптарды қоса) пайдаланады. Бұл қаржы құралдары сауда-саттыққа арналған және бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі. Әділ құн нарықтық баға белгілеудің немесе тиісті базалық құралдардың ағымдағы нарықтық және шарттық құнға әрі басқа да факторларға негізделген бағалау модельдерінің негізінде айқындалады. Оң әділ құны бар туынды қаржы құралдары активтердің құрамында, ал теріс әділ құнымен - міндеттемелердің құрамында көрсетіледі. Көрсетілген құралдармен операциялар бойынша пайда мен зиян пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза пайда/(зиян) құрамындағы пайда немесе зиян және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Қаржы активтерін жіктеу бизнес-модель және SPPI тестін бағалау негізінде жүзеге асырылады.

Қарыз қаражаты

Қарыз қаражаты, егер шарттық келісімнің нәтижесінде Топтың не ақша қаражатын немесе өзге де қаржы активтерін қою, не міндеттемені ақша қаражатының немесе басқа да қаржы активтерінің тіркелген сомасын меншікті үлестік құралдардың тіркелген санына айырбастау арқылы өзге түрде орындау міндеттемесі болады. Мұндай құралдарға ҚРҰБ алдындағы берешек, банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат, клиенттердің қаражаты, басқа да қарыз қаражаты және реттелген қарыздар жатады. Бастапқыда мойындалғаннан кейін қарыз қаражаты тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Пайда мен зияндар міндеттемелердің мойындалуы тоқтаған кезде, сондай-ақ амортизация процесінде пайда немесе зиян құрамында бейнеленеді.

Жалдау

Топ жалға алушы ретінде

Топ, қысқа мерзімді жалдауды және төмен құны бар активтерді жалдаудан басқа, барлық жалдау шарттарын мойындауға және бағалауға бірыңғай тәсілді қолданады. Топ жалдау төлемдерінің жасалуына қатысты жалдау міндеттемелерін және пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды, олар базалық активтерді пайдалану құқығын білдіреді. Топ пайдалану құқығы нысанында активтерді және жалдау бойынша міндеттемелерді қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің жекелеген баптарымен ұсынады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

Топ жалдаудың басталу күніне (яғни базалық актив пайдалану үшін қолжетімді болатын күнге) пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер, жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзете отырып жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалы шегере отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құнына жалдау бойынша мойындалған міндеттемелердің көлемі, болған бастапқы тікелей шығындар және жалдаудың басталу күніне немесе жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді шегере отырып жасалған жалдау төлемдері жатады. Егер Топта ол жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активке меншік құқығын алатындығына жеткілікті сенімділігі болмаса, пайдалану құқығы нысанындағы танылған актив келесі кезеңдердің ең қысқасының бойына желілік әдіспен амортизацияланады: активтің тиімді пайдаланудың болжамды мерзімі немесе жалдау мерзімі. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер құнсыздану мәніне тексеріледі.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Жалдау (жалғасы)

Топ жалға алушы ретінде (жалғасы)

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдаудың басталу күніне Топ жалдау мерзімінің ішінде жүзеге асырылатын жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау міндеттемелерін мойындайды. Жалдау төлемдеріне алынуға жататын жалдау бойынша кез келген ынталандыратын төлемдерді, индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болатын құбылмалы жалдау төлемдерін және тарту құнының кепілдіктері бойынша төленетін сомаларды шегере отырып белгіленген төлемдер (оның ішінде іс мәні бойынша белгіленген төлемдер) жатады. Жалдау төлемдеріне, егер Топтың бұл опционды орындайтындығына жеткілікті сенімділік болса, сатып алу опционын орындау бағасы және егер жалдау мерзімі Топтың жалдауды тоқтату опционын әлеуетті орындауын көрсететін болса, жалдауды тоқтату үшін айыппұлдарды төлеу жатады. Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болмайтын құбылмалы жалдау төлемдері мұндай төлемдердің жүзеге асырылуына әкеп соқтыратын оқиға немесе талап орын алатын кезеңде шығыстар ретінде танылады.

Жалдау төлемдерінің келтірілген құнын есептеу үшін Топ, егер жалдау шартында көзделген пайыздық мөлшерлеме оңай айқындала алмаса, жалдаудың басталу күніне қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады. Жалдаудың басталу күнінен кейін жалдау бойынша міндеттемелер көлемі пайыздардың есептелуін көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады. Сонымен бірге, жалдау мерзімі түрлендірілген, өзгертілген, іс мәні бойынша белгіленген жалдау төлемдері өзгертілген немесе базалық активті сатып алу опционын бағалау амалы өзгертілген жағдайда жалдау бойынша міндеттемелердің баланстық құны қайта бағаланады.

Қысқа мерзімді жалдау және төмен құны бар активтерді жалдау

Топ қысқа мерзімді жалдауға қатысты мойындаудан босатуды қысқа мерзімді жалдау шарттарына (яғни жалдаудың басталу күніне көзделген жалдау мерзімі 12 айдан аспайтын мерзімді құрайтын және сатып алу опционын қамтымайтын шарттарға) қолданады. Сондай-ақ Топ төмен құны бар офистік жабдықты жалдауға қатысты мойындаудан босатуды құны төмен деп есептелетін активтерді жалдау шарттарына қолданады (яғни бес мың АҚШ долларына дейін). Қысқа мерзімді жалдау мен төмен құны бар активтерді жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімінің бойына желілік әдіспен жалдау бойынша шығыс ретінде танылады.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржы активі және қаржылық міндеттеме танылған сомаларды есепке алуға заң тұрғысынан қорғалған құқық болғанда және есеп айырысуды нетто-негізде жүзеге асыруға не болмаса бір мезгілде активті өткізуге және міндеттемені орындауға ниет болғанда, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте нетто-көлемді көрсете отырып өзара есепке алынуы тиіс. Есепке алу құқығы келешектегі оқиғамен негізделмеуі тиіс және барлық келесі жағдайларда заңмен қорғалуы тиіс:

- Әдеттегі қызметтің барысында;
- Дефолт болған жағдайда; және
- Ұйым немесе контрагенттердің біреуі дәрменсіз немесе банкрот болып қалған жағдайда.

Бұл шарттар, әдетте, неттинг туралы бас келісімдерге қатысты орындалмайды және тиісті активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте толық сомада көрсетіледі.

Кредиттерді қайта құрылымдау

Кепіл затын өндіріп алудың орнына, мүмкіндігіне қарай, Топ кредиттер бойынша талаптарды қайта қарастыруға тырысады, мысалы, төлемдердің шарттық мерзімдерін ұзартып, кредит берудің жаңа талаптарын келіседі.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Кредиттерді қайта құрылымдау (жалғасы)

Топ қаржы активін, мысалы, клиентке берілген кредитті мойындауды тоқтатады, егер шарт талаптары ол шын мәнінде жаңа кредитке айналатындай етіп қайта қаралады, ал айырма құнсызданудан болған залал танылғанға дейін мойындауды тоқтатудан болған пайда немесе зиян ретінде танылады. Бастапқыда танылған кезде, алынған кредит СҚКҚ активі болып саналған жағдайлардан басқа, ККЗ-ны бағалау мақсатында 1-кезеңге жатады. Клиентке берілген кредитті мойындауды тоқтату қажеттілігін бағалау кезінде Топ, өзгесінен басқа, келесі факторларды қарастырады:

- Кредит валютасының өзгеруі;
- Контрагенттің өзгеруі;
- Түрлендіру құралдың SPPI тестісінің критерийлеріне жауап бермейтіндігіне әкеп соқтыруы.

Егер түрлендіру ақша ағындарының едәуір өзгеруіне әкеп соқтырмаса, түрлендіру тануды тоқтатуға әкеп соқтырмайды. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме («ТПМ») бойынша дисконтталған ақша ағындарының өзгеруі негізінде, Топ құнсызданудан болған залал танылғанға дейін жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жекелеген жолда көрсетілетін түрлендіруден болған пайданы немесе зиянды мойындайды.

Мойындаудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендіру амалы жасалған жағдайда, Топ кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуын немесе активтерді кредиттік-құнсызданған ретінде жіктеу қажеттілігін қайталап бағалайды. Актив түрлендірудің нәтижесінде кредиттік-құнсызданған деп жіктелгеннен кейін ол 3-кезең құрамында кем дегенде 6 айлық сынақ кезеңінің бойына қалады. Қайта құрылымдалған қарызды 3-кезеңнен аудару үшін төлемдердің түрлендірілген кестесіне сәйкес сынақ кезеңінің кем дегенде жартысының ішінде негізгі борыштың немесе пайыздардың елеусіз сомаларынан артық тұрақты төлемдер қажет.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активін (немесе қажет болған жағдайда қаржы активінің бір бөлігін немесе осындай қаржы активтері тобының бір бөлігін) тану мына жағдайларда тоқтатылады:

- Активтен ақша қаражатының ағындарын алу құқығының мерзімі аяқталғанда;
- Топ активтен ақша ағындарын алу құқығын бергенде немесе активтен ақша ағындарын алу құқығын сақтап қалғанда, бірақ оларды «аралық» келісімге сәйкес үшінші тарапқа айтарлықтай кідіріссіз толығымен төлеуге міндеттеме алды; және
- Топ (а) не актив бойынша барлық тәуекелдер мен сыйақыны іс жүзінде берсе, (б) не бермесе және актив бойынша барлық тәуекелдер мен сыйақыны іс жүзінде сақтамайтын болса, бірақ осы активтің бақылануын берсе.

Қаржы активі аударылған кезде тануды тоқтатады және бұл аударым тануды тоқтату талаптарына жауап береді. Аудару Топтан мыналарды талап етеді: (а) актив бойынша ақша ағындарын алу үшін келісімшарттық құқықтарды берді; немесе (б) актив бойынша ақша ағындарын алу құқығын сақтап қалды, бірақ ақша ағындарының деректерін үшінші тарапқа төлеу бойынша келісімшарттық міндеттеме қабылдады. Аударғаннан кейін Топ аударылған активке иелік етудің тәуекелдері мен пайдасын сақтаған дәрежесін қайта бағалайды. Егер, негізінен, барлық тәуекелдер мен пайда сақталған болса, онда актив қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылуын жалғастырады. Егер, негізінен, барлық тәуекелдер мен пайда берілсе, онда актив бойынша тану тоқтатылады. Егер кейіннен барлық тәуекелдер мен пайда сақталмаса және берілмесе, Топ активке бақылаудың сақталғанын бағалайды. Егер бақылау сақталмаса, активтің мойындауы тоқтатылады. Егер Топ активке бақылауды сақтап қалса, онда Топ оның қатысуы шеңберінде активті тануды жалғастырады.

Есептен шығару

Қаржы активтері есептен ішінара не болмаса Топ олардың құнының өтелуді бұдан былай күтпеген жағдайда бүтіндей есептен шығарылады. Егер есептен шығарылуға жататын сома құнсыздануға жиналған резервтің көлемінен жоғары болса, оның айырмасы ел алдымен резервтің ұлғаюы ретінде ескеріледі, әрі ол кейіннен жалпы баланстық құнға қолданылады. Кез келген кейінгі қалпына келтіру амалдары кредиттік зияндар бойынша шығыстарға жатқызылады. Есептен шығару танудың тоқтатылуына жатады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату (жалғасы)

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттеме тиісті міндеттеме орындалған, күші жойылған немесе қолданылу мерзімі аяқталған жағдайда оның танылуы тоқтатылады.

Қолданыстағы бір қаржылық міндеттемені сол кредитордың алдындағы басқа міндеттемеге елеулі ерекшеленетін талаптарда ауыстырған кезде немесе қолданыстағы міндеттеме талаптары айтарлықтай түрлендірілген жағдайда, бастапқы міндеттеменің танылуы тоқтатылады, ал жаңа міндеттеме пайда немесе зиян құрамында міндеттемелердің баланстық құнындағы айырма таныла отырып, есепке алуға бейнеленеді.

Салық салу

Табыс салығы бойынша ағымдағы шығыстар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер баланстық міндеттемелер әдісін пайдалана отырып, барлық уақытша айырмаларға қатысты есептеледі. Кейінге қалдырылған пайда салықтары жүзеге асырылу сәтінде бизнестердің бірігуін білдірмейтін және бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе зиянға да әсер етпейтін операция бойынша гудвилдің, активтің немесе міндеттеменің бастапқы бейнеленуі нәтижесінде туындайтын жағдайлардан басқа кезде кейінге қалдырылған пайда салығы Қаржылық есептілік мақсаттары үшін активтер мен міндеттемелердің салықтық базасы мен олардың баланстық құны арасында туындайтын барлық уақытша айырмашылықтары бойынша бейнеленеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері салықтық базаны азайтатын осы уақытша айырмашылықтар қарсы есепке алынуы мүмкін болашақта салық салынатын пайда алу ықтималдылығы бар дәрежеде ғана көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері күшіне енген немесе нақ есепті мерзімде күшіне енген заңнамаға сүйене отырып, міндеттемені реттеу немесе активті өткізу кезеңінің ішінде қолданылатын салық салу мәмірлеремелері бойынша бағаланады.

Уақытша айырманы қалпына келтіру уақытын бақылауға болатын және уақытша айырма таяу арада қалпына келтіріледі деген ықтималдық болған жағдайларды қоспағанда, кейінге қалдырылған табыс салығы еншілес және қауымдасқан ұйымдарға, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға инвестициялармен байланысты уақытша айырмалар бойынша көрсетіледі.

Сонымен қатар Қазақстан Республикасында Топтың қызметіне қатысты пайдаланылатын түрлі операциялық салықтар қолданылады. Бұл салықтар өзге операциялық шығыстар құрамында бейнеленеді.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар, жер мен ғимараттардан басқа, жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген, күнделікті қызмет көрсету шығыстары ескерілмеген бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Мұндай құнға, егер олар мойындау критерийлеріне жауап берсе, орын алу фактісі бойынша танылатын құрал-жабдықты ауыстыруға байланысты шығындар кіреді.

Бұл активтің баланстық құнын өтеудің мүмкін еместігін көрсететін оқиғалар мен жағдайлардағы өзгерістер туындаған жағдайда, негізгі құралдардың баланстық құнының құнсыздануы бағаланады.

Жер мен ғимараттардың бастапқы құны бойынша бастапқыда танылғаннан кейін қайта бағаланған құн бойынша көрсетіледі, әрі олар кейіннен жиналған амортизациясын және құнсызданудан болған кейіннен жинақталған шығындарды шегере отырып қайта бағалау күніне әділ құнды білдіреді. Қайта бағалау қайта бағаланған активтің әділ құны мен оның баланстық құны арасындағы елеулі алшақтықтарды болдырмау үшін жиі орындалады.

Қайта бағалау күніне жинақталған амортизация активтің жалпы баланстық құнының бір мезгілдегі төмендеуімен алынып тасталады және содан түскен сома активтің қайта бағаланған сомасына сүйене отырып қайта бағаланады. Қайта бағалаудан болған құн өсімі, бұрын пайда немесе залал құрамында көрсетілген мұндай актив құнының алдындағы азаюын қалпына келтіру сомаларын қоспағанда, басқа да жиынтық кірістің құрамында негізгі құралдарды қайта бағалау резервінде көрсетіледі. Мұндай жағдайда актив құнының ұлғаюы пайда мен зиян құрамында танылады. Қайта бағалаудан болған құн өсімі, негізгі құралдарды қайта бағалау резервінде көрсетілген дәл сол актив бойынша мұндай азаюдың құнның алдыңғы өсіміне қарсы тікелей есепке алынуын қоспағанда, пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)**Негізгі құралдар (жалғасы)**

Негізгі құралдарды қайта бағалау резервінен алынған сомаларды бөлінбеген пайда құрамына жыл сайынғы ауыстыру активтердің қайта бағаланған баланстық құнына сүйене отырып есептелетін амортизация сомасы мен активтердің бастапқы құнына сүйене отырып есептелетін амортизация сомасы арасындағы айырма бөлігінде жүзеге асырылады. Актив есеіткен шығарылғанда қайта бағалау резервіне қосылған сома бөлінбеген пайданың құрамына ауыстырылады.

Объектінің амортизациясы ол пайдалану үшін қол жетімді болғанда ғана басталады. Амортизация активтердің пайдалы қызметін келесі есепті мерзімдерінің ішінде жетілік әдіспен есептеледі:

	<i>Жылдар</i>
Ғимараттар	25-65
Жиһаз және офистік жабдық	5-25
Компьютерлік жабдық	5-10
Көлік құралдары	10
Жалға алынған мүлікті жақсарту	2-3

Тарату құны, пайдалы қызмет ету мерзімі және активтердің амортизациясын есептеу әдістері әрбір есепті жылдың соңында талданады және қажетіне қарай түзетіледі.

Жөндеу және бұрынғы қалпына келтіру шығыстары оларды жүзеге асыру шамасына қарай шығындарға жатқызылады және олар капиталға айналатын жағдайларды қоспағанда, басқа да операциялық шығыстардың құрамына қосылады.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтерге бағдарламалық қамсыздандыру мен лицензиялар кіреді.

Жеке сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда бастапқы құны бойынша бағаланады. Бизнесстерді біріктіру шеңберінде сатып алынған материалдық емес активтердің бастапқы құны сатып алу күніне әділ құнды білдіреді. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Материалдық емес активтердің пайдалы қызмет етуінің шектелген немесе шектелмеген мерзімі бар.

Шектелген пайдалы қызмет ету мерзімі бар материалдық емес активтер 1 жылдан 25 жылға дейінгі мерзімді құрайтын пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде амортизацияланады, ықтимал құнсыздану белгілері болған жағдайда, құнсыздану мәніне сарапталады. Белгісіз тиімді пайдалану мерзімі бар материалдық емес активтер амортизациясының мерзімі мен тәртібі кем дегенде әрбір есепті жылдың соңында сараланады.

Бағалау міндеттемелері

Топтың өткеніндегі белгілі бір оқиғаның салдарынан реттелуі ықтималдылықтың үлкен дәрежесіндегі болашақ экономикалық пайданы қамтитын ресурстар шығысын талап ететін және сенімділіктің жеткілікті дәрежесінде бағалауға болатын заңды немесе практикамен негізделген міндеттемелері болса, бағалау міндеттемелері танылады.

Жарғылық капитал

Жаңа акциялар жарғылық капитал құрамында бейнеленеді. Бизнесстерді біріктіру жағдайларын қоспағанда, жаңа акцияларды шығарумен тікелей байланысты үшінші тараптардың қызметтерін төлеуге жұмсалған шығындар осы эмиссияның нәтижесінде алынған соманың азаюы ретінде меншікті капиталдың құрамында көрсетіледі. Алынған қаражаттың әділ құнының шығарылған акциялардың атаулы құнынан асып кету сомасы жарғылық капитал ретінде бейнеленеді.

Қосымша төленген капитал

Төлеуден заңды түрде босату салдарынан бас ұйым алдындағы міндеттемелерді тануды тоқтату нәтижесінде туындайтын пайда немесе зиян меншік иесімен жасалатын операциялар ретінде қаралады және қосымша төленген капиталдың құрамында көрсетіледі.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Сегменттік есептілік

Операциялық шешімдер қабылдайтын Топтың басшылығына ұсынылатын операциялық сегменттер туралы ақпарат ХҚЕС-ке сәйкес дайындалған шоғырландырылған қаржылық есептілікке негізделген. Топ басшылығы банктік қызметті жалғыз маңызды операциялық және есепті сегмент ретінде анықтайды.

Топ кірістері негізінен Қазақстан Республикасында сыртқы клиенттерден алынған және олардың ешқайсысы Топтың жалпы түсімінің 10%-нан немесе одан да көп пайызынан аспайды.

Шартты активтер мен міндеттемелер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бейнеленбейді, мұндайда оларды өтеуге байланысты ресурстардың шығарылуы күмәнді болып табылатын жағдайларды қоспағанда олар туралы ақпарат қаржылық есептілікте ашылады. Шартты активтер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бейнеленбейді, мұндайда оларға байланысты экономикалық пайданы алу мүмкін болып табылатын жағдайларда олар туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылады.

Кірістер мен шығыстарды тану

Егер Топ экономикалық пайда алады деген жоғары ықтималдылық болса, және егер түсімінің сенімді бағалануы мүмкін болса, түсім танылады. Қаржылық есептілікте түсімді тану үшін мынадай белгілер орындалуы тиіс:

Пайыздық және ұқсас түсім мен шығыстар

Топ амортизацияланған құн бойынша немесе кредиттік-құнсызданған қаржы активтерінен басқа қаржы активтерінің жалпы баланстық құнына ТПМ-ды қолдана отырып, БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша пайыздық түсімді есептейді. Тиімді пайыздық мөлшерлеме - осы мөлшерлеме бойынша дисконттау кезінде есепті болашақтағы ақшалай төлемдер немесе қаржы құралын пайдаланудың болашақтағы мерзімі ішіндегі немесе өте қысқа уақыт кезеңі ішіндегі түсімдер, олар қолданылатын жерде бұл қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнына дәлме-дәл келтіріледі. Есептеу кезінде қаржы құралы бойынша барлық шарттық талаптар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын құралға тікелей байланысты комиссиялық немесе қосымша шығыстар ескеріледі, бірақ келешек кредиттік шығындар ескерілмейді. Топ төлемдердің немесе түсімдердің бағаларын қайта қарастырған жағдайда, қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің баланстық құны түзетіледі.

Түзетілген баланстық құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеменің негізінде есептеледі, ал баланстық құнның өзгеруі пайыздық түсім немесе шығыстар ретінде көрсетіледі.

Кредиттік-құнсызданғанға айналатын қаржы активі болған жағдайда, Топ тиімді пайыздық мөлшерлемені бұл қаржы активінің таза амортизацияланған құнына қолдана отырып түсімді есептейді. Егер қаржы активі бойынша дефолт жойылатын болса және ол бұдан былай кредиттік-құнсызданған болып табыламаса, Топ жалпы құнның негізінде пайыздық түсімінің есептелеуіне оралады.

Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған (СҚКҚ) қаржы активтері болған жағдайда Топ пайыздық түсімді кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржы активінің амортизацияланған құнына қолдана отырып есептейді. Кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме - бұл бастапқы мойындау кезінде есепті келешек ақша ағындарын (кредиттік зияндарды қоса) СҚКҚ активтерінің амортизацияланған құнына дейін дисконттайтын мөлшерлеме.

ПЗӨҚ бойынша бағаланатын барлық қаржы активтері бойынша пайыздық түсім шарттық пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып пайда немесе зиян және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте «Басқа да пайыздық кірістер» бабының құрамында танылады.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Кірістер мен шығыстарды тану (жалғасы)

Комиссиялық кірістер

Топ клиенттерге көрсететін әр түрлі қызметтерден комиссиялық кірістер алады. Комиссиялық кірістер мынадай екі санатқа бөлінуі мүмкін:

Белгілі бір уақыт кезеңі ішінде көрсетілген қызметтер үшін алынған комиссиялық кірістер

Белгілі бір уақыт кезеңі ішінде көрсетілген қызметтер үшін алынған комиссия осы кезең ішіне есептеледі. Мұндай баптарға комиссиялық кірістер және кепілдіктер мен аккредитивтердің берілгені үшін сыпайы кіреді. Кредитті пайдалану ықтималдылығы үлкен болса, кредит беру бойынша міндеттемелер үшін комиссиялар және кредит беруге байланысты өзге комиссиялар алдағы кезеңдерге жатқызылып (кредиттер беруге тікелей байланысты шығыстармен қатар), кредит бойынша тиімі пайыздық мөлшерлеменің түзетуі ретінде танылады.

Операцияларды жасау бойынша қызмет көрсетуден түскен комиссиялық кірістер

Есеп айырысу операцияларын, кассалық операцияларды және басқа да қызметтерді жүзеге асырғаны үшін алынған комиссиялық кірістер мұндай операция аяқталғаннан кейін танылады. Кірістіліктің белгілі бір көрсеткіштеріне байланысты комиссиялық (немесе комиссиялық ақының бір бөлігі) кірістер тиісті критерийлер орындалғаннан кейін танылады. Егер шартта ауыспалы өтемақы көзделген болса, комиссиялық кірістер ауыспалы өтемақыға тән болатын белгісіздікті кейіннен шешу кезінде түсімінің мойындалған жинақталған қорытынды сомасы айтарлықтай азаюы болатын деген жоғары дәрежеде ғана танылады.

Клиенттердің ниеттестік бағдарламалары

Топ «Freedom» клиенттерінің адалдық бағдарламасын іске асырады, оның шеңберінде клиенттерге төлем карталарын пайдалана отырып жасалған төлем операциялары бойынша кэшбек есептеледі. Кэшбекті есептеу жеке орындау міндетіне әкелмейді, өйткені кэшбек негізгі төлем операциясы бойынша өтемақының азаюын білдіреді. Кэшбек сомасы төлем карталары бойынша комиссиялық кірісті азайту ретінде ескеріледі.

Комиссиялық кіріс тиісті төлем операциясы жасалған сәтте бағдарлама талаптарына сәйкес клиенттерге есептелуге жататын нақты сомалары кэшбекті шегергенде танылады.

ПЗӘҚ бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза пайда

ПЗӘҚ бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялар бойынша таза пайда сауда-саттыққа айналған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша әділ құнның өзгеруі нәтижесінде туындайтын барлық пайда мен зиянды қамтиды. Әділ құнның өзгеруінен іске асырылған нәтиже қаржы активін өткізу бағасы мен оның сатып алу күніндегі әділ құны арасындағы айырма ретінде айқындалады. Әділ құнның өзгеруінен іске асырылмаған нәтиже есепті кезеңде Топтың портфелінде қалған активтерге қатысты есепті кезеңдегі қаржы активтерінің әділ құнының өзгеруін көрсетеді.

Шетел валюталарын қайта есептеу

Шоғырландырылған қаржылық есептілік мың теңгеммен көрсетілген, әрі ол Топтың есептілігін білдіру валютасы болып табылады. Шетел валюталарындағы операциялар алдымен операция мерзімінде әрекет ететін айырбастау бағамы бойынша қызметтік валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын айырбастау бағамы бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарындағы операцияларды қайта есептеу кезінде туындайтын пайда мен зиян жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте «Шетел валютасымен операциялар бойынша таза пайда/(залал)» бабы бойынша бейнеленеді. Шетел валютасында тарихи құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар операцияны жасау күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасында әділ құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Шетел валютасын қайта есептеу (жалғасы)

Есепті күнгі жағдай бойынша шетелдік еншілес кәсіпорындардың активтері мен міндеттемелері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің күніне қолданылып жүрген айырбас бағамдары бойынша топтың тұсаукесері валютасына қайта есептеледі, ал еншілес кәсіпорындардың пайдасы немесе зияны туралы есептер бір жылғы орташа айырбас бағамдары бойынша қайта есептеледі. Қайта есептеу кезінде пайда болатын айырма капиталдың жеке компонентінде тікелей ескеріледі. Шетелдік еншілес кәсіпорын шыққан кезде капиталда танылған және осы еншілес кәсіпорынға тікелей жататын кейінге қалдырылған жинақталған сома пайда немесе зиян және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Шетел валютасындағы операциялар бойынша шарттық айырбастау бағамы мен мұндай операция мерзіміндегі ҚҚБ ресми бағамы арасындағы айырма шетел валютасындағы операциялар бойынша таза пайда немесе зиян құрамына енгізіледі. 2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ҚҚБ-ның ресми бағамы 1 АҚШ доллары үшін тиісінше 505,53 теңгені және 525,11 теңгені құрайды.

4. Маңызды есептік пайымдаулар мен бағалаулар

Бағалаудың белгісіздігі

Топтың есепке алу саясатын қолдану процесінде басшылық өзінің пікірлерін пайдаланды және шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылған сомаларды айқындау кезінде бағалау жасады. Төменде пайымдаулар мен бағалауды пайдаланудың барынша елеулі жағдайлары көрсетілген:

Қаржы құралдарының әділ құны

Егер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бейнеленген қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнын белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтау мүмкін болмаса, ол математикалық модельдерден тұратын бағалаудың түрлі модельдерін пайдалана отырып анықталады. Мұндай модельдер үшін бастапқы деректер бақыланатын нарықтың негізінде айқындалады, егер мұндай мүмкін болса; өйтпеген жағдайда, әділ құнды айқындау үшін пайымдауды қолдану қажет. Қосымша ақпарат 34-ескертпеде келтірілген.

«Баспана 7-20-25» және «Кең дала» бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттердің әділ құны

Топ басшылығы «Баспана 7-20-25» бағдарламасы шеңберінде берілген ипотекалық кредиттердің, сондай-ақ «Кең дала» бағдарламасы шеңберінде агроөнеркәсіптік секторға берілген кредиттердің әділ құнын айқындау кезінде кәсіби пайымдауды қолданды.

Көрсетілген кредиттік өнімдер, бұдан да төмен пайыздық мөлшерлемелерді қоса алғанда, топтың стандартты кредиттік өнімдері бойынша талаптардан ерекшеленетін талаптарда ұсынылады. Бұл ретте Топ басшылығы мұндай кредиттік өнімдер берудің нақты талаптарымен және қарыз алушылардың нысаналы санатымен сипатталатын кредиттеу нарығының жекелеген сегменттерін қалыптастырады деп санайды.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, Топ аталған кредиттерді беру тиісті қаржы құралдары үшін негізгі нарықта және бастапқы тану күніне осы нарыққа қатысушылар үшін әдеттегідей талаптарда жүзеге асырылады деген қорытындыға келді.

Тиісінше, аталған бағдарламалар шеңберінде қарыз алушылар төлеген өтемақы тиісті кредиттердің бастапқы танылған күнгі әділ құнын көрсететін ретінде қарастырылады және әділ құнын қосымша түзету талап етілмейді.

Күтілетін кредиттік зияндар

Қаржы активтерінің барлық санаттары бойынша құнсызданудан болған күтілетін зияндарды бағалау пайымдауды қолдануды қажет етеді, атап айтқанда, ККЗ айқындау және кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын бағалау кезінде келешек ақша ағындарының көлемі мен пайда болу мерзімдерін және қамтамасыз ету құнын бағалау қажет. Мұндай есепті бағалаулар бірқатар факторларға байланысты болады, солардағы өзгерістер құнсызданудың бағалау резервтерінің түрлі сомаларына әкеп соқтыра алады. Топтың ККЗ есептеулері ауыспалы бастапқы деректер мен олардың өзара тәуелділіктерін таңдауға қатысты бірқатар базалық жорамалдар кіретін күрделі модельдердің нәтижесі болып табылады. ККЗ-ны есептеу мақсатында Топ қаржы активтерін кредиттік тәуекелдің жалпы сипаттамаларына қарай топтастыра отырып, ұжымдық негізде бағаланатын және жеке негізде бағаланатын активтерге жіктейді.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмеген)

4. Маңызды есептік пікірлер және бағалаулар (жалғасы)

Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)

Пайымдаулар мен есепті бағалаулар болып есептелетін ККЗ есептеу модельдерінің элементтеріне келесілер жатады:

- Топ кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы болғанын бағалау үшін пайдаланатын критерийлер, соның нәтижесінде қаржы активтері бойынша құнсызданудың бағалау резерві бүкіл мерзім үшін ККЗ-ға тең болатын сомда бағалануы тиіс және сапалы бағалау;
- Солар бойынша ККЗ ұжымдық негізде бағаланғанда қаржы активтерін топтарға біріктіру;
- ККЗ-ны есептеу модельдерін әзірлеу, оған қоса түрлі формулалар және бастапқы деректері таңдау;
- Кепілмен қамтамасыз етуді өткізу мерзімдері мен бәсекеші өндіріп алу мерзімдерін ескере отырып, макроэкономикалық деректер арасындағы өзара байланысты айқындау, сондай-ақ дефолт ықтималдығы көрсеткіштеріне (PD) және дефолт кезіндегі шығындар деңгейіне (LGD) әсер ету;
- Болжамды макроэкономикалық сценарийлерді таңдау және оларды ККЗ бағалау модельдері үшін экономикалық бастапқы деректер үшін ықтималдылықты ескере отырып таразылау.

Жеке қаржы активтері үшін мынадай пайымдаулар мен есептік бағалаулар қолданылады:

- Қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауының сапалық критерийлері;
- Қарыз алушылар бойынша ақша ағындарының болжамдары мен күту мерзімдері кредиттік тәуекелдердің едәуір ұлғаюы және құнсыздану белгілері бар.

2025 жылғы 31 желтоқсанға қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған ККЗ резервінің сомасы 28.905.808 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсанға: 21.260.164 мың теңге) болды. Толық ақпарат 7-ескертінде көрсетілген.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

5. Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламаларына келесі позициялар кіреді:

	2025 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАН	2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАН
Кассадағы қолма-қол ақша қаражаты	42.842.696	22.449.431
Жолдағы ақша қаражаты	1.231.745	686.477
ҚРҰБ-ның ағымдағы шоттарындағы қаражат	120.888.563	75.607.685
Басқа банктердің ағымдағы шоттарындағы қаражат	67.530.818	73.539.480
Төлем карталарымен операциялар бойынша қаржы ұйымдарына қойылатын талаптар	78.827.418	59.200.253
«Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі» АҚ-ның ағымдағы шоттарындағы қаражат	8.772	9.112
Брокерлік ұйымдардың ағымдағы шоттарындағы қаражат	5.693.722	277.576
Келісімшарттық өтеу мерзімі 90 күн немесе одан аз болатын ҚРҰБ-дағы мерзімді салымдар	—	15.005.937
Келісімшарттық өтеу мерзімі 90 күн немесе одан аз болатын басқа банктердегі мерзімді салымдар	3.101.295	—
Келісімшарттық өтеу мерзімі 90 күн немесе одан аз болатын кері «РЕПО» шарттары бойынша дебиторлық берешек	59.270.470	12.399.265
ККЗ бағалау резерві есептен шығарылғанға дейінгі ақша қаражаты мен оның баламалары	379.395.499	259.175.216
ККЗ резерві	(219.476)	(100.216)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының жиыны	379.176.023	259.075.000

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ 59.270.470 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсан: 12.399.265 мың теңге) баланстық құнымен авторепозитивімен ҚҚБ-да кері «РЕПО» шарттарын жасады. Аталған шарттардың мәні жалпы әділ құны 59.245.567 мың теңгені құрайтын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары мен қазақстандық корпорациялардың акциялары болып табылады (2024 жылғы 31 желтоқсан: жалпы әділ құны 12.635.321 мың теңгені құрайтын қазақстандық корпорациялардың акциялары).

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік зияндар резервін шегере отырып ақша қаражаты мен оның баламаларымен білдірілген ресейлік контрагенттерге қойылатын талаптардың шоғырлануы 17.139.916 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсан: 13.643.452 мың теңге) болды.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен оның баламаларының барлық қалдықтары ККЗ-ны бағалау мақсатында 1-сатыға жатқызылған.

Ең аз резервтерге қойылатын талаптар

ҚРҰБ шығарған нормативтік актілерге сәйкес ең аз резервтік талаптар банктердің белгілі бір міндеттемелерінің пайызы ретінде есептеледі. Банктер орташа ең аз талаптарға тең болатын немесе асатын резервтік активтердің орта өлшемін (Ұлттық валютадағы қолма-қол ақша қаражаты мен ҚРҰБ-ның ағымдағы шоттарындағы қаражат) қолдау арқылы мұндай талаптарды орындауға міндетті. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің ең аз резервтік талаптары 93.015.289 мың теңгені құрады (2024 жылғы 31 желтоқсан: 18.146.267 мың теңге), резервтік активтердің сомасы 123.511.157 мың теңгені құрады (2024 жылғы 31 желтоқсан: 37.007.493 мың теңге).

Төменде 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін ақша қаражаты мен оның баламалары бойынша ККЗ бағалау резервінің өзгеру талдауы келтірілген:

	2025 ЖЫЛ	2024 ЖЫЛ
1 қаңтарда	(100.216)	(131.148)
Бір жылда ККЗ таза өзгеруі (25-ескертпе)	(104.605)	(33.614)
Бағамдық айырмалар	(14.655)	64.546
31 желтоқсанға	(219.476)	(100.216)

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

6. Қаржы ұйымдарындағы қаражат

Қаржы ұйымдарындағы қаражатқа келесі позициялар кіреді:

	2021 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАН	2021 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАН
Қамтамасыз ету ретінде берілген қаржы ұйымдарындағы қаражат	50.218.925	47.595.535
Шетелдік банктегі мерзімді депозит	1.302.373	1.170.868
Қаржы ұйымдарындағы ҚҚЗ бағалау резерві шегерілгенге дейінгі қаражат	51.521.298	48.766.403
ҚҚЗ резерві	(1.395.607)	(1.247.448)
Қаржы ұйымдарындағы қаражаттың жиыны	50.125.691	47.518.955

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген қаражатқа MasterCard жүйесіне қатысушының 20.575.037 мың теңге сомасындағы сақтандыру депозиті (2024 жылғы 31 желтоқсан: 14.150.502 мың теңге), VISA International жүйесіне қатысушының 13.230.362 мың теңге сомасындағы сақтандыру депозиті (2024 жылғы 31 желтоқсан: 5.427.252 мың теңге), MasterCard және Visa International-мен есеп айырысулар үшін екінші деңгейдегі банкте 758.295 мың теңге сомасында (2024 жылғы 31 желтоқсан: 787.665 мың теңге), Банктің ҚҚБ алдындағы міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салым 14.534.425 мың теңге сомасында, теңге (2024 жылғы 31 желтоқсан: 26.666.600 мың теңге), клиринг және жедел төлемдер жүйесінде төлемдерді қабылдау нәтижелері бойынша ақша аударымын жүзеге асыруға кепілдік беру үшін ҚРҰБ-ғы 400.000 мың теңге сомасында ақша қаражаты (2024 жылғы 31 желтоқсан: 300.000 теңге), сондай-ақ 720.806 мың теңге сомасында басқа да сақтандыру депозиттері жатады (2024 жылғы 31 желтоқсан жыл: 263.516 мың теңге).

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша шетелдік банктегі мерзімді депозит суроа көрсетілген, оның келісімшарттық мерзімі 90 күнді және сығайы мөлшерлемесі жылдық 1,0% құрайды.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шетелдік банктегі мерзімді депозит ҚҚЗ-ны бағалау мақсатында 3-кезеңге жатқызылды. Көрсетілген депозитке қатысты Топ таныған ҚҚЗ резерві 1.302.373 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсан: 1.170.868 мың теңге) болды.

Төменде 2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржы ұйымдарындағы қаражат бойынша ҚҚЗ-ны бағалау резерві өзгерістерінің талдауы келтірілген:

	1-кезең	3-кезең	Жиыны
2025 жылғы 1 қаңтарға ҚҚЗ	(76.580)	(1.170.868)	(1.247.448)
Бір жылда ҚҚЗ таза өзгеруі (25-ескертпе)	36.100	—	36.100
Бағамдық айырмалар	(52.754)	(131.505)	(184.259)
2025 жылғы 31 желтоқсанға ҚҚЗ	(93.234)	(1.302.373)	(1.395.607)

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржы ұйымдарындағы қаражат бойынша ҚҚЗ-ны бағалау резерві өзгерістерінің талдауы келтірілген:

	1-кезең	3-кезең	Жиыны
2024 жылғы 1 қаңтарға ҚҚЗ	(107.811)	(1.036.241)	(1.144.052)
Бір жылда ҚҚЗ таза өзгеруі (25-ескертпе)	32.798	(42.556)	(9.758)
Бағамдық айырмалар	(1.567)	(92.071)	(93.638)
2024 жылғы 31 желтоқсанға ҚҚЗ	(76.580)	(1.170.868)	(1.247.448)

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша клиенттерге берілген кредиттерге келесі позициялар кіреді:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Корпоративтік кредиттеу		
Кредит жемілерінің шеңберінде заңды тұлғаларға кредиттер	149.513.175	66.618.719
Ақша қаражатының кепіліне кредиттер	11.928.049	17.782.801
Басқалары	15.847.837	1.196.372
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер жиыны	177.289.061	85.597.892
Бөлшек кредиттеу		
Ипотека	544.768.434	425.093.109
Дербес кәсіпкерлерге кредиттер	97.608.879	118.418.510
Автокредиттеу	75.826.695	84.810.600
Микроқаржы ұйымынан сатып алынған кредиттер	102.836.950	70.989.131
Кредит жемілерінің шеңберінде дербес кәсіпкерлерге кредиттер	4.417.686	963.626
Қайта қаржыландыру	3.380.960	1.105.551
Кредиттік карталар	605.210	626.194
Басқа	18.056.000	268.071
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер жиыны	847.500.814	702.274.792
ККЗ-ны бағалау резерві шегерілгенге дейін клиенттерге берілген кредиттер	1.024.789.875	787.872.684
ККЗ резерві	(28.905.808)	(21.260.164)
Клиенттерге берілген кредиттердің жиыны	995.884.067	766.612.520

Басқа корпоративтік кредиттер, негізінен, «Цифрлық кредит» өнімі аясында заңды тұлғаларға берілген кредиттерді қамтиды. Басқа бөлшек кредиттер, негізінен, жеке тұлғаларға тұтынушылық кепілсіз кредиттерді қамтиды.

Жалпы баланстық құнның және тиісті ККЗ-ның өзгерістерін талдау

Төменде жалпы баланстық құнның өзгерістерін және 2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін корпоративтік кредиттеу бойынша тиісті ККЗ талдауы келтірілген:

Корпоративтік кредиттеу	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
2025 жылғы 1 қаңтарға жалпы баланстық құн	83.420.445	–	2.177.447	85.597.892
1-кезеңге аудару	1.463.081	(1.463.081)	–	–
2-кезеңге аудару	(1.194.304)	2.370.646	(1.176.342)	–
3-кезеңге аудару	(1.023.038)	(891.544)	1.914.582	–
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	235.771.519	72.187	–	235.843.706
Танылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	(143.577.813)	(111.322)	(1.342.122)	(145.031.257)
Дисконт амортизациясы	–	–	43.430	43.430
Есептелген пайыздардағы өзгеріс	852.523	51.507	(39.279)	864.751
Есептен шығару	–	–	–	–
Валюта бағамдарының өзгеру әсері	(29.461)	–	–	(29.461)
2025 жылғы 31 желтоқсанға жалпы баланстық құны	175.682.952	28.393	1.577.716	177.289.061

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Жалпы баланстық құнның және тиісті ККЗ-ның өзгерістерін талдау (жалғасы)

<i>Корпоративтік кредиттеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2025 жылғы 1 қаңтарға ККЗ	(672.064)	–	(208.614)	(880.678)
1-кезеңге аудару	(45.254)	45.254	–	–
2-кезеңге аудару	79.464	(97.332)	17.868	–
3-кезеңге аудару	927	158.271	(159.198)	–
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	(1.819.401)	(13.984)	–	(1.833.385)
Танылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	1.100.214	21.565	453.607	1.575.386
Бір кезеңнен басқасына аудару нәтижесінде ККЗ-ға әсері және бастапқы деректердің өзгеруі	(252.663)	(124.742)	(563.788)	(941.193)
Дисконт амортизациясы	–	–	(43.430)	(43.430)
Есептен шығару	–	–	–	–
Валюта бағамдарының өзгеру әсері	251	–	–	251
2025 жылғы 31 желтоқсанға ККЗ	(1.608.526)	(10.968)	(503.555)	(2.123.049)

Төменде жалпы баланстық құнының өзгерістерін және 2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бөлшек кредиттеу бойынша тиісті ККЗ талдауы келтірілген:

<i>Бөлшек кредиттеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2025 жылғы 1 қаңтарға жалпы баланстық құн	679.612.046	6.703.946	15.958.800	702.274.792
1-кезеңге аудару	20.742.389	(20.606.671)	(135.718)	–
2-кезеңге аудару	(61.080.600)	63.985.250	(2.904.650)	–
3-кезеңге аудару	(3.924.829)	(21.613.529)	25.538.358	–
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	504.846.395	–	–	504.846.395
Танылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	(322.815.302)	(20.287.339)	(14.075.832)	(357.178.473)
Дисконт амортизациясы	–	–	4.488.438	4.488.438
Есептелген пайыздардағы өзгеріс	710.333	586.330	(624.874)	671.789
Есептен шығару	–	–	(7.701.512)	(7.701.512)
Шығындарды өтеу	–	–	99.385	99.385
2025 жылғы 31 желтоқсанға жалпы баланстық құны	818.090.432	8.767.987	20.642.395	847.500.814

<i>Бөлшек кредиттеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2025 жылғы 1 қаңтарға ККЗ	(8.711.614)	(2.421.660)	(9.246.212)	(20.379.486)
1-кезеңге аудару	(3.386.101)	3.338.057	48.044	–
2-кезеңге аудару	5.586.342	(6.478.923)	892.581	–
3-кезеңге аудару	134.442	9.433.934	(9.568.376)	–
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	(8.335.707)	–	–	(8.335.707)
Танылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	3.583.949	6.084.722	8.634.857	18.303.528
Бір кезеңнен басқасына аудару нәтижесінде ККЗ-ға әсері және бастапқы деректердің өзгеруі	(312.774)	(13.453.422)	(5.718.553)	(19.484.749)
Дисконт амортизациясы	–	–	(4.488.438)	(4.488.438)
Есептен шығару	–	–	7.701.512	7.701.512
Шығындарды өтеу	–	–	(99.385)	(99.385)
2025 жылғы 31 желтоқсанға ККЗ	(11.441.463)	(3.497.292)	(11.843.970)	(26.782.725)

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)**Жалпы баланстық құнның және тиісті ККЗ-ның өзгерістерін талдау (жалғасы)**

Төменде жалпы баланстық құнның өзгерістерін және 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін корпоративтік кредиттеу бойынша тиісті ККЗ талдауы келтірілген:

<i>Корпоративтік кредиттеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға жалпы баланстық құн	2.445.359	2.321	—	2.447.680
1-кезеңге аудару	—	—	—	—
2-кезеңге аудару	—	—	—	—
3-кезеңге аудару	(1.676.634)	(649)	1.677.283	—
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	91.263.641	649	509.219	91.773.509
Танылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	(8.701.590)	(2.321)	(9.055)	(8.712.966)
Валюта бағамдарының өзгеру әсері	89.669	—	—	89.669
2024 жылғы 31 желтоқсанға жалпы баланстық құны	83.420.445	—	2.177.447	85.597.892

<i>Корпоративтік кредиттеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға ККЗ	(1.649)	(1.370)	—	(3.019)
1-кезеңге аудару	—	—	—	—
2-кезеңге аудару	314	(314)	—	—
3-кезеңге аудару	109.385	314	(109.699)	—
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	(947.147)	—	—	(947.147)
Танылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	9.922	1.370	—	11.292
Бір кезеңнен басқасына аудару нәтижесінде ККЗ-ға әсері және бастапқы деректердің өзгеруі	157.676	—	(98.915)	58.761
Есептен шығару	—	—	—	—
Валюта бағамдарының өзгеру әсері	(565)	—	—	(565)
2024 жылғы 31 желтоқсанға ККЗ	(672.064)	—	(208.614)	(880.678)

Төменде жалпы баланстық құнның өзгерістерін және 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бөлшек кредиттеу бойынша тиісті ККЗ талдауы келтірілген:

<i>Бөлшек кредиттеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға жалпы баланстық құн	608.424.521	3.227.665	8.404.761	620.056.947
1-кезеңге аудару	6.094.802	(6.094.802)	—	—
2-кезеңге аудару	(20.771.557)	23.092.977	(2.321.420)	—
3-кезеңге аудару	(8.777.831)	(12.341.767)	21.119.598	—
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	285.129.297	—	—	285.129.297
Танылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	(190.487.186)	(1.180.127)	(3.455.900)	(195.123.213)
Есептен шығару	—	—	(7.788.239)	(7.788.239)
2024 жылғы 31 желтоқсанға жалпы баланстық құны	679.612.046	6.703.946	15.958.800	702.274.792

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Жалпы баланстық құнның және тиісті ККЗ-ның өзгерістерін талдау (жалғасы)

Бөлшек кредиттеу	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
2024 жылғы 1 қаңтарға ККЗ	(7.709.690)	(1.049.889)	(5.310.143)	(14.069.722)
1-кезеңге аудару	(894.523)	894.523	—	—
2-кезеңге аудару	814.162	(1.401.901)	587.739	—
3-кезеңге аудару	573.835	4.710.189	(5.284.024)	—
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	(6.075.381)	—	—	(6.075.381)
Тапылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	3.479.926	453.153	736.187	4.669.266
Бір кезеңнен басқасына аудару нәтижесінде ККЗ-ға әсері және бастапқы деректердің өзгеруі	1.100.057	(6.027.735)	(7.764.210)	(12.691.888)
Есептен шығару	—	—	7.788.239	7.788.239
2024 жылғы 31 желтоқсанға ККЗ	(8.711.614)	(2.421.660)	(9.246.212)	(20.379.486)

Клиенттерге берілген кредиттердің шоғырлануы

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың ең ірі он қарыз алушысы ККЗ резервін шегергенге дейін клиенттерге берілген кредиттердің жиынтық қалдығының 7%-ын құрады. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы кредиттердің жиынтық жалпы көлемі 76.243.548 мың теңге болды (2024 жылғы 31 желтоқсан: 57.294.792 мың теңге). 2025 жылғы 31 желтоқсанға көрсетілген кредиттерге қатысты ККЗ-ның бағалау резерві 551.647 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсан: 551.102 мың теңге) болды.

Кредиттер басымдықпен Қазақстан Республикасында экономиканың келесі секторларында қызмет атқаратын клиенттерге беріледі:

	2025 жылғы 31 желтоқсан		2024 жылғы 31 желтоқсан	
	Сомасы	%	Сомасы	%
Жеке тұлғалар	745.474.249	72,74%	582.892.656	73,94%
Көтерме және бөлшек сауда	101.087.482	9,86%	81.605.086	10,36%
Өңдейтін өнеркәсіп	49.551.954	4,84%	25.910.656	3,29%
Көлік және қоймалау	28.940.965	2,82%	13.824.815	1,75%
Құрылыс	20.143.378	1,97%	19.625.282	2,49%
Қызметтер	17.836.479	1,74%	9.651.269	1,22%
Жылжымайтын мүлікпен операциялар	14.827.731	1,45%	12.016.041	1,53%
Ауыл, орман және балық шаруашылығы	6.469.721	0,63%	5.396.660	0,68%
Білім беру	4.721.211	0,46%	4.991.767	0,63%
Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер	3.716.201	0,36%	1.508.800	0,19%
Кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет	2.505.344	0,24%	1.987.316	0,25%
Тау-кен өнеркәсібі және карьерлерді әзірлеу	1.687.579	0,16%	1.688.101	0,21%
Өнер, сауық және демалыс	1.366.985	0,13%	1.278.263	0,16%
Ақпарат пен байланыс	1.317.265	0,13%	1.042.299	0,13%
Басқа	25.143.331	2,46%	24.453.673	3,14%
ККЗ-ны бағалау резерві шегерілгенге дейін клиенттерге берілген кредиттер	1.024.789.875	100%	787.872.684	100%
ККЗ резервтері	(28.905.808)	—	(21.260.164)	—
Клиенттерге берілген кредиттердің жиыны	995.884.067	—	766.612.520	—

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)**Қамтамасыз ету және кредиттік тәуекелді азайтатын басқа құралдар**

Топ берілуін талап ететін қамтамасыз етудің мөлшері мен түрі контрагенттің кредиттік тәуекелді бағалауына тәуелді. Қамтамасыз ету түрлерінің және бағалау өлшемдерінің рұқсат етілуіне қатысты ұстанымдар белгіленген.

Төменде алынған қамтамасыз етулердің негізгі түрлері аталған:

- Корпоративтік кредиттеу кезінде - кепілдіктер, жылжымайтын мүлік, көлік құралдары және ақша қаражаттары.
- Бөлшек кредиттеу кезінде - кепілдіктер, жылжымайтын мүлік, көлік құралдары және ақша қаражаттары.

Топ күтілетін кредиттік зияндар резервінің жеткіліктілігін тексеру барысында алынған қамтамасыз етудің нарықтық құнына мониторинг жасайды.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанына 3-кезеңнің клиенттеріне берілген кредиттер бойынша ККЗ-ның кредиттік сапасын арттырудың қамтамасыз етілуі немесе өзге де тетіктері болмаған жағдайда:

	2025 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан	2024 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер	5.016.482	4.872.708
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер	1.074.162	1.968.833
	6.090.644	6.841.541

Микроқаржы ұйымынан сатып алынған кредиттер

2021 жылғы мамырда Банк өзінің байланысты тарабы болып табылатын «Фридом Финанс Кредит» микроқаржы ұйымы» ЖШС-мен (бұдан әрі - «МҚҰ») микрокредит беру туралы қарыз алушылармен жасалған шарттар негізінде берілген кепілсіз кредиттер бойынша талап ету құқықтарын басқаға беру туралы келісім жасасты, ол бойынша МҚҰ Банкке микрокредиттер бойынша талап ету құқықтарын береді. Бастапқы таңу кезінде Банк тәуелсіз бағалау компаниясы айқындайтын нарықтық құны бойынша микрокредиттер бойынша талаптардың құқықтарын көрсетеді (13-ескертпе).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша микрокредиттер бойынша талап ету құқықтарының жалпы құнына лимит 130.000.000 мың теңгеден аспады. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша МҚҰ-мен келісім бұзылады.

(Мың теңгеммен, егер өзгегі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Клиенттерге берілген кредиттердің сапасы

Төмендегі кестеле 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген кредиттердің сапасы туралы ақпарат келтірілген:

	Мерзімі өтпеген	30 күннен кем мерзімі мерзімі өткендер	30-89 күн мерзімі мерзімі өткендер	90-179 күн мерзімі мерзімі өткендер	180 және 1 жылдан кем мерзімі мерзімі өткендер	1 жылдан артық мерзімі өткендер	Жалпы
Ипотека							
1-көрсеткіш	531,244,680	6,159,828	70,678	-	-	-	537,475,186
2-көрсеткіш	334,954	115,837	2,489,346	-	-	-	2,940,137
3-көрсеткіш	1,753,087	291,734	254,075	864,706	855,835	333,674	4,353,111
Заңды тұлғаларға және дербес кәсіпкерлерге кредит желілері менберіндегі кредиттер							
1-көрсеткіш	152,961,276	11,428	-	-	-	-	152,972,704
3-көрсеткіш	958,157	-	-	-	-	-	958,157
Микроқаржы ұйымынан сатып алынған кредиттер							
1-көрсеткіш	96,427,121	3,589,106	219,861	-	-	-	100,236,088
2-көрсеткіш	1,724	252	2,435,177	-	-	-	2,437,153
3-көрсеткіш	16,405	4,979	8,422	133,903	-	-	163,709
Дербес кәсіпкерлерге кредиттер							
1-көрсеткіш	83,160,204	2,899,223	6,804	-	-	-	86,066,231
2-көрсеткіш	24,480	-	2,582,073	-	-	-	2,606,553
3-көрсеткіш	1,713,313	386,589	546,944	2,433,429	2,566,897	1,288,923	8,936,095
Автокредиттеу							
1-көрсеткіш	67,103,107	1,272,014	60,851	-	-	-	68,435,972
2-көрсеткіш	20,371	3,191	639,993	-	-	-	663,555
3-көрсеткіш	599,417	112,876	172,833	685,019	1,312,569	3,844,454	6,727,168
Қайта қаржыландыру							
1-көрсеткіш	3,111,347	53,127	-	-	-	-	3,164,474
2-көрсеткіш	-	-	49,418	-	-	-	49,418
3-көрсеткіш	39,836	-	-	64,402	45,359	17,471	167,068
Кредиттік карталар							
1-көрсеткіш	294,793	29,506	136	-	-	-	324,435
2-көрсеткіш	-	-	28,783	-	-	-	28,783
3-көрсеткіш	2,641	1,247	4,537	104,428	68,665	70,474	251,992
Ақша қаражатының кепілдік кредиттер							
1-көрсеткіш	11,928,049	-	-	-	-	-	11,928,049
Басқадаары							
1-көрсеткіш	32,738,951	429,492	1,802	-	-	-	33,170,245
2-көрсеткіш	-	-	70,781	-	-	-	70,781
3-көрсеткіш	84,767	5,184	230,863	159,920	181,428	649	662,811
ККЗ резерві шегеріленген ақшын клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	984,518,680	15,365,613	9,873,377	4,445,807	5,030,753	5,555,645	1,024,789,875
ККЗ резерві	(13,932,841)	(1,630,512)	(4,278,435)	(2,509,470)	(3,091,085)	(3,063,466)	(28,905,808)
Клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	970,585,839	13,735,101	5,594,942	1,936,337	1,939,668	2,492,179	995,884,067

(Мың теңгелен, егер өзгәі көрсетілмеге)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Клиенттерге берілген кредиттердің сапасы

Төмендегі кестеле 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген кредиттердің сапасы туралы ақпарат келтірілген:

	Мерзімі өтпеген	30 күннен кем мерзімге мерзімі өткендер	30-89 күн мерзімге мерзімі өткендер	90-179 күн мерзімге кем мерзімге мерзімі өткендер	180 және 1 жылдан кем мерзімге мерзімі өткендер	1 жылдан артық мерзімі өткендер	Жыны
Ипотека							
1-квсқ	415 816 291	4 854 613	-	-	-	-	420 670 904
2-квсқ	437 890	1 159 896	1 159 896	-	-	-	1 765 763
3-квсқ	988 698	207 344	133 062	636 210	556 330	134 798	2 656 442
Заңды тұлғаларға және дербес кәсіпкерлерге кредит жемірі шеңберіндегі кредиттер							
1-квсқ	65 396 864	-	-	-	-	-	65 396 864
3-квсқ	2 185 481	-	-	-	-	-	2 185 481
Микроқаржы ұйымынан сатып алынған кредиттер							
1-квсқ	67 036 133	2 441 220	62 944	-	-	-	69 540 297
2-квсқ	7 356	-	1 423 424	-	-	-	1 430 780
3-квсқ	4 560	742	11 157	1 593	2	-	18 054
Дербес кәсіпкерлерге кредиттер							
1-квсқ	106 179 607	2 777 542	328	-	-	-	108 957 477
2-квсқ	21 044	8 352	2 523 475	-	-	-	2 552 871
3-квсқ	707 182	159 132	255 819	3 877 815	1 671 198	237 016	6 008 162
Автокредиттеу							
1-квсқ	75 767 357	1 869 819	45 846	-	-	-	77 683 022
2-квсқ	95 476	17 756	816 650	-	-	-	929 882
3-квсқ	661 686	67 974	132 338	913 889	2 027 630	2 394 179	6 197 696
Қайта Қаржыландыру							
1-квсқ	1 085 555	4 464	-	-	-	-	1 090 019
2-квсқ	-	-	6 682	-	-	-	6 682
3-квсқ	-	-	-	8 850	-	-	8 850
Кредиттік карталар							
1-квсқ	420 627	26 387	299	-	-	-	447 313
2-квсқ	-	-	17 968	-	-	-	17 968
3-квсқ	360	55	1 024	23 849	86 776	48 849	160 913
Ақша қаражатының кесіліне кредиттер							
1-квсқ	17 782 801	-	-	-	-	-	17 782 801
2-квсқ	-	-	-	-	-	-	-
3-квсқ	1 463 794	-	-	-	-	-	1 463 794
Басқалары							
1-квсқ	-	-	-	649	-	-	649
3-квсқ	-	-	-	-	-	-	-
ККЗ резерві негізінде берілген клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	756 058 762	12 603 377	6 590 012	5 462 855	4 341 936	2 814 842	787 872 684
ККЗ резерві	(9 804 607)	(1 122 725)	(2 685 322)	(3 809 540)	(2 472 002)	(1 365 968)	(21 260 164)
Клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	746 254 155	11 480 652	3 905 590	1 653 315	1 869 934	1 448 874	766 612 520

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

8. Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар

Сауда-саттықтағы бағалы қағаздарға мыналар кіреді:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрілігінің облигациялары	258.404.863	792.207.098
Квазимемлекеттік корпорациялардың облигациялары	242.970.113	294.112.789
Шетелдік корпорациялардың облигациялары	52.602.749	17.984.628
Қазақстандық корпорациялардың облигациялары	16.443.276	16.418.251
АҚШ Қаржы министрілігінің облигациялары	13.829.705	34.889.343
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың жиыны	584.250.706	1.155.612.109
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздар		
Қазақстандық корпорациялардың акциялары	6.280.156	10.727.623
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздардың жиыны	6.280.156	10.727.623
Борыштық бағалы қағаздар жиыны	590.530.862	1.166.339.732

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ жалпы әділ құны 91.254.209 мың теңге болатын квазимемлекеттік корпорациялардың облигацияларын және сауда-саттықтағы бағалы қағаздар ретінде жіктелген жалпы әділ құны 20.949.721 мың теңге болатын шетелдік корпорациялардың облигацияларын ҚҚБ-ға жасалған «РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде ұсынды (18-ескертпе).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ жалпы әділ құны 241.619.354 мың теңге болатын квазимемлекеттік корпорациялардың облигацияларын, жалпы әділ құны 475.348.070 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрілігінің облигацияларын және жалпы әділ құны 1.590.357 мың теңге болатын ҚББ-да жасалған «РЕПО» шарттар бойынша қамтамасыз ету ретінде сауда-саттықтағы бағалы қағаздар ретінде жіктелген шетелдік корпорациялардың облигацияларын ұсынды (18-ескертпе).

2025 жылы сауда-саттықтағы бағалы қағаздар бойынша жалпы қаржылық нәтиже сомасына «Өзге кірістер» (28-ескертпе) бабында ұсынылған 706.116 мың теңге (2024: 311.200 мың теңге) сомасындағы дивидендік кіріс және 2.092.130 мың теңге сомасында (2024 жыл: 12.874.467 мың теңге сомасында оң қайта бағалау) пайда немесе зиян және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің «Шетел валютасымен операциялар бойынша «таза пайда/(зиян)» бабының құрамына енгізілген шетел валюталарының айырбастау бағамдарының өзгеруінен теріс қайта бағалау кірді.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

9. Инвестициялық бағалы қағаздар

Инвестициялық бағалы қағаздарға мыналар кірді:

	2025 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАН	2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАН
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары	454.612.855	254.215.096
Квазимемлекеттік корпорациялардың облигациялары	15.614.424	—
Шетелдік корпорациялардың облигациялары	110.500	—
ККЗ резервіне дейін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың жиыны	470.337.779	254.215.096
ККЗ резерві	(249.122)	(205.306)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың жиыны	470.088.657	254.009.790

Квазимемлекеттік корпорациялардың облигациялары кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес жеке тұлғалардың ипотекалық қарыздарын сатып алатын ҚРҰБ еншілес ұйымының облигацияларымен білдірілген.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ ҚҚБ-да жасалған «РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде жалпы әділ құны 357.974.848 мың теңге болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигацияларын ұсынды (18-ескертпе) (2024 жылғы 31 желтоқсан: 246.031.521 мың теңге).

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың барлық қалдықтары ККЗ-ны бағалау мақсатында 1-кезеңге жатқызылған.

Төменде жалпы баланстық құнның өзгеруіне және инвестициялық бағалы қағаздар бойынша тиісті ККЗ-ға талдау берілген:

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	2025 ЖЫЛ	2024 ЖЫЛ
1 қаңтарға жалпы баланстық құн	254.215.096	101.602.739
Сатып алынған активтер	193.500.309	138.962.815
Есептелген пайыздардағы таза өзгеріс	22.622.374	13.649.542
31 желтоқсанға	470.337.779	254.215.096

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	2025 ЖЫЛ	2024 ЖЫЛ
1 қаңтарға ККЗ	(205.306)	(81.127)
Бір жылда ККЗ таза өзгеруі (25-ескертпе)	(43.816)	(124.179)
31 желтоқсанға	(249.122)	(205.306)

(Мың теңгеммен, егер өзгегі көрсетілмесе)

10. Негізгі құралдар

Негізгі құралдардың қозғалысы келесі тәсілмен көрсетілген:

Қайта бағаланған / бастапқы құн:	Жер	Ғимараттар	Жиназ және		Көлік құралдары	Жағалаған мүлікті жақсарту	
			офистік	Компьютерлік		жабдық	Жыны
2023 жылығы 31 желтоқсанға	460.004	4.112.003	4.392.287	4.881.693	65.899	2.351.467	16.263.353
Түсімдер	-	6.280.032	2.994.096	3.601.608	119.537	2.361.604	15.356.877
Шығулар	-	-	(41.693)	(11.195)	-	(3.003)	(55.891)
2024 жылығы 31 желтоқсанға	460.004	10.392.035	7.344.690	8.472.106	185.436	4.710.068	31.564.339
Түсімдер	-	2.870	4.306.692	13.578.372	-	1.052.821	18.940.755
Шығулар	-	-	(85.936)	(215.606)	-	(18.493)	(320.035)
Қайта бағалаудың басқа да жылылық кіріске өсері	611.588	520.017	-	-	-	-	1.131.605
Қайта бағалаудың нәтижесі зиянға өсері	-	128.547	-	-	-	-	128.547
2025 жылығы 31 желтоқсанға	1.071.592	11.043.469	11.565.446	21.834.872	185.436	5.744.396	51.445.211

Жинақтаған тозу:

2023 жылығы 31 желтоқсанға	-	(74.312)	(1.033.455)	(1.113.484)	(18.973)	(257.008)	(2.497.232)
Есептеу	-	(75.743)	(598.804)	(666.425)	(9.578)	(574.761)	(1.925.311)
Шығулар	-	-	33.470	4.942	-	2.910	41.322
2024 жылығы 31 желтоқсанға	-	(150.055)	(1.598.789)	(1.774.967)	(28.551)	(828.859)	(4.381.221)
Есептеу	-	(69.535)	(680.890)	(1.793.493)	(18.543)	(1.077.785)	(3.640.246)
Шығулар	-	-	74.636	214.992	-	-	289.628
Қайта бағалаудың басқа да жылылық кіріске өсері	-	219.590	-	-	-	-	219.590
2025 жылығы 31 желтоқсанға	-	-	(2.205.043)	(3.353.468)	(47.094)	(1.906.644)	(7.512.249)

Бааланстық құн:

2023 жылығы 31 желтоқсанға	460.004	4.037.691	3.358.832	3.768.209	46.926	2.094.459	13.766.121
2024 жылығы 31 желтоқсанға	460.004	10.241.980	5.745.901	6.697.139	156.885	3.881.209	27.183.118
2025 жылығы 31 желтоқсанға	1.071.592	11.043.469	9.360.403	18.481.404	138.342	3.837.752	43.932.962

2024 жылығы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ғимараттардың 6.277.740 мың теңге сомасына Ұлғайту Астана қаласында бөлімше ашу мақсатында үй-жайларын сатып алумен байланысты болады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

10. Негізгі құралдар (жалғасы)

2025 жылы Топ өз меншігіндегі жер мен ғимараттардың әділ құнын қайта бағалады. Әділ құн нарықтық бағалау әдісін пайдалана отырып айқындалды. Бағалау күні – 2025 жылғы 31 желтоқсан. Жер мен ғимараттардың әділ құны туралы барынша толық ақпарат 34-ескертінде ашылып көрсетілді.

Егер жер мен ғимараттар бастапқы құны бойынша есепке алынатын болса, онда 31 желтоқсандағы көрсетілген негізгі құралдардың қалдық құны мыналарды құрар еді:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Бастапқы құн	9.416.085	9.413.217
Жинақталған тозу	(1.085.294)	(876.985)
Қалдық құны	8.330.791	8.536.232

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдалануда жүрген толығымен амортизацияланған активтердің бастапқы құны 904.097 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсан: 886.009 мың теңге) болды.

11. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің қозғалысы былайша берілген:

	<i>Ғимараттар</i>
Бастапқы құны:	
2023 жылғы 31 желтоқсанға	3.762.393
Түсімдер	1.382.437
Шығулар	(275.111)
Түрлендіру	1.169.484
2024 жылғы 31 желтоқсанға	6.039.203
Түсімдер	1.615.819
Шығулар	(1.024.816)
Түрлендіру	603.358
2025 жылғы 31 желтоқсанға	7.233.564
Жинақталған тозу:	
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(638.897)
Есептеу	(1.292.075)
Шығулар	153.607
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(1.777.365)
Есептеу	(1.866.201)
Шығулар	220.283
2025 жылғы 31 желтоқсанға	(3.423.283)
Баланстық құн:	
2024 жылғы 31 желтоқсанға	4.261.838
2025 жылғы 31 желтоқсанға	3.810.281

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ ең ұзақ келісімшарттық жалдау мерзімі 5 жылға дейінгі ғимараттарды жалға алады.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

12. Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтердің қозғалысы былайша көрсетілген:

	Бағдарламалық жасақтама	Әзірленіп жатқан бағдарламалық жасақтама	Лицензиялар	Жиыны
Бастапқы құны:				
2023 жылғы 31 желтоқсанға	5.759.212	97.515	208	5.856.935
Түсімдер	1.839.038	2.563.256	—	4.402.294
Сапаттар арасындағы аударымдар	361.120	(361.120)	—	—
2024 жылғы 31 желтоқсанға	7.959.370	2.299.651	208	10.259.229
Түсімдер	3.137.817	3.541.185	62.433	6.741.435
Шығындар	(207.788)	—	—	(207.788)
Сапаттар арасындағы аударымдар	645.412	(645.412)	—	—
2025 жылғы 31 желтоқсанға	11.534.811	5.195.424	62.641	16.792.876
Жинақталған тозу:				
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(1.091.604)	—	(208)	(1.091.812)
Есептеу	(323.013)	—	—	(323.013)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(1.414.617)	—	(208)	(1.414.825)
Есептеу	(570.948)	—	(1.927)	(572.875)
Есептен шығару	60.138	—	—	60.138
2025 жылғы 31 желтоқсанға	(1.925.427)	—	(2.135)	(1.927.562)
Баланстық құн:				
2023 жылғы 31 желтоқсанға	4.667.608	97.515	—	4.765.123
2024 жылғы 31 желтоқсанға	6.544.753	2.299.651	—	8.844.404
2025 жылғы 31 желтоқсанға	9.609.384	5.195.424	60.506	14.865.314

Банк цифрлық трансформация және операциялық тиімділікті арттыру шеңберінде материалдық емес активтерге инвестицияларды жүзеге асыруды жалғастыруда. 2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша әзірленіп жатқан бағдарламалық жасақтама негізінен заңды тұлғалар мен дербес кәсіпкерлерге арналған мобильді қосымша мен интернет банкингі, «Цифрлық ипотека», «Заңды тұлғаларға арналған цифрлық кредит» кредиттік өнімдері бойынша бағдарламалық жасақтаманы, карточкалық өнімдерді шығару жүйелерін және клиенттермен өзара іс-қимылдың цифрлық арналарын қамтиды. 2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ әзірленіп жатқан бағдарламалық жасақтаманың құнсыздануын анықтамады.

13. Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар

2025 жылы Топ байланысты тараптан «Фридом Финанс Кредит» микроқаржы ұйымы» ЖШС-нен 108.896.815 мың теңге сомасына бөлшек тұтыну кредиттерінің портфелін сатып алды. Талап ету құқықтарын беру туралы келісімнің талаптарына сәйкес Топ белгіленген лимит шеңберінде кез келген негізде кредиттерді кері сатуға құқылы болды. 2025 жылғы 30 желтоқсанда Топ талап ету құқықтарын беру туралы келісімді бұзып, микроқаржы ұйымынан сатып алынған кредиттерді тануды тоқтатты. Аталған кредиттерді тануды тоқтатудан болған залал 6.059.865 мың теңгені құрады. 2025 жылғы 31 желтоқсанда Топ «Фридом Финанс Кредит» микроқаржы ұйымы» ЖШС-мен 12.120.028 мың теңге сомасына келтірілген залалдарға байланысты тұрақсыздық айыбын төлеу туралы шарт жасасты. Шарт талаптары тұрақсыздық айыбын төлеуді 2 жыл мерзімге бөліп төлеуді көздейді. Нәтижесінде, Топ 10.085.314 мың теңге сомасында зияндарды өтеу кірісін мойындады.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар мерзімі өткен болып табылады және 10.085.314 мың теңгені құрады. Аталған талаптарға қатысты таныған ККЗ резерві 458.050 мың теңгені құрады.

Бұдан басқа, 2025 жылы Топ «Фридом Финанс Кредит» микроқаржы ұйымы» ЖШС-мен бұрын сатып алынған кредиттер бойынша шығындарды өтеу жөнінде шарт жасасты және пайда немесе зиян және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте 7.054.969 мың теңге сомасындағы кірісті мойындады. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл талап толығымен өтеледі.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

14. Өзге де активтер

Басқа да активтерге келесілер кіреді:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Банк қызметі бойынша дебиторлық берешек	3.106.658	2.663.207
ҚҚБ-да бағалы қағаздармен операциялар бойынша дебиторлық берешек	2.229.692	2.353.884
Байланысты тараптан бағалы қағаздармен операциялар бойынша дебиторлық берешек	1.454.849	—
Кредиттік портфельдің сақтандыру өтемақысы бойынша актив	5.170.136	—
Мүлікті бөліп-бөліп сату бойынша дебиторлық берешек	—	101.027
Сатылған активтер бойынша дебиторлық берешек	886.565	—
Басқасы	427.797	1.028.639
ККЗ резерві шегерілгенге дейін басқа да қаржы активтерінің жиыны	13.275.697	6.146.757
ККЗ резерві	(3.418.253)	(3.235.681)
Басқа да қаржы активтерінің жиыны	9.857.444	2.911.076
Сақтандыру бойынша алдын ала төленген шығыстар	5.173.819	—
Алдын ала төленген басқа да әкімшілік шығыстар	4.408.014	2.897.342
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер үшін алдын ала төлем	3.145.148	1.383.280
Қорлар	759.794	713.001
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	10.412	108.496
Басқасы	51.952	539
Басқа да қаржылық емес активтердің жиыны	13.549.139	5.102.658
Өзге де активтер жиыны	23.406.583	8.013.734

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бағалы қағаздармен операциялар бойынша дебиторлық берешек ҚҚБ мен брокерлік ұйымға 3.684.541 мың теңге сомасында бағалы қағаздар бойынша купондық сыйақы төлеу жөніндегі талаптарды қамтыды (2024 жылғы 31 желтоқсан: 2.353.884 мың теңге).

2025 жылғы маусымда Топ дербес кәсіпкерлерге кредиттердің кредиттік портфельін жалпы бааланстық құны 73.518.211 мың теңгеге сақтандырды. 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес, аталған сақтандыру шарты кредиттік шарттардың ажырамас бөлігі болып табымайтындықтан және клиенттерге тиісті кредиттерді бастапқы танумен байланысты болмағандықтан, аталған шарт тиісті кредиттер бойынша кредиттік залал туындаған жағдайда сақтандыру өтемақысын алу іс жүзінде күмәнсіз болған жағдайда жеке актив ретінде ескеріледі.

Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес сақтандыру жағдайы басталған күнге негізгі борыштың өтелмеген сомасы өтелуге жатады. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сақтандыру өтемақысы бойынша активтің құны 5.170.136 мың теңге мөлшерінде бағаланды. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген сақтандыру шарты бойынша алдын ала төленген шығыстар сомасы 5.173.819 мың теңге болды.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ККЗ бағалау мақсаттары үшін 3-кезеңге жатқызылған өзге активтер 3.591.024 мың теңге сомасында банк қызметі бойынша дебиторлық берешек және өзге де дебиторлық берешек болып табылды (2024 жылғы 31 желтоқсан: 3.335.180 мың теңге). 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген дебиторлық берешекке қатысты танылған ККЗ резерві 2.862.812 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсан: 3.196.979 мың теңге) болды.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

14. Өзге де активтер (жалғасы)

Төменде 2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы басқа да қаржы активтері бойынша жалпы баланстық құн және тиісті ККЗ өзгерістерінің талдауы келтірілген:

	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
2025 жылғы 1 қаңтарға				
жалпы баланстық құн	2.743.599	67.978	3.335.180	6.146.757
1-кезеңге аудару	11.585	(2.722)	(8.863)	—
2-кезеңге аудару	(318.485)	318.578	(93)	—
3-кезеңге аудару	(657.560)	(134.834)	792.394	—
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	8.010.875	—	—	8.010.875
Танылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	(203.453)	(150.888)	(172.003)	(526.344)
Есептен шығару	—	—	(318.836)	(318.836)
Бағамдық айырмалар	—	—	(36.755)	(36.755)
2025 жылғы 31 желтоқсанға жалпы баланстық құны	9.586.561	98.112	3.591.024	13.275.697

	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
2025 жылғы 1 қаңтарға ККЗ	(14.364)	(24.338)	(3.196.979)	(3.235.681)
1-кезеңге аудару	(10.224)	1.361	8.863	—
2-кезеңге аудару	196.173	(196.266)	93	—
3-кезеңге аудару	12.342	105.361	(117.703)	—
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	(665.375)	—	—	(665.375)
Танылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	9.076	17.168	154.868	181.112
Кезеңдер арасындағы аудару нәтижесінде ККЗ-ға әсері және бастапқы деректердің өзгеруі	15.011	(1.366)	(57.486)	(43.841)
Есептен шығару	—	—	318.836	318.836
Бағамдық айырмалар	—	—	26.696	26.696
2025 жылғы 31 желтоқсанға ККЗ	(457.361)	(98.080)	(2.862.812)	(3.418.253)

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы басқа да қаржы активтері бойынша жалпы баланстық құн және тиісті ККЗ өзгерістерінің талдауы келтірілген:

	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
1 қаңтарға жалпы баланстық құн	2.661.284	28.601	3.017.325	5.707.210
1-кезеңге аудару	55.480	(4.410)	(51.070)	—
2-кезеңге аудару	(178.007)	178.166	(159)	—
3-кезеңге аудару	(321.563)	(111.986)	523.549	—
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	38.362.350	—	—	38.362.350
Танылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	(39.105.194)	(22.393)	(152.100)	(39.279.687)
Есептен шығару	—	—	(120.235)	(120.235)
Валюта бағамдарының өзгеру әсері	1.269.249	—	207.870	1.477.119
31 желтоқсанға жалпы баланстық құн	2.743.599	67.978	3.335.180	6.146.757

(Мың теңгемен, егер өзгеі көрсетілмесе)

14. Өзге де активтер (жалғасы)

	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>ЖИНЫ</i>
1 қаңтарға ККЗ	(30.443)	(19.862)	(2.859.146)	(2.909.451)
1-кезеңге аудару	(1.189)	1.171	18	—
2-кезеңге аудару	69	(228)	159	—
3-кезеңге аудару	14.981	69.623	(84.604)	—
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған активтер	(278.732)	—	—	(278.732)
Танылуы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығаруды қоспағанда)	501.754	8.481	96.259	606.494
Кезеңдер арасындағы аудару нәтижесінде ККЗ-ға әсері және бастапқы деректердің өзгеруі	(220.975)	(83.523)	(277.330)	(581.828)
Есептен шығару	—	—	120.235	120.235
Валюта бағамдарының өзгеруі әсері	171	—	(192.570)	(192.399)
31 желтоқсанға ККЗ	(14.364)	(24.338)	(3.196.979)	(3.235.681)

15. Салық салу

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарға келесі позициялар кіреді:

	<i>2025 ЖЫЛ</i>	<i>2024 ЖЫЛ</i>
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	(9.044.134)	—
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша үнемаілік / (шығыстар) – уақыт айырмаларының туындауы және азаюы	(608.234)	(176.113)
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	(9.652.368)	(176.113)

«Фридом Банк Таджикистан» ЖАҚ-тан басқа, Банктің және оның еншілес ұйымдарының кірістеріне Қазақстан Республикасында салық салынуы тиіс. 2025 және 2024 жылдары корпоративтік табыс салығының нормативтік мөлшерлемесі 20% болды. «Фридом Банк Таджикистан» ЖАҚ кірістеріне Тәжікстан Республикасында салық салынады. 2025 және 2024 жж. Тәжікстан Республикасында пайда салығының нормативтік мөлшерлемесі 18%-ды құрады.

2025 жылы Қазақстан Республикасының салық заңнамасына Қазақстан Республикасының 2025 жылғы 15 шілдедегі № 208-VIII Заңымен өзгерістер енгізілді, нәтижесінде Салық кодексі «Өтпелі ережелер» 26-бөлімімен толықтырылды. Осы бөлімнің 783-бабына сәйкес 2025 жылғы 1 қаңтардан бастап кірістердің жекелеген түрлеріне 10% мөлшерлеме бойынша корпоративтік табыс салығымен қосымша салық салынады.

2025 жылғы 18 шілдеде екінші деңгейдегі банктер үшін корпоративтік табыс салығының сараланған мөлшерлемелерін енгізу көзделген, 2026 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілетін Қазақстан Республикасының жаңа Салық кодексі қабылданды. Банк қызметі бойынша салық салынатын кірісті айқындау тәртібі Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2025 жылғы 18 қыркүйектегі № 508 бірлескен бұйрығымен және 2026 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енетін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2025 жылғы 26 қыркүйектегі № 55 қаулысымен белгіленген. Көрсетілген Қағидалар 20% және 25% мөлшерлемелер бойынша корпоративтік табыс салығын есептеу мақсаттары үшін кәсіпкерлік субъектілеріне кредит беру жөніндегі қызметтен және екінші деңгейдегі банктердің өзге де қызметінен салық салынатын кірісті айқындау тәртібін реттейді.

Топ аталған өзгерістердің кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелеріне әсерін «Пайда салығы» 12 ХҚЕС-тің (IAS) талаптарына сәйкес бағалады және тиісті әсерді 2025 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетті.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

15. Салық салу (жалғасы)

Осы шоғырландырылған қаржылық есеп берушілікте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар мен 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін салықтың нормативтік мөлшерлемесіне көбейтілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарды есепке алғанға дейінгі пайда арасындағы салыстырып тексеру былайша болды:

	2025 жыл	2024 жыл
Корпоративтік табыс салығының шығыстарына дейінгі пайда	22.171.771	52.407.398
Салықтың нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша есептелген корпоративтік табыс салығы бойынша теориялық шығыстар	(4.434.354)	(10.481.480)
Мемлекеттік бағалы қағаздар мен ҚҚБ-ың ресми тізіміндегі бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын кіріс	6.950.966	11.178.727
Ұағайтылған мөлшерлеме бойынша салық салынатын қаржы құралдары бойынша кірістер	(9.245.724)	—
Есептеп шығарымайтын әкімшілік және басқа да операциялық шығыстар	(923.284)	(653.390)
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар бойынша есептеп шығарымайтын шығыстар	(466.855)	—
Корпоративтік табыс салығының нормативтік мөлшерлемесі өзгеруінің әсері	(1.063.697)	—
Кредиттік зияндар бойынша есептеп шығарымайтын шығыстар	(49.422)	(49.174)
Реттелген борыш бойынша есептеп шығарымайтын пайыздық шығыстар	(16.000)	(16.000)
Басқасы	(403.998)	(154.796)
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	(9.652.368)	(176.113)

31 желтоқсанға кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер, сондай-ақ олардың тиісті жылдардағы қозғалысына мыналар жатады:

	Пайданың немесе зиянның құрамында уақыт айырмаларының пайда болуы және азаюы		Пайданың немесе зиянның құрамында уақыт айырмаларының пайда болуы және азаюы		Басқа да жиынтық кірістің құрамында уақыт айырмаларының пайда болуы және азаюы		2025 жыл
	2023 жыл	2024 жыл	2023 жыл	2024 жыл	2023 жыл	2024 жыл	2025 жыл
Шегерілетін уақыт айырмаларының салық әсері							
Клиенттерге берілген кредиттер	254.631	229.351	483.982	1.165.539	—	—	1.649.521
Жалдау бойынша міндеттемелер	512.558	165.852	678.410	502.334	—	—	1.180.744
Басқа да міндеттемелер	183.353	877.433	1.060.786	787.247	—	—	1.848.033
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	—	—	—	509.429	—	—	509.429
Басқа да активтер	3.891	(128)	3.763	(3.763)	—	—	—
Кейінге қалдырылған салық активтері	954.433	1.272.508	2.226.941	2.960.786	—	—	5.187.727
Салық салынатын уақыт айырмаларының салық әсері							
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(1.473.057)	(1.220.977)	(2.694.034)	(2.010.691)	(337.799)	—	(5.042.524)
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	—	—	—	(201.590)	—	—	(201.590)
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(624.724)	(227.644)	(852.368)	(100.202)	—	—	(952.570)
Басқа да активтер	—	—	—	(1.256.537)	—	—	(1.256.537)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	(2.097.781)	(1.448.621)	(3.546.402)	(3.059.591)	(337.799)	—	(6.943.792)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	(1.143.348)	(176.113)	(1.319.461)	(608.234)	(337.799)	—	(2.265.494)

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

16. Қаржы ұйымдарының қаражаты

Қаржы ұйымдарындағы қаражатқа келесі позициялар кіреді:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Қаржы ұйымдарынан алынған қарыздар	47.350.635	6.967.372
Басқа банктің корреспонденттік шоттары	12.198.974	14.094.507
Квазимемлекеттік ұйымдардың депозиттері	3.043.589	4.843.010
Қамсыздандыру ретінде алынған салымдар	606.636	630.132
Қаржы ұйымдары қаражатының жиынты	63.199.834	26.535.021

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы ұйымдарынан алынған қарыздарға «Аграрлық несие корпорациясы» АҚ-дан 21.641.993 мың теңге сомасына және «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-дан 25.708.642 мың теңге сомасына алынған қаражат кірді (2024 жылғы 31 желтоқсан: «Аграрлық несие корпорациясы» АҚ-дан алынған қаражат сомасы 6.967.372 мың теңге).

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Аграрлық несие корпорациясы» АҚ-дан алынған қаражат агроөнеркәсіптік кешен субъектілері мен ауыл шаруашылығы өндірістік кооперативтерін кейіннен кредиттеуге арналған. Көрсетілген қарыздар теңгемен көрсетілген, жылдық 1,5-2,0% номиналды сыйақы мөлшерлемелері (2024 жылғы 31 желтоқсан: жылдық 1,5%) және 2026 және 2040 жылдары (2024 жылғы 31 желтоқсан: 2025 және 2026 жылдары) өтеу мерзімдері бар.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-дан алынған қаражат теңгемен көрсетілген, жылдық 2,0-3,5% номиналды сыйақы мөлшерлемесі және 2031-2040 жылдары өтеу мерзімі бар. Аталған қаражат Қазақстан Республикасында кәсіпкерлікті ынталандыру және экономикалық дамуға жәрдемдесу мақсатында шағын және орта бизнес субъектілерін жеңілдікті талаптарда кейіннен кредиттеу арқылы қолдауға бағытталған.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 12.198.974 мың теңге сомасындағы корреспонденттік шоттар он жеті шетелдік қаржы ұйымынан алынды (2024 жылғы 31 желтоқсан: он екі шетелдік банктен 14.094.507 мың теңге).

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша квазимемлекеттік ұйымдардың депозиттері клиенттердің ипотекалық кредиттерін қайта қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде «Қазақстанның орнықтылық қоры» АҚ-дан алынған 3.043.589 мың теңге сомасындағы депозиттермен (2024 жылғы 31 желтоқсан: 4.843.010 мың теңге), өтеу мерзімі 2036-2050 жылдары және сыйақы мөлшерлемелері жылдық 0,1%-дан 2,99%-ға дейін білдірілген.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың 3 контрагенті болды, олардың үлесіне қаржы ұйымдары қаражатының жиынтық сомасының 10% астамы келеді. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген контрагенттердің шоттарындағы қаражаттың жиынтық қалдығы 58.721.031 мың теңге болды (2024 жылғы 31 желтоқсан: 25.740.174 мың теңге).

17. Клиенттердің қаражаты

Клиенттердің қаражатына келесі позициялар кіреді.

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Ағымдағы шоттар және талап еткенге дейінгі депозиттер		
- Корпоративтік клиенттер	289.840.516	202.414.642
- Бөлшек клиенттер	64.512.320	47.139.536
Мерзімді депозиттер		
- Корпоративтік клиенттер	311.317.729	269.233.961
- Бөлшек клиенттер	820.913.302	540.621.232
Кепілдік депозиттері		
- Корпоративтік клиенттер	20.053.099	21.265.507
- Бөлшек клиенттер	4.733.678	2.887.317
Клиенттерге берілген қаражаттың жиынты	1.511.370.644	1.083.562.195
Клиенттерге берілген кредиттер бойынша қамтамасыз ету ретінде ұсталатын	19.497.852	22.080.318
Кепілдіктер бойынша қамтамасыз ету ретінде ұсталатын (32-ескертпе)	5.288.925	2.702.637

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

17. Клиенттердің қаражаты (жалғасы)

Төменде экономика салалары бойынша клиенттер қаражатының бөлінуі келтірілген:

	2025 жылғы 31 желтоқсан		2024 жылғы 31 желтоқсан	
	Сомасы	%	Сомасы	%
Жеке тұлғалар	889.287.223	58,86%	590.232.945	54,47%
Қаржылық қызметтер	156.280.288	10,34%	110.510.347	10,20%
Құрылыс	79.228.969	5,24%	61.304.126	5,66%
Сауда	71.732.735	4,75%	54.343.127	5,02%
Холдинг компанияларының қызметі	44.137.954	2,92%	45.317.019	4,18%
Кәсіптік қызметтер	46.486.005	3,08%	43.088.139	3,98%
Тау-кен өндіруші өнеркәсіп	48.934.488	3,24%	28.155.785	2,60%
Байланыс және ақпарат	32.610.081	2,16%	25.803.583	2,38%
Өндіріс	32.827.188	2,17%	25.169.016	2,32%
Білім беру	23.371.015	1,55%	20.034.249	1,85%
Жалдау	8.105.650	0,54%	14.396.719	1,33%
Жылыжаймайтын мүлік	11.245.537	0,74%	12.606.365	1,16%
Тасымалдау	17.440.742	1,15%	7.763.182	0,72%
Медициналық қызметтер	10.769.045	0,71%	6.819.023	0,63%
Ауыл шаруашылығы	4.455.083	0,30%	6.493.474	0,60%
Электр энергетикасы	4.783.254	0,32%	5.271.865	0,49%
Сақтандыру	5.620.729	0,37%	1.884.940	0,17%
Активтерді басқару	386.622	0,03%	224.286	0,02%
Басқасы	23.668.036	1,57%	24.144.005	2,23%
Клиенттерге берілген қаражаттың жиыны	1.511.370.644	100,0%	1.083.562.195	100,0%

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың он ірі клиенттерінің үлесіне клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттеріндегі қаражаттың қалдық құнының 13% келді (2024 жылғы 31 желтоқсан: 12%). 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген шоттардағы қаражаттың жиынтық қалдығы 199.095.743 мың теңге болды (2024 жылғы 31 желтоқсан: 131.321.485 мың теңге).

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес Банк салымшының алғашқы талабы бойынша салым сомасын беруге міндетті. Салымдарды қабылдаудың қолданыстағы талаптарына сәйкес, мерзімді салым салымшыға оның талабы бойынша мерзім аяқталғанға дейін қайтарылған жағдайларда, салым бойынша сыйақы салымды орналастырудың нақты мерзімі үшін төленеді.

18. «РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ ҚҚБ-да РЕПО шарттарын жасады. «РЕПО» шарттары бойынша мәмілелерді Топ өтімділік бойынша қысқа мерзімді позицияны басқару үшін пайдаланады. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шарттардың мәні бөлігінде «РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешекті талдау төменде келтірілген:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	
	Міндеттемесінің баланстық құны	Қамсыздандыру дың әділ құны
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары	359.560.649	357.974.848
Квазимемлекеттік корпорациялардың облигациялары	90.357.637	91.254.209
Шетелдік корпорациялардың облигациялары	20.737.132	20.949.721
Жиыны	470.655.418	470.178.778

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

18. «РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек (жалғасы)

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шарттардың мәні бөлігінде «РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешекті талдау төменде келтірілген:

	2024 жылғы 31 желтоқсан	
	Міндеттеменің баланстық құны	Қамсыздандырудың әділ құны
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары	718.456.616	721.379.591
Квазимемлекеттік корпорациялардың облигациялары	237.329.233	241.619.354
Шетелдік корпорациялардың облигациялары	1.563.784	1.590.357
Жиыны	957.349.633	964.589.302

Неттинг туралы бас келісімдер Топқа дефолт болған жағдайда қолда бар активтерге қарсы міндеттемелерді өзара есепке алуға мүмкіндік береді. Өзара есеп айырысу құқығы сол контрагенттен алынған сома есебінен қарыз соманың барлығын немесе бір бөлігін өтеуге немесе басқаша азайтуға заңды құқықты білдіреді, осылайша кредиттік тәуекелге ұшырауды азайтады. 2025 және 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте өзара есепті көрсетпеді.

19. Реттелген борыш

2010 жылғы желтоқсанда Топ акция үшін орналастыру құны 1.000 теңге болатын 1.000.000 артықшылықты акцияны орналастырды. Осы артықшылықты акциялар, егер артықшылықты акциялар бойынша дивидендтер төлеу үш немесе одан да көп айға кешіктірілмесе және оларға жылына кемінде 8% мөлшерінде, бірақ жай акциялардан кем емес жиынтық дивидендтер есептелсе, дауыс беру құқығын бермейді.

32 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес, егер өтелмейтін артықшылықты акция дивидендтер алуға шарттық құқық берсе, онда ол дивидендтерге қатысты қаржылық міндеттемені қамтиды, соның нәтижесінде дивидендтер төлеудегі міндеттеменің таза келтірілген құны міндеттеме ретінде, ал шығарылымнан түскен түсімдердің салыосы капитал ретінде көрсетіледі. 2025 және 2024 жылдары артықшылықты акциялар бойынша дивидендтер бойынша шығыстар 80.000 мың теңгені құрады және 32 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес пайда немесе зиян және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің пайыздық шығыстарының құрамында көрсетілді.

20. Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдау бойынша міндеттемелер былайша көрсетілген:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Өтеу мерзімдерін талдау:		
1 жыл	2.525.260	1.959.684
2 жыл	1.983.797	1.920.913
3 жыл	654.454	1.488.873
4 жыл	388.466	338.626
5 жыл	44.151	74.273
Болашақ кезеңдердің қаржылық шығыстарын шегергенде	(873.153)	(938.268)
Жалдау бойынша міндеттемелер жиыны	4.722.975	4.844.101
Міндеттемелер мерзімінің түрі:		
Қысқа мерзімді	2.010.995	1.476.300
Ұзақ мерзімді	2.711.980	3.367.801
Жалдау бойынша міндеттемелер жиыны	4.722.975	4.844.101
Жалдау бойынша міндеттемелер	2025 жыл	2024 жыл
1 қаңтарға баланстық құн	4.844.101	3.281.866
Түсімдер	1.615.819	1.382.437
Шығулар	(912.022)	(153.966)
Төлемдер	(2.377.045)	(1.377.940)
Пайыздар бойынша шығыстар (24-ескертуге)	948.764	542.220
Жаңғырудан болған әсер	603.358	1.169.484
31 желтоқсанға баланстық құн	4.722.975	4.844.101

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

21. Ипотекалық ұйым алдындағы міндеттемелер

2018 және 2019 жылдары ҚРҰБ «Ипотека «7-20-25» ипотекалық тұрғын үйді кредиттеу бағдарламасын бекітті. Халыққа бастапқы тұрғын үйді сатып алу мүмкіндігін беру және банктердің қаржыландыруда қызығушылығын арттыру осы бағдарламаның негізгі мақсаты болып табылады. «Ипотека «7-20-25» бағдарламасының талаптарына сай кредиттер 25 жылға дейінгі мерзіммен және 20% мөлшерінде бастапқы жарнамен жылдық 7,0% мөлшерлемесі бойынша теңгемен беріледі. Кредиттің берілуі және қызмет көрсетуі үшін комиссия алынбайды.

Бағдарлама шеңберінде Топ клиенттерге ипотекалық кредиттер берді және оларды кредиттердің номиналды құны мөлшерінде ақшалай қаражатқа айырбастау үшін «Қазақстанның орнықтылық қоры» АҚ-ға («Оператор») берді. Банк заңгерлік тұрғыдан бұл бағдарлама бойынша агент ретінде болады және алынған пайыздық төлемдерден жылдық 2,5-4,0% мөлшерінде сыйақы алады.

Операторға Топ активтерін беру талаптарына сәйкес, берілген кредиттер бойынша дефолт орын алған жағдайда, Топ берілген кредиттерді Оператордан кері сатып алуға міндетті. Осыған байланысты Топ берілген кредиттерге қатысты кредиттік тәуекелдерді сақтайды және осы кредиттер бойынша барлық пайданы сақтайды, осыған байланысты Топ өз активтерінің құрамында осы кредиттерді тануды тоқтатпайды.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген кредиттердің баланстық құны 262.964.944 мың теңгені құрады (2024 жылғы 31 желтоқсан: 248.271.027 мың теңге) және Оператор алдындағы міндеттемелердің баланстық құны 263.076.372 мың теңгені құрады (2024 жылғы 31 желтоқсан: 248.307.105 мың теңге).

22. Басқа да міндеттемелер

Басқа да міндеттемелерге келесі позициялар кіреді:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Өнім жеткізушілердің алдындағы кредиторлық берешек	3.024.179	1.781.400
Байланысты тарап алдындағы сақтандыру жарналарын төлеу бойынша кредиторлық берешек	2.091.726	—
Берілген кепілдіктер бойынша ККЗ резерві (32-ескертпе)	162.871	80.461
Есептелген комиссиялық шығыстар	1.562	10.275
Басқа да қаржылық міндеттемелер	1.963.744	1.697.763
Басқа да қаржылық міндеттемелер	7.244.082	3.569.899
Жұмыскерлердің сыйлықақылары бойынша есептелген шығыстар	5.031.169	4.210.235
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша есептелген шығыстар	1.908.539	1.093.695
Клиенттерге берілген кредиттер бойынша сыйақыны алды ала төлеу	1.618.907	921.380
ҚДКҚ-ға есептелген міндетті жарналар	1.257.314	527.303
Корпоративтік табыс салығынан басқа, өзге салықтар мен төлемдер бойынша кредиторлық берешек	1.149.281	461.683
Бюджетке төленетін міндетті төлемдер	555.199	—
Бағалау міндеттемелері (32-ескертпе)	—	368.015
Шығарылған кепілдіктер бойынша болашақ кезеңдердің комиссиялық кірістері	9.736	84.332
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер	153.821	78
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер	11.683.966	7.666.721
Басқа да міндеттемелер жиыны	18.928.048	11.236.620

23. Капитал

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банктің 53.500.000 жарияланған жай акциясы бар. Бір жай акцияның номиналды құны 1.000 теңгені құрайды.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша айналысқа шығарылған 36.094.842 дана көлеміндегі жай акцияларды акционер орналастыру бағасы бойынша толық төледі (2024 жылғы 31 желтоқсан: 31.942.299 дана).

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмеген)

23. Капитал (жалғасы)

2024 жылғы 23 қыркүйекте «Фридом Финанс» АҚ бір акция үшін 5.250 теңге орналастыру құны бойынша Банктің 952.381 жай акциясын сатып алды. 2024 жылғы 23 желтоқсанда «Фридом Финанс» АҚ бір акция үшін 5.900 теңге орналастыру құны бойынша Банктің 3.389.831 жай акциясын сатып алды. 2025 жылғы 27 наурызда «Фридом Финанс» АҚ 24.500.004 мың теңге жалпы сомаға бір акция үшін 5.900 теңге орналастыру құны бойынша «Фридом Банк Қазақстан» АҚ-ның 4.152.543 жай акциясын сатып алды.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капитал 111.856.152 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсан: 87.356.148 мың теңге) болды.

2025 және 2024 жылдары жай акциялар бойынша дивидендтер жарияланған жоқ және төленген жоқ.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ҚҚБ Апстингтік ережелерінде көрсетілген әдіснамаға сәйкес есептелген бір жай акцияның баланстық құны төменде келтірілген:

	2025 жылғы 31 желтоқсан			2024 жылғы 31 желтоқсан		
	Айналыстағы акциялар саны	Таза активтер	Бір акцияның баланстық құны (теңгеммен)	Айналыстағы акциялар саны	Таза активтер	Бір акцияның баланстық құны (теңгеммен)
Акциялар түрі						
Жай	36.094.842	232.183.265	6.432,59	31.942.299	199.489.044	6.245,29

	2025 жылғы 31 желтоқсан			2024 жылғы 31 желтоқсан		
	Айналыстағы акциялар саны	Акциялардың баланстық құны	Бір акцияның баланстық құны (теңгеммен)	Айналыстағы акциялар саны	Таза активтер	Бір акцияның баланстық құны (теңгеммен)
Акциялар түрі						
Артықшылықты (18-ескертпе)	1.000.000	1.040.000	1.040	1.000.000	1.000.000	1.000

Топ ҚББ Апстингтік ережелерінде көрсетілген әдіснамаға сәйкес есептелген жай және артықшылықты акциялардың баланстық құнын ашады. Бұл ақпаратты ашу ҚЕХС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес талап етілмейді.

Қосымша төленген капитал

2021 жылы Банк пен Freedom Holding Corp арасында Freedom Holding Corp сәйкес реттелген қарыз шарттарын бұзу туралы келісімдерге қол қойылды. реттелген қарызды толық кепірді. 2025 және 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген реттелген борын Топтың Қосымша төленген капиталының құрамында 2.400.340 мың теңге сомасында көрсетілді.

Негізгі құралдарды қайта бағалау резерві

Негізгі құралдарды қайта бағалау резерві жер мен ғимараттардың әділ құнының ұлғаюын, сондай-ақ тек мұндай азаю бұрын капиталдың құрамында көрсетілген дәл сол активтің алдыңғы ұлғаюымен байланысты болған шамада ғана осы құнның азаюын көрсету үшін пайдаланылады.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың негізгі құралдарын қайта бағалау резерві 1.872.135 мың теңге болды (2024 жылғы 31 желтоқсан: 872.129 мың теңге).

Басқа резервтер

Басқа резервтерге Банктің шетелдік еншілес ұйымдарының қаржылық есептілігін қайта есептеу кезінде туындайтын бағамдық айырмаларды көрсету үшін пайдаланылатын шетел валюталарын қайта есептеу резерві кіреді.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

24. Таза пайыздық кіріс

Таза пайыздық кіріске келесі позициялар кіреді:

	2025 ЖЫЛ	2024 ЖЫЛ
Тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық түсім		
Ақша қаражаты мен оның баламалары	7.138.850	3.621.581
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	1.007.461	656.910
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	46.580.807	19.142.343
Клиенттерге берілген кредиттер	131.119.794	98.316.826
Басқа да активтер	17.986	55.290
Тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық түсім жиыны	185.864.898	121.792.950
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздық түсім		
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	67.375.683	140.131.384
Пайыздық түсім жиыны	253.240.581	261.924.334
Пайыздық шығыстар		
Қаржы ұйымдарының қаражаты	(383.449)	(562.048)
Клиенттердің қаражаты	(81.951.685)	(37.047.702)
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	(87.988.723)	(142.837.840)
Реттелген борыш	(80.000)	(80.000)
Ипотекалық ұйым алдындағы міндеттемелер	(8.821.039)	(7.701.846)
Жалау бойынша міндеттемелер (20-ескертпе)	(948.764)	(542.220)
Пайыздық шығыстар жиыны	(180.173.660)	(188.771.656)
Таза пайыздық кіріс	73.066.921	73.152.678

Алынған пайыздық кірістер былайша көрсетілген:

	2025 ЖЫЛ	2024 ЖЫЛ
Ақша қаражаты мен оның баламалары	7.136.307	3.640.004
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	965.464	670.566
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	96.583.717	146.421.894
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	23.958.433	5.492.801
Клиенттерге берілген кредиттер	123.886.034	96.763.065
Жиыны	252.529.955	252.988.330

Төленген пайыздық шығыстар былайша көрсетілген:

	2025 ЖЫЛ	2024 ЖЫЛ
Қаржы ұйымдарының қаражаты	(383.449)	(562.048)
Клиенттердің қаражаты	(77.369.714)	(34.896.509)
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	(88.693.630)	(142.837.840)
Реттелген борыш	(40.000)	(120.000)
Ипотекалық ұйым алдындағы міндеттемелер	(8.821.039)	(7.701.847)
Жалау бойынша міндеттемелер	(948.764)	—
Жиыны	(176.256.596)	(186.118.244)

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

25. Кредиттік зияндар бойынша шығыстар

Төмендегі кестеде 2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы пайда немесе зиян құрамында көрсетілген қаржы құралдары бойынша ККЗ шығыстары көрсетілген:

	<i>Ескер.</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
Ақша қаражаты мен оның баламалары	5	(104.605)	—	—	(104.605)
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	6	36.100	—	—	36.100
Клиенттерге берілген кредиттер	7	(6.036.382)	(7.485.861)	2.806.123	(10.716.120)
Инвестициялық бағалы қағаздар	9	(43.816)	—	—	(43.816)
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	13	(458.050)	—	—	(458.050)
Басқа да қаржы активтері	14	(641.288)	15.802	97.382	(528.104)
Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер		(82.410)	—	—	(82.410)
Кредиттік зияндар бойынша шығыстар жиыны		(7.330.451)	(7.470.059)	2.903.505	(11.897.005)

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы пайда немесе зиян құрамында көрсетілген қаржы құралдары бойынша ККЗ шығыстары көрсетілген:

	<i>Ескер.</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
Ақша қаражаты мен оның баламалары	5	(33.614)	—	—	(33.614)
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	6	32.798	—	(42.556)	(9.758)
Клиенттерге берілген кредиттер	7	(2.274.947)	(5.573.212)	(7.126.938)	(14.975.097)
Инвестициялық бағалы қағаздар	9	(124.179)	—	—	(124.179)
Басқа да қаржы активтері	14	2.047	(75.042)	(181.071)	(254.066)
Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер		(80.461)	—	—	(80.461)
Кредиттік зияндар бойынша шығыстар жиыны		(2.775.033)	(5.566.864)	(7.135.278)	(15.477.175)

2025 жылы пайда немесе зиян және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте кредиттік залалдар бойынша шығыстар кредиттік портфельді сақтандыру өтемі бойынша активті тану нәтижесінде 5.170.136 мың теңге сомасында кірісті қамтыды (14-ескертпе).

26. Таза комиссиялық (зала) / кіріс

Таза комиссиялық кіріске келесі позициялар кіреді:

	<i>2025 жыл</i>	<i>2024 жыл</i>
Төлем карталары	41.584.181	25.207.672
Есеп айырысу операциялары	30.580.503	9.784.513
Клиенттердің шоттарын ашу және жүргізу	2.095.158	146.259
Агенттік қызметтер	1.871.059	15.922
Кассалық операциялар	1.175.776	955.324
Берілген кепілдіктер	247.312	102.800
Шетел валютасымен операциялар	144.049	87.145
Кешбэк	(59.164.439)	(4.492.696)
Басқасы	2.211.870	304.831
Комиссиялық кірістер жиыны	20.745.469	32.111.770
Клиенттердің карт-шоттары бойынша операциялар	(44.119.150)	(26.556.357)
Бағалы қағаздармен операциялар	(3.409.431)	(1.487.812)
Есеп айырысу операциялары	(1.713.529)	(534.529)
Агенттік қызметтер	(127.984)	(241.589)
Шетел валютасымен операциялар	(11)	(13.979)
Комиссиялық шығыстар жиыны	(49.370.105)	(28.834.266)
Таза комиссиялық (зала) / кіріс	(28.624.636)	3.277.504

Топ, әдетте, олар тиесілі операция аяқталғанға дейін немесе ол аяқталғаннан кейін бірден комиссия алады (белгілі бір уақытта орындау міндеті орындалатын шарттар болған жағдайда, мысалы, есеп айырысу операциялары). Топ 15 ХҚЕС (IFRS) 121-тармағында көзделген практикалық сипаттағы оңайлатуды қолданады және бастапқы күтілетін қолданылу мерзімі бір жылдан аспайтын шарттар бойынша орындауға қалған міндеттер туралы ақпаратты ашпайды.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

26. Таза комиссиялық (залал) / кіріс (жалғасы)

2024 жылғы қыркүйекте Топ адалдық бағдарламасын іске қосты, оның шеңберінде клиенттерге транзакция сомасының 1%-дан 4%-ға дейін төлем карталарымен операциялар бойынша кешбэк, сондай-ақ «Freedom» экожүйесінде сатып алулар үшін 30%-ға дейін жоғары кешбэк беріледі. Көрсетілген шығыстар төлем карточкалары бойынша комиссиялық кіріс бойынша ауыспалы өтемінің бөлігі ретінде танылады және Топ клиент тиісті транзакцияны жасаған сәтте комиссиялық кірістің азаюы ретінде танылады.

2025 жылы Топ адалдық бағдарламасы бойынша 59.164.439 мың теңге сомасында шығыстар көтерді (2024 жыл: 4.492.696 мың теңге). Топтың есеп саясатына және ХҚЕС талаптарына сәйкес аталған шығыстар тиісті кірістерді азайту жолымен комиссиялық кірістің құрамында көрсетілді. Көрсетілген шығыстар Топтың бекітілген бюджетінде көзделді және клиенттерді тартуға және ұстап қалуға бағытталған әдеттегі операциялық қызмет шеңберінде жұмсалды.

27. Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза пайда

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза пайда келесі позицияларды қамтиды:

	2025 жыл	2024 жыл
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар бойынша таза жұмсалмаған (залалдар)/пайда	(27.499.200)	38.012.287
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар бойынша таза жұмсалған пайда	45.539.417	1.003.205
Туынды қаржы құралдары бойынша таза жұмсалмаған (залалдар)/пайда	(148.192)	1.468.279
Туынды қаржы құралдары бойынша таза жұмсалған пайда/(залалдар)	1.833.796	(897.799)
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза пайда жиыны	19.725.821	39.585.972

28. Басқа да кірістер мен шығыстар

Басқа да кірістер мен шығыстар былайша көрсетілген:

	2025 жыл	2024 жыл
Басқа да кірістер		
Дивидендік кіріс	706.116	311.200
Басқасы	921.603	299.866
Басқа кірістер жиыны	1.627.719	611.066
Басқа да шығыстар		
Негізгі құралдардың және материалдық емес активтердің шығуынан болған шығыстар	188.771	—
Бағалау міндеттемелерінің резервтерін қалыптастыру бойынша шығыстар	—	154.997
Басқасы	39.874	—
Басқа да шығыстар жиыны	228.645	154.997

29. Персонал шығыстары

Персонал шығыстарына мыналар жатады:

	2025 жыл	2024 жыл
Жеке табыс салығын қоса алғанда, жалақы мен сыйлықақылар	37.478.241	28.828.595
Әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	4.982.846	2.792.309
Персонал шығыстарының жиыны	42.461.087	31.620.904

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

30. Әкімшілік және басқа да операциялық шығыстар

Әкімшілік және басқа да операциялық шығыстарға мыналар кіреді:

	2025 ЖЫЛ	2024 ЖЫЛ
Тозу және амортизация (10, 11 және 12-ескертпелер)	6.079.322	3.540.399
Жарнама және маркетинг қызметтері	4.704.039	2.394.492
BilimClass білім беру жүйесімен байланысты шығыстар	1.376.875	—
Байланыс қызметтері және ақпараттық қызметтер	3.478.303	2.446.539
Техникалық қолдау және бағдарламалық жасақтама	3.252.878	2.861.783
ҚДҚҚ-ға жарналар	2.740.160	2.588.852
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	2.619.781	1.807.312
Попшталық және курьерлік қызметтер шығыстары	2.128.450	1.753.482
Пластик карталарын шығарумен байланысты шығыстар	2.035.142	806.589
Жалдау шығыстары	1.542.509	575.845
Сақтандыру	1.376.883	43.858
Қайырымдылық және демеушілік	1.173.071	1.209.247
Ағымдағы жөндеу және қызмет көрсету	1.032.539	586.384
Кәсіптік қызметтер бойынша шығыстар	899.443	393.417
Қызметтік іссапарлар шығыстары	627.917	422.263
Күзет	571.533	395.363
Кепілдік лимитін белгілеу үшін Қорға жарналар	537.000	—
Клиринг алым	340.122	357.174
Коммуналдық қызметтер	266.299	181.558
Көлік	224.291	87.488
Инкассациялау	185.814	70.427
Айыппұлдар мен өсімақылар	178.501	27.187
Өкілдік шығыстары	91.274	56.838
Кеңсе шығыстары	87.444	59.609
Мүшелік жарналар	77.733	89.193
Оқыту	69.664	81.145
Басқа	2.207.275	1.896.921
Әкімшілік және басқа да операциялық шығыстар жиыны	39.904.262	24.733.365

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдары аудиторлық қызметтерге жұмсалған шығыстар сомасы тиісінше қосылған құн салығын қоспағанда, 145.546 мың теңгені және 58.016 мың теңгені құрады.

31. Акцияға шаққандағы пайда

Акцияға шаққандағы базалық пайда жай акцияларды ұстаушыларға тиесілі есепті кезеңдегі таза пайданы кезең ішінде айналыста болатын акциялардың орташа алынған санына бөлу арқылы есептеледі.

Төменде пайда және акцияға арналған базалық және бөлінген пайданы есептеу кезінде пайдаланылған акциялар туралы деректер көрсетілген:

	2025 ЖЫЛ	2024 ЖЫЛ
Бір жылғы таза пайда	12.519.403	52.231.285
Пайда толық бөлінген жағдайда артықшылықты акциялардың акционерлері төлеу мүмкін дивидендтерді шегере отырып	(80.000)	(80.000)
Жай акциялардың ұстаушыларына келетін таза пайда	12.439.403	52.151.285
Базалық және акцияға бөлінген пайданы анықтау мақсатында жай акциялардың орташа алынған саны	35.127.811	28.116.941
Акцияға шаққандағы базалық және бөлінген пайда (теңгемен)	354,12	1.854,80

2024 және 2025 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топта акцияға шаққандағы пайдаға бөлінетін қаржы құралдары болған жоқ.

(Мың теңгеммен, егер өзгегі көрсетілмесе)

32. Шарттық және шартты міндеттемелер

Заңгерлік мәселелер

Топ іскерлік операциялармен байланысты түрлі сот талқылауларының әлеуетті нысанасы болып табылады. Топ мұндай әрекеттер мен шағымдардың нәтижесінде туындайтын түпкілікті міндеттеме, егер ондай орын алатын болса, Топтың қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне айтарлықтай теріс әсерін тигізбейді деп есептейді.

Топ жекелеген міндеттемелер нәтижесінде туындайтын елеулі міндеттемелер ықтималдылығын бағалап, міндеттеменің туындау себебі болған оқиғалардың орын алу ықтималдылығы болған және міндеттеме сомасы жеткілікті дәрежедегі нақтылықпен есептелуі мүмкін болған кезде ғана шоғырландырылған Қаржылық есептілігінде резервтер құрады.

Салық салу

Қазақстан Республикасындағы салық талаптары өзгеруге, тиянақсыз қолдануға және түсіндіруге ұшырағыш. Қазақстандық уәкілетті органдардың Қазақстандық заңдар мен Топ ережелерінің түсіндіруіндегі алшақтықтар қосымша салықтардың, айыппұлдар мен өсімпұлдардың есептелуіне әкеп соқтыра алады.

Қазақстандық заңнама және салық салу практикасы үздіксіз даму жағдайында тұр және сондықтан кері күші болуы мүмкін түрлі және талқылауға әрі жиі өзгерістерге ұшырағыш. Кейбір жағдайларда салық салынатын базаны анықтау мақсатында салық заңнамасы ХҚЕС-тің бухгалтерлік есебінің ережелеріне сілтеме жасайды. Бұл ретте Қазақстандық салық органдарының ХҚЕС-тің бухгалтерлік есебінің тиісті ережелерін түсіндіруі осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық қолданған есеп саясаттарынан, пайымдаулардан және бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін, бұл Топта қосымша салық міндеттемелерінің туындауына әкелуі мүмкін. Салық органдары салық жылы аяқталғаннан кейін бес жылдың ішінде ретроспективті тексеруді жүргізе алады.

Топ басшылығы оның тиісті заңнаманы түсіндіруі қолайлы болып табылады және Топтың салық позициясы негіздемелі болып табылады деп санайды.

Банкті сатып алу-сату шартына сәйкес, 2020 жылы акционер ауысқан кезде, 2016-2020 жылдар кезеңдерінде салық салуға байланысты қосымша салықтардың тәуекелдері сатушыға толық көлемде сақталады, олар туындаған жағдайда топқа тиісті залалдарды өтеуге міндеттенеді.

2021 жылы 2016 жылғы құжаттық салықтық тексеру қорытындысы бойынша Алматы қаласы бойынша Мемлекеттік кірістер департаменті Топқа 213.487 мың теңге төлеуге ұйғарды. Топ осы төлемге толық сомала резерв құрды.

2024 жылы 2018-2020 жылғы құжаттық салықтық тексеру қорытындысы бойынша Алматы қаласы бойынша Мемлекеттік кірістер департаменті Топқа 257.627 мың теңге төлеуге ұйғарды. Топ осы төлемге 154.528 мың теңге сомасында резерв құрды.

2024 жылғы 7 наурызда Топ Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің апелляциялық департаментіне шағым түсірді. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің апелляциялар департаменті деңгейінде 264.739 мың теңге сомасына шағым қанағаттандырылды.

2025 жылы шағымдану процесінің аяқталуына байланысты Топ 368.015 мың теңге сомасында салық төлеу бойынша бағалау міндеттемелерін таратты.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

32. Шарттық және шартты міндеттемелер (жалғасы)**Шарттық және шартты міндеттемелер**

Топтың шарттық және шартты міндеттемелеріне мыналар кірді:

	2025 жылығы 31 желтоқсан	2024 жылығы 31 желтоқсан
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер		
Пайдаланылмаған кредит желілері	114.253.100	84.780.442
Берілген кепілдіктер	21.663.798	7.670.616
Пайдаланылмаған кепілдік желілері	3.957.898	5.521.041
	139.874.796	97.972.099
Күрделі шығындар бойынша міндеттемелер	15.582	—
Шарттық және шартты міндеттемелер (қамтамасыз ету шегерілгенге дейін)	139.890.378	97.972.099
Кепілдіктер бойынша қамтамасыз ету ретінде ұсталатын клиенттердің қаражаты (17-ескертпе)	(5.288.925)	(2.702.637)
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша ККЗ бағалау резерві (22-ескертпе)	(162.871)	(80.461)

Шарттарға сәйкес пайдаланылмаған кредит желілері мен кепілдіктер бойынша жалпы міндеттемелер сомасы келешек ақша талаптарын міндетті түрде білдірмейді, өйткені қарыз алушыға қаражатты берместен аталған міндеттемелердің қолданылу мерзімінің өтуі немесе күші жойылуы мүмкін. Кредит желілерін беру туралы келісімдерде кез келген қолайсыз жағдайлар туындаған жағдайда Топтың қаражат беруден біржақты тәртіппен бас тарту құқығы көзделеді. Топ қаражат берілгенге дейін қарыз алушының кредиттік тәуекеліне талдау жүргізеді. Осылайша, Топ оның кредиттік шығындар тәуекеліне ұшырауы кредит желісінің пайдаланылмаған бөлігінің күшін жою туралы хабарлама беру үшін шарттық мерзіммен шектеледі деп санайды.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың кредиттік сипаттағы міндеттемелері мерзімі өтпеген болып табылады.

33. Тәуекелдерді басқару**Кіріспе**

Тәуекелдерді басқару банк қызметінің негізінде жатыр және Топтың операциялық қызметінің елеулі элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел, өтімділік тәуекелі және операциялық тәуекел Топ өз қызметін жүзеге асыру процесінде тап болатын негізгі тәуекелдер болып табылады.

Топтың тәуекелдерді басқару саясаты Топ ұшырағыш келетін тәуекелдерді анықтауға, талдау мен басқаруға, тәуекелдердің шектерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген шектерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен процедуралары нарықтық жағдайдың өзгеруін, болжамды банк өнімдері мен қызметтерін және ең үздік тәжірибені көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралып отырады.

Тәуекелдерді басқару құрылымы*Директорлар кеңесі*

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқаруды бақылау жүйесінің лайықты түрде қызмет етуіне, шешуші тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару саясаттары мен процедураларын мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелердің мақұлданыуына жауап береді.

Тәуекелдер комитеттері

Директорлар кеңесі жанындағы Тәуекелдер жөніндегі комитет Банктің тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуін қадағалауды және бақылауды, оның ішінде бекітілген тәуекел-тәбеттің сақталуына мониторингті, тәуекелдер бейіні және түйінді ауытқулар туралы ақпаратты қарауды, сондай-ақ тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша Директорлар кеңесіне ұсынымдар дайындауды және Банк қызметінің белгіленген лимиттер мен саясаттарға сәйкестігін жүзеге асырады.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Тәуекелдерді басқару құрылымы (жалғасы)

Басқарма

Банк Басқармасы Директорлар кеңесі бекіткен стратегия және тәуекел-тәбет шеңберінде тәуекелдерді басқару жүйесін ұйымдастыруға және оның жұмыс істеуіне жауап береді, ішкі саясат пен рәсімдерді енгізуді жүзеге асырады, тәуекелдерді ескере отырып басқарушылық шешімдер қабылдайды, сондай-ақ тәуекел-бейін туралы тұрақты есептілікті қарайды және елеулі ауытқулар анықталған кезде түзету шараларын қабылдайды.

Кредиттік тәуекелді басқару бөлімшелері

Кредиттік тәуекелді басқару бөлімшелері қарыз алушылар мен портфельдер бойынша кредиттік тәуекелді талдауды және бағалауды жүзеге асырады, кредитті төлей алу қабілетін және күтілетін кредиттік зияндарды бағалау әдістемелерін әзірлейді және қолданады, қарыз алушылар, операциялар өнімдері мен түрлері бойынша лимиттерді белгілеу, мониторингтеу және бақылау арқылы кредиттік тәуекелді басқарады, тәуекелдің тәбетке және Банктің ішкі саясаттарына сәйкестігі тұрғысынан жаңа және өзгертілетін кредиттік өнімдерді келісуге қатысады, сондай-ақ басқару органдары үшін тұрақты есептілікті дайындайды.

Қаржылық тәуекелдер бөлімшесі

Бөлімше Банктің контрагентіне нарықтық тәуекелдерді және өтімділік тәуекелін және кредиттік тәуекелді басқаруға жауапты болады, сондай-ақ осы тәуекелдерді басқару жөніндегі ішкі нормативтік құжаттарды әзірлеуді жүзеге асырады. Бөлімше нарықтық тәуекелдер мен өтімділік тәуекелдерін бағалау және болжау бойынша модельдерді әзірлеуді, тестілеуді, мониторингті, бэк-тестілеуді және қайта калібрлеуді жүзеге асырады, сондай-ақ бақылау лимиттерін және ерте ескерту индикаторларын белгілейді.

Банк Қазынашылығы

Банк Қазынашылығы Топтың активтері мен міндеттемелерін, сондай-ақ жалпы қаржылық құрылымын басқару үшін жауап береді. Сондай-ақ Топтың өтімділік тәуекелі мен қаржыландыру тәуекелі үшін негізгі жауапкершілік қазынашылық мойнында.

Ішкі аудит

Топта өтетін тәуекелдерді басқару үрдістеріне ішкі аудит бөлімі жыл сайын тексеріледі, ол процедуралардың жеткіліктілігін, сонымен қатар Топтың бұл процедураларды орындауын тексереді. Ішкі аудит бөлімі басшылықпен жүргізілген тексерулердің нәтижелерін талқылайды және өзінің қорытындылары мен ұсыныстарын Директорлар кеңесіне тікелей береді.

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпарат беру жүйелері

Топ тәуекелдері күнделікті қызмет барысында орын алуы мүмкін күтілетін шығынды да, сапақ модельдері негізінде неғұрлым үлкен нақты шығындардың бағасы болып табылатын болжанбаған шығындарды да бейнелейтін әдіс көмегімен бағаланады. Модельдер өткен тәжірибелерден алынған және экономикалық жағдайларды ескере отырып түзетілген ықтималдық мәндерін пайдаланады. Топ, сондай-ақ ықтималдылығы төмен деп саналатын оқиғалар туындаған жағдайда орын алатын «ең нашар сценарийлердің» де моделін жасайды.

Тәуекелдерге мониторинг жүргізу және бақылау, негізінен Топ белгілеген шектерге негізделеді. Мұндай шектер қызмет жүргізу стратегиясы мен Топ қызмет ететін нарықтық жағдайларды, сондай-ақ Топ қабылдауға дайын тәуекел деңгейін білдіреді, ерекше назар жекелеген салаларға бөлінеді. Мұнымен қоса, Топ тәуекелдер мен операциялардың барлық түрлері бойынша жиынтық бағыттарға қатысты тәуекелдерді көтерудегі өзінің жалпы қабілетін бақылайды және бағалайды.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмеген)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Тәуекелдерді басқару құрылымы (жалғасы)

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпарат беру жүйелері (жалғасы)

Қызметтің барлық түрлері бойынша алынған ақпарат тәуекелдерді талдау, бақылау және ерте анықтау мақсатында зерттеледі және өңделеді. Көрсетілген ақпарат Басқармаға, тәуекелдер комитетіне және әрбір бөлімшенің басшыларына түсініктемелермен бірге ұсынылады. Есепте кредиттік тәуекелдің жиынтық мөлшері, болжамды кредиттік көрсеткіштер, белгіленген тәуекел шектерінің шектеулері, өтімділік көрсеткіштері және тәуекел деңгейіндегі өзгерістер туралы ақпарат бар. Ай сайын жоғары басқарушы қызметкерлер кредиттік шығындарға резервтерді құру қажеттілігін айқындайды. Тоқсан сайын Директорлар кеңесі тәуекелдер туралы толық есепті алады, әрі онда Топпың тәуекелдерін бағалау және тиісті шешімдерді қабылдау үшін барлық қажетті ақпарат бар.

Топпың барлық деңгейлеріне Топпың барлық бөлімшелерін жан-жақты, қажетті және өзекті ақпаратпен қамтамасыз ету үшін таратылатын тәуекелдер туралы түрлі есептер жасалады.

Тәуекелді азайту

Топ тәуекелдерді басқару аясында пайыздық мөлшерлемелердегі, айырбастау бағамдарындағы өзгерістер, кредиттік тәуекел салдарынан туындайтын бағыттарды, сондай-ақ болжамды мәмілелер бойынша бағыттарды басқару үшін туындай және басқа құралдарды қолданады.

Топ өзінің кредиттік тәуекелін азайту үшін белсенді түрде қамтамасыз етуді пайдаланады.

Тәуекелдің аса шоғырлануы

Тәуекелдердің шоғырлануы бірқатар контрагенттер ұқсас қызмет түрлерін жүзеге асырған жағдайда немесе олардың қызметі бір географиялық аймақта жүргізілгенде немесе контрагенттер ұқсас экономикалық сипаттамаларға ие болғанда туындайды және экономикалық, саяси және басқа да шарттардың өзгеруі нәтижесінде осы контрагенттердің шарттық міндеттемелерді орындау қабілетіне сол тәрізді ықпал етеді. Тәуекелдің шоғырлануы Топ қызметі нәтижелерінің белгілі бір салаға немесе географиялық аймаққа әсер ететін шарттардағы өзгерістерге салыстырмалы сезімталдығын көрсетеді.

Тәуекелдің аса шоғырлануын болдырмас үшін Топқа әртарапталдырылған портфельді қолдауға бағытталған арнайы қағидағтар кіреді.

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – Топ клиенттерінің немесе контрагенттерінің шарттық міндеттемелерін орындамауы салдарынан шығынға ұшырау тәуекелі. Топ кредиттік тәуекелді жекелеген контрагенттер, тәуекелдің географиялық немесе салалық шоғырлануы бойынша Топ қабылдауға дайын тәуекелдің шекті мөлшерін белгілеу арқылы, сондай-ақ тәуекелдің белгіленген шектерінің сақталуына мониторинг жүргізу көмегімен басқарады.

Топ қамтамасыз ету мөлшерін кезеңділікпен қайта қарауды қоса отырып, контрагенттердің кредитті төлей алу қабілетіндегі ықтимал өзгерістерді ертерек анықтауды қамтамасыз ету үшін кредит сапасын тексеру рәсімін әзірледі. Жеке тұлғалар мен дербес кәсіпкерлерге қатысты кредит сапасын тексеру рәсімі төлем тәртібін және кредитті төлей алу қабілетінің нашарлауының өзге де индикаторларын тұрақты талдауды да қамтиды. Заңды тұлғаларға қатысты кредит сапасын тексеру рәсімі қаржылық көрсеткіштерді, ақша ағындарын, ковенанттардың орындалуын және кредиттік тәуекел деңгейіне әсер етуі мүмкін өзге де факторларды тұрақты талдауды көздейді. Кредит сапасын тексеру рәсімі Топқа өзі бейім тәуекелдер бойынша әлеуетті шығындардың мөлшерін бағалау және қажетті шаралар қабылдау мүмкіндігін береді.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Кредиттік тәуекел (жалғасы)***Құнсыздандуды бағалау*

Топ ККЗ-ны ТПМ немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталатын ақша қаражатын жеткіліксіз алуын бағалау үшін ықтималдылықты ескере отырып алынған бірнеше сценарийдің негізінде есептейді. Ақша қаражатын толық алмау - бұл ұйымға шарттарға сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен ұйым алынуын күтіп отырған ақша ағындары арасындағы айырма. ККЗ-ны есептеу механикасы төменде сипатталған, ал негізгі элементтері мыналар болып табылады:

Дефолт ықтималдылығы (PD)	<i>Дефолт ықтималдылығы</i> белгіленген уақыт аралығының бойына дефолттың орын алу ықтималдығын есепті бағалау білдіреді. Егер активтің тапылуы тоқтатылмаса және ол бұрынғысынша портфельдің бір бөлігі болып табылса, дефолт қарастырылатын кезең ішінде белгілі бір уақыт сәтінде орын алуы мүмкін.
Дефолт тәуекеліне ұшыраған өлшем (EAD)	<i>Дефолт тәуекеліне ұшыраған өлшем</i> , шартта немесе өзгені көзделген негізгі борыш сомасы мен пайыздардың төленуін, төлем жасау мерзімдерінің өтуі нәтижесінде есептелген берілген қарыздар мен пайыздардың өтелуін қоса алғанда, бұл көлемнің есепті күннен кейінгі күтілетін өзгерістерін ескере отырып, келешекте қандай да бір күнге дефолтқа ұшыраған көлемнің есепті бағалануын білдіреді.
Дефолт кезіндегі шығын деңгейі (LGD)	<i>Дефолт кезіндегі шығын деңгейі</i> белгілі бір уақыт сәтінде дефолт орын алған жағдайда туындайтын залалдың есепті бағалануын білдіреді. Бұл көрсеткіш шартта көзделген ақша ағындары мен кредитор, оның ішінде қамтамасыз етуді өткізу нәтижесінде алууды күтіп отырған ақша ағындары арасындағы айырмаға сүйеніс отырып есептеледі.

ККЗ бағалау резерві пайда болуы активтің қолданылу мерзімінің бойынша күтілетін (бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік зияндар немесе бүкіл мерзім үшін ККЗ) кредиттік зияндардың негізінде есептеледі, егер бастапқы мойындау сәтінен бастап кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғайса, өтіпеген жағдайда бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік зияндарға (12 айлық ККЗ) тең болатын сомада есептеледі. 12 айлық ККЗ – есепті күннен кейін 12 айдың ішінде болуы мүмкін қаржы құралы бойынша дефолттардың салдарынан туындайтын ККЗ білдіретін бүкіл мерзім үшін ККЗ-ның бір бөлігі. Бүкіл мерзімдегі ККЗ мен 12 айлық ККЗ дара негізде не қаржы құралдарының базалық портфельінің сипатына қарай ұжымдық негізде есептеледі.

Топ қаржы құралы қолданылуының қалған мерзімінің бойына дефолттың орын алу тәуекелінің өзгеруін есепке алу арқылы, қаржы құралы бастапқы танылған сәттен бастап сол бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюының болуына қатысты әрбір есепті кезеңнің соңына бағалауды жүзеге асыруға арналған ішкі құжатты әзірледі. Жоғарыда сипатталған процестің негізінде Топ ол берген кредиттерді келесі топтарға біріктіреді:

1-кезең:	Кредит бастапқыда танылған кезде Топ 12-айлық ККЗ тең болатын сомада бағалау резервін мойындайды.
2-кезең:	Егер кредит бойынша кредиттік тәуекел бастапқыда танылған сәттен бастап айтарлықтай ұлғайса, Топ бүкіл мерзім үшін ККЗ тең болатын сомада бағалау резервін мойындайды.
3-кезең:	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын кредиттер. Топ бүкіл мерзім үшін ККЗ тең болатын сомада бағалау резервін мойындайды.
СҚКҚ:	Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған (СҚКҚ) активтер – солар бойынша бастапқы мойындау сәтіне кредиттік құнсыздануы болған қаржы активтері. Бастапқы мойындау кезінде СҚКҚ активтері әділ құны бойынша бағаланады және кейіннен кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық түсім танылады. ККЗ бағалау резерві бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік зияндар сомасының кейіннен өзгеруі болған көлемде танылады немесе тапылуы тоқтатылады.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Дефолтты және сауықтыруды анықтау

Топ қаржы құралы бойынша дефолт орын алды деп есептейді және тиісінше, қарыз алушы шартта көзделген төлем мерзімін жеке тұлғалар үшін (дербес кәсіпкерлер) 90 күнге және заңды тұлғалар үшін 60 күннен артық мерзімді одан артық кепіктірген жағдайда ККЗ-ны есептеу мақсатында 3-кезеңге (кредиттік-құнсызданған активтер) жатқызады.

Клиент бойынша дефолттың болуын сапалы бағалау шеңберінде Топ төлем болмай қалуы мүмкін екендігіне нұсқайтын бірқатар оқиғаны қарастырады. Мұндай оқиғалар орын алған жағдайда Топ мұндай оқиғаның дефолтқа әкеп соқтыратындығын және активтерді ККЗ есептеу мақсатында 3-кезеңге жатқызудың қажет екендігін немесе 2-кезең лайықты болатындығын мұқият саралайды. Мұндай жағдайларға мыналар жатады:

- Кредиттің өтелуі қамтамасыз етуді сату нәтижесінде күтілгенде қамтамасыз ету құнының едәуір азаюы;
- Қарыз алушы банкроттық туралы арыз берді немесе өзін банкрот деп жариялады;
- Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауына орай кредитті қайта құрылымдау;
- Қарыз алушының өлімі.

Топтың саясатына сәйкес қаржы құралдары «сауықтырылған» болып саналады, демек, дефолттың басталу критерийлерінің ешқайсысы есепті күнге байқалмаған кезде, осы қаржы құралы бойынша берешек оның бір бөлігін өтеу нәтижесінде төмендеген жағдайда, сондай-ақ қайта құрылымдау болған жағдайда - қарыз тиісті тәртіпте қатарынан үштен кем емес шарттық төлем жасаған жағдайда 3-кезеңнен 2-кезеңге ауыстырылады. Банк кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы немесе құнсыздану орын алған құрал ретінде қаржы құралын ұстап қалу тәжірибесін кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаю белгісі мен құнсыздану белгісі байқалуды тоқтатқаннан кейін қатарынан үш ай ішінде қолданады.

Қазынашылық және банкаралық операциялар бойынша ККЗ-ны бағалау

Топтың қазынашылық және банкаралық операцияларын қаржылық қызметтерді көрсететін ұйымдар, банктер, брокер-дилерлер, биржалар, клиринг ұйымдары, сондай-ақ кастодиандық және брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдар сияқты контрагенттермен операциялар жатады. Мұндай операциялар бойынша ККЗ-ны бағалау жеке негізде жүргізіледі. 9 ХҚЕС-тің (IFRS) талаптарына сәйкес Банк қазынашылық активтерді резервтеу мақсатында жинақталған тарихи деректерді, сондай-ақ ағымдағы және болжамды ақпаратты ескере отырып, кредиттік шарттардың кредит сапасының нашарлауын немесе жақсаруын уақтылы көрсету негізгі қағидаты болып табылатын күтілетін кредиттік зияндар моделін қолданады.

Корпоративтік кредиттеу және ШОБ-ты кредиттеу

Корпоративтік кредиттеу және шағын әрі орта бизнес субъектілерін («ШОБ») кредиттеу қамтамасыз етілген және қамтамасыз етілмеген нысандарда овердрафттар мен кредит желілерін қоса алғанда, қарыз алушылардың ағымдағы және инвестициялық қызметін қаржыландыру операциялары бойынша кредиттік тәуекелмен байланысты. Өтінімдерді қарау стандартталған онлайн-процестерді пайдалана отырып, сондай-ақ қарыз алушының жеке талдауын көздейтін классикалық офлайн-рәсімдер шеңберінде жүзеге асырылады. Кредиттік тәуекелді бағалау қарыз алушының қаржылық жағдайы мен ақша ағындарын, оның бизнес-моделінің тұрақтылығын, салалық факторларды және корпоративтік басқару сапасын талдауға негізделген. Тәуекелдің негізгі факторлары өтімділік, борыштық жүктеме және борышты жабу көрсеткіштері, қарыз алушының және онымен байланысты тұлғалардың кредиттік тарихы, салық міндеттемелерін сақтау, сондай-ақ кредит сомасының қамтамасыз етудің кепілдік құнына ара қатынасы болып табылады.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Бөлшек кредиттеу

Бөлшек кредиттеу кредиттік карталарды, овердрафттарды және өзге де бөлшек өнімдерді қоса алғанда, жеке тұлғалар мен дербес кәсіпкерлерге кепілмен қамтамасыз етілген және қамтамасыз етілмеген кредиттермен байланысты кредиттік тәуекелге ұшырайды. Қамтамасыз етілмеген өнімдер бойынша кредиттік тәуекелді бағалау кредиттік тарихты, кірістердің деңгейі мен тұрақтылығын, қарыз алушының әлеуметтік-демографиялық сипаттамаларын, салықтық және өзге де міндеттемелерді орындау тәртібін, сондай-ақ борыштық жүктеме көрсеткіштерін талдауға негізделген автоматтандырылған скорингтік модельдерді пайдалана отырып жүзеге асырылады. Қамтамасыз етілген өнімдер бойынша кредиттік тәуекел қарыз алушының төлем қабілеттілігі және кредит сомасының қамтамасыз етудің кепілдік құнына ара қатынасы негізінде бағаланады, бұл қарыз алушы дефолтқа ұшыраған жағдайда Банктің ықтимал шығындарын шектеуге мүмкіндік береді.

Дефолт тәуекеліне ұшыраған өлшем

Дефолт тәуекеліне ұшыраған өлшем (EAD) құнсыздану мәніне бағалануға жататын қаржы құралдарының жалпы баланстық құнын білдіреді және дефолтқа жақындаған кезде клиенттің өз берешегін ұлағайту қабілеттілігін, сол сияқты өтеу нәтижесінде берешекті азайту мүмкіндігін көрсетеді.

Топ өз клиенттеріне әр түрлі овердрафттарды ұсынады, олар Топ кері қайтарып алуға құқылы және/немесе лимиттерді азайта алады. Топ кредиттік зияндар тәуекеліне ұшырағыштықты хабарламаны беру үшін шарттық мерзіммен шектемейді және осының орнына кезең бойынша ККЗ-ны есептейді, ол клиенттің мінез-құлқына, дефолт ықтималдылығына және Топ қолға алатын кредиттік тәуекелді азайту бойынша келешек шараларға қатысты Топ үміттерін көрсетеді. Кредиттік карталар бойынша ККЗ дисконттау үшін пайдаланылатын пайыздық мөлшерлеме орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме негізделген, ол күтілетін тәуекелге ұшырау кезеңінде қолданылады деп күтілуде.

Дефолт кезіндегі шығын деңгейі

Корпоративтік қарыз алушыларға кредит берілген жағдайда LGD көрсеткіші мерзімді негізде бағаланады және тәуекел-менеджмент тобы қайта қарайды.

Кредиттік тәуекелді бағалау LGD бағалаудың стандартты моделіне негізделеді, соның нәтижесінде белгілі бір LGD деңгейлері орнатылады. Бұл LGD деңгейлері ұсталатын қамтамасыз етуді сату нәтижесінде қалпына келтіріледі немесе өткізіледі деп күтілетін сомалармен салыстырғанда EAD күтілетін көрсеткішін ескереді.

Топ өзінің бөлшек кредит өнімдерін келешек ақша ағындарын бағалау үшін орынды болатын негізгі сипаттамалардың негізінде біртекті топтарға біріктіреді. Бұл үшін залалдар туралы тарихи ақпарат пайдаланылып, мәмілелерге тән сипаттамалардың кең спектрі (мысалға, өнім түрі, қамтамасыз ету түрлері), сондай-ақ қарыз алушының сипаттамалары қарастырылады.

Қажет болғанда, қаржы құралдарының әр тобы үшін LGD деңгейін айқындау үшін жаңа деректер мен болжамды экономикалық сценарийлер пайдаланылады. Болжамды ақпаратты бағалау кезінде күтілетін нәтижелер көптеген сценарийлерге негізделеді. Негізгі бастапқы деректердің мысалдарына қамтамасыз ету құнының өзгеруі, оған қоса ипотекалық кредиттеу жағдайында тұрғын-үйлерге бағалар, төлемдердің мәртебесі немесе құралдардың тобы бойынша залалдарды куәландыратын басқа факторлар жатады.

LGD деңгейлері 1, 2 және 3-кезең активтерінің барлық кластары мен СҚКҚ үшін бағаланады. Мұндай LGD деңгейлеріне арналған бастапқы деректер бағаланады және қажетіне қарай, жақын арада болған қалпына келтіруді ескере отырып, тарихи деректердің негізінде тестілеу арқылы түзетіледі.

Шарттың ажырамас бөлігі болып табылмайтын кепілдіктер

Кредиттік шарттың ажырамас бөлігі болып табылмайтын кепілдіктерді Топ тиісті кредиттік активтен бөлек ескереді және ол бойынша күтілетін кредиттік зияндар есебіне енгізілмейді. Мұндай кепілдіктерге қатысты Топ кепілдік берілген кредиттік актив бойынша күтілетін кредиттік зияндар шамасында өтеу жөніндегі жеке талапты мойындайды. Осы актив бойынша күтілетін кредиттік зияндар сомасының өзгеруі кредиттік зияндар бойынша шығыстардың құрамында көрсетіледі.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы

Топ соларға қатысты ККЗ есептелетін барлық активтерді үнемі тексеріп отырады. Құрал немесе құралдар портфелі бойынша ККЗ-ның бағалау резервін құрудың қай сомада қажет екендігін анықтау үшін (яғни 12-айлық ККЗ немесе бүкіл мерзім үшін ККЗ), Топ бастапқы танылған сәттен бастап бұл құрал немесе құралдар портфелі бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғайғанын саралайды.

Егер шартта көзделген төлем мерзімдері 30 күннен артық мерзімге өтсе, кредиттік тәуекел бастапқыда танылған сәттен бастап едәуір ұлғаяды.

Бағалануы ұжымдық негізде жүзеге асырылатын қаржы активтерін топтастыру

Төменде көрсетілген факторларға қарай, Топ ККЗ-ны дербес негізде не болмаса ұжымдық негізде есептейді.

Топ дербес негізде ККЗ есептейтін актив кластарына мыналар жатады:

- Қазынашылық және банкаралық операциялар (мысалы, банктердегі қаражат, ақша қаражатының баламалары және инвестициялық бағалы қағаздар);
- СҚКҚ ретінде жіктелген қаржы активтері, оның ішінде бастапқы активті тану тоқтатылған кезде және борышты кредиттік қайта құрылымдау нәтижесінде жаңа кредит танылған кезде;
- Есепті күнге жалпы баланстық құны Банктің меншікті капиталының 0,2%-нан асатын қаржы активтері, сондай-ақ өзара байланысты тарапқа қойылатын талаптарды білдіретін Банк активтері.

Жеке негізде ККЗ бағалауға жатпайтын активтер кластарын Топ ұжымдық негізде бағалайды.

Топ осы қаржы активтерін кредиттердің ішкі және сыртқы сипаттамаларына, мысалы, төлемдердің кепілдіру мерзімдеріне, өнім түріне, кепілмен қамтамасыз ету түріне немесе қарыз алушы өз қызметін жүзеге асыратын салаға байланысты біртекті топтарға біріктіреді.

Болжамды ақпарат пен көптеген экономикалық сценарийлер

ККЗ-ны есептеу модельдерінде Топ бастапқы экономикалық деректер ретінде болжамды ақпараттың кең спектрін пайдаланады, мысалға:

- Жалпы ішкі өнімнің («ЖІӨ») индексі;
- ҚРҰБ базалық мөлшерлемесі;
- Brent маркалы мұнай бағасы;
- АҚШ долларының теңгеге бағамы;
- Инфляция деңгейі;
- Тұрғын-үй бағасының индексі.

Болжамды ақпарат алу үшін Топ сыртқы көздерден (сыртқы рейтингтік агенттіктер, мемлекеттік органдар, мысалы, ҚРҰБ, Ұлттық статистика бюросы, Қазақстан Республикасының Стратегиялық жоспарлау және реформалар жөніндегі агенттігі, халықаралық қаржы институттары және басқалар) деректерді пайдаланады. Топтың тәуекел-менеджменті бөлімшесінің мамандары көптеген сценарийлерге қатысты салмақ коэффициенттерін анықтайды. Төмендегі кестеде әр экономикалық сценарийде ККЗ-ны бағалау үшін қолданылатын бірнеше сценарийлер бойынша (негізгі және пессимистік) негізгі болжамды экономикалық айнымалылардың/болжамдардың мәндері көрсетілген.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Кредиттік тәуекел (жалғасы)***Болжамды ақпарат пен көптеген экономикалық сценарийлер (жалғасы)*

	2026 жыл	
	Базальқ	Пессимистік
Негізгі факторлар		
Brent мұнайына баға (Брент ICE), АҚШ доллары	68,50	50,60
ҚРҰБ базальқ мөлшерлемесі, %	16,50	20,00
ЖІӨ индексі, %	105,22	101,88
Инфляция деңгейі, %	9,40	10,90
АҚШ долларының теңгеге бағамы	560	608
Тұрғын-үйге бағалар индексі, %	125,20	112,51

	2025 жыл	
	Базальқ	Пессимистік
Негізгі факторлар		
Brent мұнайына баға (Брент ICE), АҚШ доллары	78,00	54,22
ҚР ҰБ базальқ мөлшерлемесі, %	13,50	15,50
ЖІӨ индексі, %	105,00	99,31
Инфляция деңгейі, %	7,44	13,33
АҚШ долларының теңгеге бағамы	530,00	583,00
Тұрғын-үйге бағалар индексі, %	100,38	91,17

Кредиттік тәуекелдің ең көп мөлшері

Негізгі туралы бас келісімдерді және қамтамасыз етуді ұсыну туралы келісімдерді пайдаланудың салдарынан тәуекелдің азаюының ықпалын ескерместен қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп баптарының баланстық құны мұндай баптар бойынша кредиттік тәуекелдің ең жоғары мөлшерін барынша дәл етіп көрсетеді.

Әділ құнымен бейнеленген қаржы құралдары бойынша баланстық құны құндағы өзгеріс нәтижесінде болашақта туындауы мүмкін тәуекелдің ең жоғарғы мөлшерін емес, кредиттік тәуекелдің ағылдағы мөлшерін білдіреді.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелермен байланысты тәуекелдер

Топ өз клиенттеріне кепілдіктерді алу мүмкіндігін береді, әрі солар бойынша Топтың клиенттердің алдында төлемдерді жүргізу қажеттілігі туындауы мүмкін. Клиенттер кепілдіктерді ұсыну шарттарына сәйкес Топтың мұндай төлемдерін өтейді. Топ көрсетілген шарттар бойынша кредиттер бойынша тәуекелдерге ұқсас болатын және тәуекелдерді бақылау процедуралары мен саясаттарының көмегімен азаятын тәуекелдерді көтереді.

Қаржы секторының ұйымдары тұтастай алғанда қаржы активтері мен шартты міндеттемелерге қатысты туындайтын кредиттік тәуекелге ұшырайды. Кредиттік тәуекел дәрежесі Топ бекіткен тәуекелдерді басқару саясатына сәйкес кредиттер мен кредит қабілеттілігі бойынша лимиттердің сақталуын қамтамасыз ету мақсатында тұрақты мониторингтен өтеді.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Кредиттік тәуекел (жалғасы)****Қаржы активтерінің кластары бойынша кредиттік сапа**

Топ Fitch Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі берген кредиттік рейтингтердің көмегімен Қаржы активтерінің кредиттік сапасын басқарады. Төмендегі кестеде Топтың кредиттік рейтингтер жүйесінің негізінде Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің баптары бойынша активтердің кластары бөлігіндегі кредиттік сапаның талдауы көрсетілген.

2025 жылғы 31 желтоқсан	A-тен A+ дейін	AA- тен AA+ дейін	BBB- тен BBB+ дейін	BB- тен BB+ дейін	B- тен B+ дейін	Кредиттік рейтинг берілмеген	Жиыны
Ақша қаражаты мен оның баламалары							
- 1-кезең	63.142.844	17.630.151	189.255.340	11.887.837	8.629.755	44.775.131	335.321.058
Қаржы ұйымдарындағы қаражат							
- 1-кезең	20.566.313	13.227.557	14.948.811	755.437	—	720.807	50.218.925
- 3-кезең	—	—	—	—	—	1.302.373	1.302.373
Инвестициялық бағалы қағаздар							
- 1-кезең	—	—	470.227.279	—	110.500	—	470.337.779
Басқа да қаржы активтері	—	—	3.684.541	5.171.233	—	4.419.923	13.275.697
2024 жылғы 31 желтоқсан	A-тен A+ дейін	AA- тен AA+ дейін	BBB- тен BBB+ дейін	BB- тен BB+ дейін	B- тен B+ дейін	Кредиттік рейтинг берілмеген	Жиыны
Ақша қаражаты мен оның баламалары							
- 1-кезең	14.933.833	—	109.020.171	19.761.100	10.994.804	81.329.400	236.039.308
Қаржы ұйымдарындағы қаражат							
- 1-кезең	14.150.502	5.427.252	300.000	787.665	—	26.930.116	47.595.535
- 3-кезең	—	—	—	—	—	1.170.868	1.170.868
Инвестициялық бағалы қағаздар							
- 1-кезең	—	—	254.215.096	—	—	—	254.215.096
Басқа да қаржы активтері	—	—	2.663.207	—	—	3.483.550	6.146.757

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Географиялық шоғырлану**

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Қаржы активтері мен міндеттемелердің географиялық шоғырлануы туралы ақпарат төменде көрсетілген:

2025 жылғы 31 желтоқсан	Қазақстан Республикасы	ӘЫДҰ елдері	Басқалары	Жиыны
Қаржы активтері				
Ақша қаражаты мен оның баламалары	324.843.931	9.458.947	44.873.145	379.176.023
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	16.331.821	33.793.870	—	50.125.691
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	524.098.407	39.162.486	27.269.969	590.530.862
Инвестициялық бағалы қағаздар	469.978.157	—	110.500	470.088.657
Клиенттерге берілген кредиттер	995.688.639	—	195.428	995.884.067
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	9.627.264	—	—	9.627.264
Басқа да қаржы активтері	9.819.806	—	37.638	9.857.444
Қаржы активтерінің жиыны	2.350.388.025	82.415.303	72.486.680	2.505.290.008
Қаржылық міндеттемелер				
Туынды қаржылық міндеттемелер	101.039	—	—	101.039
Қаржы ұйымдарының қаражаты	50.394.225	480.950	12.324.659	63.199.834
Клиенттердің қаражаты	1.027.484.398	11.882.429	472.003.817	1.511.370.644
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	470.655.418	—	—	470.655.418
Реттелген борыш	1.040.000	—	—	1.040.000
Жалдау бойынша міндеттемелер	4.722.975	—	—	4.722.975
Ипотекалық ұйым алдындағы міндеттемелер	263.076.372	—	—	263.076.372
Басқа да қаржылық міндеттемелер	6.221.155	7.695	1.015.232	7.244.082
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	1.823.695.582	12.371.074	485.343.708	2.321.410.364
Нетто позиция	526.692.443	70.044.229	(412.857.028)	183.879.644

2024 жылғы 31 желтоқсан	Қазақстан Республикасы	ӘЫДҰ елдері	Басқалары	Жиыны
Қаржы активтері				
Ақша қаражаты мен оның баламалары	197.449.301	5.232.773	56.392.926	259.075.000
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	27.749.062	19.570.590	199.303	47.518.955
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	1.113.465.761	35.220.944	17.653.027	1.166.339.732
Инвестициялық бағалы қағаздар	254.009.790	—	—	254.009.790
Туынды қаржы активтері	397.649	—	—	397.649
Клиенттерге берілген кредиттер	766.612.520	—	—	766.612.520
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	—	—	—	—
Басқа да қаржы активтері	2.891.977	—	19.099	2.911.076
Қаржы активтерінің жиыны	2.362.576.060	60.024.307	74.264.355	2.496.864.722
Қаржылық міндеттемелер				
Туынды қаржылық міндеттемелер	—	—	—	—
Қаржы ұйымдарының қаражаты	11.810.381	73.933	14.650.707	26.535.021
Клиенттердің қаражаты	609.293.252	5.994.798	468.274.145	1.083.562.195
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	957.349.633	—	—	957.349.633
Реттелген борыш	1.000.000	—	—	1.000.000
Жалдау бойынша міндеттемелер	4.844.101	—	—	4.844.101
Ипотекалық ұйым алдындағы міндеттемелер	248.307.105	—	—	248.307.105
Басқа да қаржылық міндеттемелер	3.568.469	112	1.318	3.569.899
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	1.836.172.941	6.068.843	482.926.170	2.325.167.954
Нетто позиция	526.403.119	53.955.464	(408.661.815)	171.696.768

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының әділ құнының немесе келешек ағындарының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да бағалық тәуекелдерден тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және ерекше өзгерістердің және нарықтағы бағалардың волатильділік деңгейі мен валюталардың айырбас бағамдары өзгеруінің ықпалына ұшыраған пайыздық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқару міндеті нарықтық тәуекелге ұшырағыштық қолайлы параметрлердің шеңберінен тыс шығын кетпеуін басқару және бақылау болып табылады, бұл ретте қабылданған тәуекел үшін алынатын кірістіліктің оңтайлануын қамтамасыз ету.

Нарықтық тәуекелдерді шектеу мақсатында Топ директорлар кеңесі бекітетін тәуекел-тәбет Өтініші шеңберінде нарықтық тәуекелдер бойынша тәуекел-тәбет деңгейлерін белгілейді.

Топ жекелеген қаржы құралдары бойынша портфельдің көлеміне, пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту мерзімдеріне, валюталық позицияларға, шығын лимиттеріне және олардың орындалуына тұрақты мониторингті жүргізіп отыруға қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді белгілеу арқылы нарықтық тәуекелді басқарады, әрі соның нәтижелерін Банк Басқармасы мен Директорлар кеңесі қарастырып, бекітеді.

Жоғарыда аталғанға қосымша, Топ жеке айрықша нарықтық сценарийлердің жеке сауда портфельдері мен жалпы позицияға ықтимал қаржылық ықпалын модельдеу үшін түрлі стресс-тесттерді пайдаланады. Стресс-тесттер экстремалды жағдайларда орын алуы мүмкін замандардың әлеуетті мөлшерін айқындауға мүмкіндік береді. Топ пайдаланатын стресс-тесттерге мыналар жатады: тәуекел факторларын стресс-тестілеу, әрі соның шеңберінде тәуекелдің әрбір санаты стресстік өзгерістерге ұшырайды, сондай-ақ жеке позицияларға ықтимал стресс оқиғаларын қолдану кіретін, арнайы стресс-тесттер.

Пайыздық тәуекел

Пайыздық тәуекел – нарықтық сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының әділ құнының немесе келешек ағындарының өзгеру тәуекелі.

Пайыздық тәуекелді басқару мақсатында Топ пайыздық активтердің мерзімдері бойынша пайыздық міндеттемелерге (пайыздық ГЭП), өзгертілген ұзақтыққа және пайыздық маржаға сәйкессіздік шамасын бағалауды жүзеге асырады. Топ басым нарықтық сыйақы мөлшерлемелерінің оның шоғырландырылған қаржылық жағдайына және ақша қаражатының ағындарына құбылу ықпалына ұшырағыш келеді. Мұндай құбылулар пайыздық маржаның деңгейін ұлғайта алады, дегенмен оны азайта не болмаса сыйақы мөлшерлемелері кездейсоқ өзгерген жағдайда, шығындардың пайда болуына әкеп соқтыра алады.

Пайыздық ГЭП-ке мониторинг жасау арқылы сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелін басқару таза пайыздық маржаның сыйақы мөлшерлемелері өзгеруінің түрлі стандартты және стандартты емес сценарийлеріне сезімталдылыққа мониторинг процедурасымен толықтырылады.

Қисық кірістіліктің параллельді өзгеруінің жеңілдетілген сценарийінің негізінде жасалған сыйақы мөлшерлемелерінің (сыйақы мөлшерлемелерін қайта қарау тәуекелі) ұлғаюына немесе азаюына қарай 100 базистік тармаққа азаю жағына және 100 базистік тармақтың ұлғаю жағына қарай өзгеруіне салық салынғанға дейінгі пайданың сезімталдығын активтер мен міндеттемелер бойынша қайта қаралған ұстанымдарды талдау.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мөлшерлемелерді төмендету жағына қарай 100 базистік тармаққа параллель ауысымға салық салуға дейінгі пайдаға әсер ету ұлғаю жағына қарай 24.817.203 мың теңгені құрайды (2024 жылғы 31 желтоқсан: 37.448.734 мың теңге), мөлшерлемелерді ұлғайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллель ауысымнан салық салуға дейінгі пайдаға әсер ету азаю жағына қарай 24.817.203 мың теңгені құрайды (2024 жылғы 31 желтоқсан: 37.448.734 мың теңге).

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Нарықтық тәуекел (жалғасы)****Баға тәуекелі**

Баға тәуекелі - бұл нарықтық бағалардың қолайсыз өзгеруінен болатын шығындар (тікелей шығындар немесе алынбаған пайда) тәуекелі. Баға тәуекелін шектеу мақсатында Банк бағалы қағаздар бағасының өзгеруінен (stop-loss) ең жоғары шығын лимиттерін белгілейді. Төменде акциялар бағасының индекстеріндегі ықтимал өзгерістер салдарынан 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдаға немесе зиянға әсер ету (ПЗӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдардың әділ құнының өзгеруі нәтижесінде); басқа параметрлер тұрақты шамалар ретінде қабылданды:

Салық салынғанға дейін пайдаға әсері

	2025 жыл	2024 жыл
Ұлағая жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді өзгеру	101.380	106.389
Азая жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді өзгеру	(101.380)	(106.389)

Валюталық тәуекел

Топтың бірнеше шетел валютасында білдірілген активтері мен міндеттемелері бар.

Валюталық тәуекел – валюталардың айырбас бағамдарының өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының әділ құнының немесе келешек ағындарының өзгеру тәуекелі. Топ өзінің валюталық тәуекелге ұстанымдығын хеджирлейтіндігіне қарамастан, мұндай операциялар ХҚЕС-ке сәйкес хеджирлеу қатынастарының анықтамасына сәйкес келмейді.

Топтың 2025 жылы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталық позициясы бұдан әрі келтірілген:

2025 жылы 31 желтоқсан	Теңге	АҚШ Доллары	Еуро	Басқа валюталар	Жиыны
Қаржы активтері					
Ақша қаражаты мен оның бағамалары	181.682.579	125.411.779	15.073.499	57.008.166	379.176.023
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	6.633.543	34.561.485	8.926.930	3.733	50.125.691
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	281.096.025	265.880.846	36.589.704	6.964.287	590.530.862
Инвестициялық бағалы қағаздар	469.978.157	—	—	110.500	470.088.657
Клиенттерге берілген кредиттер	993.576.637	2.112.002	—	195.428	995.884.067
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	9.627.264	—	—	—	9.627.264
Басқа да қаржы активтері	9.771.070	68.184	—	18.190	9.857.444
Қаржы активтерінің жиыны	1.952.365.275	428.034.296	60.590.133	64.300.304	2.505.290.008
Қаржылық міндеттемелер					
Туынды қаржылық міндеттемелер	27.305	—	—	73.734	101.039
Қаржы ұйымдарының қаражаты	50.977.136	3.966.898	2.345.082	5.910.718	63.199.834
Клиенттердің қаражаты	991.388.060	312.744.852	142.701.744	64.535.988	1.511.370.644
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	470.655.418	—	—	—	470.655.418
Реттелген борыш	1.040.000	—	—	—	1.040.000
Жалдау бойынша міндеттемелер	4.722.975	—	—	—	4.722.975
Ипотекалық ұйым алдындағы міндеттемелер	263.076.372	—	—	—	263.076.372
Басқа да қаржылық міндеттемелер	5.878.319	986.435	291.104	88.224	7.244.082
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	1.787.765.585	317.698.185	145.337.930	70.608.664	2.321.410.364
Тәуекелді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсері.	(3.377.112)	(105.970.447)	91.983.200	17.263.320	(101.039)
Нетто позиция	161.222.578	4.365.664	7.235.403	10.954.960	183.778.605

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Нарықтық тәуекел (жалғасы)****Валюталық тәуекел (жалғасы)**

Топтың 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталық позициясы бұдан әрі келтірілген:

2024 жылғы 31 желтоқсанға	Тсңге	АҚШ Доллары	Еуро	Басқа валюталар	Жиыны
Қаржы активтері					
Ақша қаражаты мен оның бағамалары	73.860.994	66.103.517	39.572.976	79.537.513	259.075.000
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	4.355.766	20.400.639	7.117.693	15.644.857	47.518.955
Туынды қаржы активтері	75.674	219.897	102.078	—	397.649
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	1.049.899.208	115.079.244	1.361.280	—	1.166.339.732
Инвестициялық бағалы қағаздар	254.009.790	—	—	—	254.009.790
Клиенттерге берілген кредиттер	764.510.305	2.102.215	—	—	766.612.520
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	—	—	—	—	—
Басқа да қаржы активтері	2.709.068	170.074	31.857	77	2.911.076
Қаржы активтерінің жиыны	2.149.420.805	204.075.586	48.185.884	95.182.447	2.496.864.722
Қаржылық міндеттемелер					
Туынды қаржылық міндеттемелер	—	—	—	—	—
Қаржы ұйымдарының қаражаты	13.784.516	11.814.805	874.417	61.283	26.535.021
Клиенттердің қаражаты	571.667.273	304.605.718	131.351.945	75.937.259	1.083.562.195
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	950.359.274	6.990.359	—	—	957.349.633
Реттелген борыш	1.000.000	—	—	—	1.000.000
Жалдау бойынша міндеттемелер	4.844.101	—	—	—	4.844.101
Ипотекалық ұйым алаңындағы міндеттемелер	248.307.105	—	—	—	248.307.105
Басқа да қаржылық міндеттемелер	3.278.822	174.380	32.439	84.258	3.569.899
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	1.793.241.091	323.585.262	132.258.801	76.082.800	2.325.167.954
Тәуекелді басқару мақсатында					
Ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсері	(188.635.570)	117.813.640	71.219.578	—	397.648
Нетто позиция	167.544.144	(1.696.036)	(12.853.339)	19.099.647	172.094.416

Келесі кестеде Топтың 31 желтоқсанға саудалық емес монетарлық активтер мен міндеттемелер бойынша, сондай-ақ болашақта ақша ағындары бойынша садеуір позициялары бар валюталар көрсетілген. Топ сыртқы көздердің консенсус пікірін ескере отырып, мультипликативті маусымдықпен prophet модельді қолданды. Бұл талдау салықтарды шегере отырып жасалған және Топ тұрғысынан есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізделген түрде ықтимал болып табылатын валюталардың айырбас бағамдарының өзгерістеріне негізделген. Талдау барлық қалған ауыспалылар, әсіресе пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалады деп пайымдайды. Кестедегі теріс сомалар пайдадағы немесе капиталдағы ықтимал таза азаюды көрсетеді, ал оң сомалар әлеуетті таза ұлғаюды көрсетеді. Бұл сезімталдық деңгейлері 2024 жылғы 31 желтоқсанмен салыстырғанда 2025 жылғы 31 желтоқсанға өзгерді және Топ басшылығының геосаяси тәуекелдердің болашақтағы өзгеруіне және олардың Қазақстан экономикасына әсеріне қатысты белгісіздікке байланысты валюта бағамдарының ықтимал өзгеруін бағалауын білдіреді.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Нарықтық тәуекел (жалғасы)****Валюталық тәуекел (жалғасы)**

Сезімталдылықты талдау пайданың және капитал құнының ықтимал өзгеруін бағалау үшін, туынды қаржы құралдарын қоса алғанда, ашық валюталық позициялар туралы ішкі есептің негізінде жасалған.

Төмендегі кестеде есепті күнге пайдаланылатын айырбастау бағамдарының ықтимал өзгерулеріне орай қаржы нәтижесінің өзгеруі көрсетілген. Бұл талдау салықтар шегерілгенге дейін жасалған, бұл ретте барлық қалған құбылмалы сипаттамалар өзгеріссіз қалады:

Валюта	2025 жыл		2024 жыл	
	Валюта бағамының өсуі	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері	Валюта бағамының өсуі	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
АҚШ Доллары	15,88%	693.267	11,00%	(186.564)
Еуро	22,29%	1.612.771	9,00%	(1.156.800)

Валюта	2025 жыл		2024 жыл	
	Валюта бағамының азаюы	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері	Валюта бағамының азаюы	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
АҚШ Доллары	6,68%	(291.626)	1,00%	628.209
Еуро	4,26%	(308.228)	5,95%	764.774

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел - бұл жүйелік іркістің, персонал қателіктерінің, алаяқтықтың немесе сыртқы оқиғалардың салдарынан туындайтын тәуекел. Бақылау жүйесі жұмысын тоқтатқан кезде операциялық тәуекелдер беделге нұқсан келтіруі, құқықтық салдары болуы немесе қаржылық шығындарға әкеп соқтыруы мүмкін. Топ барлық операциялық тәуекелдер жойылды деген болжам жасай алмайды, бірақ бақылау жүйесінің көмегімен және әлеуетті тәуекелдерді қадағалау мен тиісті реакциялар арқылы Топ мұндай тәуекелдерді басқара алады. Бақылау жүйесі міндеттерді, қол жеткізу құқықтарын, бекіту және салыстыру рәсімдерін, персоналды оқытулы, сондай-ақ ішкі аудитті қоса алғанда, бағалау рәсімдерін тиімді бөледі көздейді.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – Топ қаржылық міндеттемелерді орындау қиындықтарына тап болуы мүмкін екендігінің тәуекелі, әрі солар бойынша есеп айырысулар ақша қаражатын немесе басқа да қаржы активін беру арқылы жүзеге асырылады. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келмеуі кезінде туындайды. Өтеу мерзімдері және активтер мен міндеттемелер бойынша сыйақы мөлшерлемелері бойынша сәйкес келу және/немесе бақыланатын сәйкес келмеу өтімділік тәуекелін басқаруда негізін қалаушы сәт болып табылады. Жасалатын операциялардың аралуандығының және соған байланысты белгісіздіктің салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкестік қаржы институттары үшін әдеттегі тәжірибе болып табылмайды. Мұндай сәйкессіздік операциялардың пайдалылығын ұлғайту мүмкіндігін береді, дегенмен залалдардың пайда болу тәуекелін арттырады.

Топ міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің орын алуына қарай олардың барлығын орындауға қажетті ақша қаражатының үнемі болуын қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін қоллап отырады.

Өтімділік тәуекелін басқару мақсатында Топ директорлар кеңесі бекітетін тәуекел-тәбет Өтініші шеңберінде өтімділік тәуекелі бойынша тәуекел-тәбет деңгейлерін белгілейді.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

Топ негізгі корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың депозиттерінен тұратын Қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған әрі тұрақты құрылымын, сондай-ақ Топ өтімділікке қатысты көзделмеген талаптарға шұғыл және тым асыра жауап беруге қабілетті болатындай үшін өтімділігі жоғары активтердің әртараптандырылған портфельін белсенді қолдан отыруға тырысады. Өтімділік тәуекелін басқару келесі рәсімдерден тұрады:

- Негізгі валюталар бөлігінде және өтімді активтердің қажетті деңгейінің осы ақша қаражаты ағындарымен байланысты есептен ақша қаражатының ағындарын болжаудан;
- Қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған құрылымын қолдаудан;
- Қарыз қаражатын шоғырландыруды және құрылымын басқарудан;
- Қарыз қаражатының есебінен қаржыландыруды тарту жоспарларын әзірлеуден;
- Кассалық өтімділік жоғалған жағдайда қорғану шарасы ретінде еркін өткізуге болатын өтімділігі жоғары активтер портфельін қолдаудан;
- Өтімділікті және қаржыландырудың белгіленген деңгейін қолдау бойынша резервтік жоспарларды әзірлеуден;
- Өтімділіктің заңнамамен белгіленген нормативтерінің көрсеткіштеріне сәйкес келуіне бақылау жасаудан.

Банк Қазынашылығы бөлімшелерден олардың қаржы активтері мен міндеттемелерінің өтімділік құрылымы туралы және болашақта жоспарланып отырған бизнестен күтілетін ақша қаражаты ағындарының болжамы туралы ақпаратты алады. Содан кейін Қазынашылық жаалпы Топ үшін өтімділіктің қажетті деңгейін қамтамасыз ету мақсатында саудаға арналған қысқа мерзімді өтімді бағалы қағаздардан, банктердің кредиттерінен және басқа да банкаралық өнімдерден тұратын қысқа мерзімді өтімді активтердің тиісті портфельін қалыптастырады.

Қазынашылық өтімділік бойынша позицияға күн сайын мониторинг жасап отырады, бұл ретте тәуекел-менеджментті бөлімшесі жүйелі негізде қалыпты, сол сияқты қолайсыз жағдайларда нарықтың жай-күйінің түрлі ықтимал сценарийлерін ескере отырып стресс-тесттерді өткізіп отырады. Қалыпты нарықтық жағдайларда өтімділіктің жай-күйі туралы есептер жоғары басшылыққа ай сайын ұсынылып отырады. Өтімділікті басқару саясатына қатысты шешімдерді АПБК қабылдап, Қазынашылық орындап отырады.

Бұл ретте бағалы қағаздар Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің және квазимемлекеттік компаниялардың жоғары сапалы қағаздарынан тұрады (портфельдің 90%-дан астамы), ал «РЕПО» операциялары орталық контрагент арқылы жүзеге асырылады. Қажет болған жағдайда Топ өтімділік қажеттіліктерін жабу үшін жоғары өтімді бағалы қағаздарды өткізе алады, сондай-ақ өтімділіктен күтпеген жағдайлар туындаған жағдайда өтімділікті тартудың баламалы құралдары бар, оның ішінде бас ұйым тарапынан қаржылық қолдауы бар.

(Мың теңгелімен, егер өзге көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

Өтуде дейін қалған мерзімдер бойынша қаржылық міндеттемелер сарптамасы

Төмендегі кестеде 2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеу бойынша шарттық дисконттамаған міндеттемелер негізінде өтеуі үшін қалған мерзімдер бөлінісін Топтың қаржылық міндеттемелері беріледі. Алардың талап бойынша өтеуі тиіс міндеттемелер барынша ықтимал ерте күнге өтеу туралы талым мәлімдескендей етіп қарастырылады. Алайда, Топ көптеген клиенттер Топ тиісті төлем жүрізуге міндетті болатын ең ерте мерзімде өтеуді талап етпейді деп күтеді және осыған орай кестеде өткен кезеңдердегі салымдары талап ету туралы ақпарат негізінде Топ есептеген күтілетін ақша ағымдары бейнеленбестен.

2025 жылғы 31 желтоқсан	Талап етілетінге дейін	3 айдан кем	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жыны	Баланстық құн
Тұтылған қаржылық міндеттемелер	-	101.039	-	-	-	101.039	101.039
Қаржы ұйымдарының қаражаты	12.805.610	13.948.559	467.456	8.450.007	33.413.305	69.084.937	63.199.834
Клиенттерінің қаражаты	358.449.800	413.910.809	428.516.621	352.603.554	1.205.804	1.554.686.588	1.511.370.645
«REIO» шарттары бойынша кредиторлық берешек	470.655.418	1.823.439	47.483	-	-	472.526.340	470.655.418
Реттелген борыш*	-	-	80.000	320.000	1.080.000	1.480.000	1.040.000
Жалау бойынша міндеттемелер	189.147	408.629	1.927.484	3.070.868	-	5.596.128	4.722.975
Инотскалық ұйым аламынағы міндеттемелер	104.415	1.993.792	9.985.052	48.597.820	433.017.265	493.698.344	263.076.372
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2.114.639	2.213.870	2.915.573	-	-	7.244.082	7.244.082
Дисконттамаған қаржылық міндеттемелердің жиыны	844.319.029	434.400.137	443.939.669	413.042.249	468.716.374	2.604.417.458	2.321.410.365

2024 жылғы 31 желтоқсан	Талап етілетінге дейін	3 айдан кем	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жыны	Баланстық құн
Қаржы ұйымдарының қаражаты	19.691.761	126.010	385.030	4.045.808	6.619.983	30.868.592	26.535.021
Клиенттерінің қаражаты	269.749.564	269.777.760	202.369.671	362.772.765	89.336	1.104.759.096	1.083.562.195
«REIO» шарттары бойынша кредиторлық берешек	957.349.633	3.804.516	-	-	-	961.154.149	957.349.633
Реттелген борыш*	-	-	80.000	320.000	1.080.000	1.480.000	1.000.000
Жалау бойынша міндеттемелер	193.713	298.317	1.432.497	3.857.842	-	5.782.369	4.844.101
Инотскалық ұйым аламынағы міндеттемелер	28.120	1.880.347	9.429.733	45.721.823	414.143.269	471.203.292	248.307.105
Басқа да қаржылық міндеттемелер	1.455.878	333.085	1.780.936	-	-	3.569.899	3.569.899
Дисконттамаған қаржылық міндеттемелердің жиыны	1.248.468.669	276.220.035	215.477.867	416.718.238	421.932.588	2.578.817.397	2.325.167.954

* «5 жылдан астам» санатына жатқызылған мерзімсіз реттелген борыш сомасы дисконттамаған сомалармен біріктірілген.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

33. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі туралы ақпаратты ашу мақсатында 2025 жылғы және 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік сипаттағы міндеттемелер «талап етілгенге дейін» ретінде жіктелген. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шарттардың талаптарына сәйкес кепілдіктер мен аккредитивтердің дисконтталмаған сомасы 12.468.606 мың теңгені құрады (2024 жылғы 31 желтоқсан: 7.171.974 мың теңге).

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес салымшылардың өздерінің мерзімді депозиттерін кез келген сәтте алуға құқығы бар, бұл ретте көпшілік жағдайларда олар есептелген пайыздық кірісті алу құқығынан айырылып қалады. Топ көптеген клиенттер ол тиісті төлемді жасауға міндетті болатын ең ерте күнге өтеуді талап етпейді деп күтіп отыр. Тиісінше, жоғарыда аталған кестеде жеке тұлғалардың депозиттері осы жорамалды ескере отырып шарттық мерзімдерге сәйкес көрсетілген.

Басшылық міндеттемелерді өтеу және активтерді сату шарттарда белгіленгендерден ерекшеленуі мүмкін екен деп есептейді не болмаса басшылық ақша қаражатының ағындарын басқаруға уәкілетті не болмаса бұрынғы тәжірибе осы қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағындарының қозғалу мерзімі шарттарда белгіленген мерзімдерден ерекшеленуі мүмкін екендігіне нұсқап отыр.

34. Әділ құнды бағалау

Әділ құнды бағалау процедуралары

Жылжымайтын мүлік сияқты маңызды активтерді бағалау үшін бөгге бағалаушылар тартылады. Бөгге бағалаушыларды тарту туралы мәселені Банк Басқармасы шешеді. Бағалаушыны таңдауды айқындайтын критерийлердің қатарына нарықты білу, бедел, тәуелсіздік және кәсіби стандарттарды сақтау кіреді. Әдетте, бағалаушылар үш жыл сайын өзгеріп отырады.

Әрбір есеңгі күнге Топ активтер мен міндеттемелер құнының өзгеруін саралайды, әрі соларға қатысты Топтың есен саясатына сай қайта бағалау не болмаса қайта талдау талап етіледі. Бұл талдаудың мақсаттары үшін Топ бағалау есептеулеріндегі ақпаратты шарттармен және басқа да маңызды құжаттармен салыстыра отырып, алдыңғы бағалау кезінде пайдаланылған негізгі бастапқы деректерді тексереді. Бөгге бағалаушылармен бірге Топ әрбір актив пен міндеттеменің әділ құнындағы кез келген өзгерісті мұндай өзгерістің негізді екенін анықтау үшін тиісті сыртқы дерек көздерімен салыстырады.

Мерзімді түрде Топ және Топтың бөгге бағалаушылары бағалау нәтижелерін Банктің Аудит жөніндегі комитетіне ұсынады. Бұл ретте бағалау кезінде пайдаланылған негізгі жорамалдар талқыланады.

Әділ құн туралы ақпаратты ашып көрсету мақсаты үшін Топ актив немесе міндеттеме бойынша тәуекелдердің табиғаты мен сипаттамаларының негізінде активтер мен міндеттемелердің кластарын, сондай-ақ жоғарыда атап өтілгендей әділ құн көздерінің иерархиясын айқындайды.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

34. Әділ құнды бағалау (жалғасы)**Әділ құны көздерінің иерархиясы**

Әділ құн туралы ақпаратты ашып көрсету мақсаты үшін Топ актив немесе міндеттеме бойынша тәуекелдердің табиғаты мен сипаттамаларының негізінде активтер мен міндеттемелердің кластарын, сондай-ақ әділ құн иерархиясындағы деңгейді айқындайды.

Кестеде әділ құн иерархиясы деңгейлерінің бөлігінде 2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша әділ құнымен көрсетілетін активтер мен міндеттемелердің талдауы келтірілген:

		Бастапқы деректерді пайдалана отырып ӘДІЛ ҚҰНДЫ БАҒАЛАУ			
2025 ЖЫЛАҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАН	Бағалау күні	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Жиыны
ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН АКТИВТЕР					
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	2025 жылғы 31 желтоқсан	289.373.235	301.157.627	—	590.530.862
Негізгі құралдар	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	—	12.115.061	12.115.061
ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН МІНДЕСТЕМЕЛЕР					
Туынды қаржылық міндеттемелер	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	101.039	—	101.039
		Бастапқы деректерді пайдалана отырып ӘДІЛ ҚҰНДЫ БАҒАЛАУ			
2024 ЖЫЛАҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАН	Бағалау күні	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Жиыны
ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН АКТИВТЕР					
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	2024 жылғы 31 желтоқсан	811.881.114	354.458.618	—	1.166.339.732
Туынды қаржы активтері	2024 жылғы 31 желтоқсан	—	397.649	—	397.649
Негізгі құралдар	2022 жылғы 31 желтоқсан	—	—	10.701.984	10.701.984

2025 жылы Топ әділ құн иерархиясының деңгейлері арасындағы активтер мен міндеттемелерді аударған жоқ. 2024 жылы Топ жиынтық әділ құны 53.538.247 мың теңге болатын сауда-саттықтағы бағалы қағаздарын 1-деңгейден әділ құн иерархиясының 2-деңгейіне, сондай-ақ жиынтық құны 510.536.638 мың теңге болатын сауда-саттықтағы бағалы қағаздарын 2-деңгейден әділ құн иерархиясының 1-деңгейіне ауыстырды.

Деңгейлер арасындағы аударымдар нарықтың белсенділік деңгейінің өзгеруіне байланысты болды.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

34. Әділ құнды бағалау (жалғасы)

Әділ құны бойынша ескерілмеген қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны

Кестеде бұдан әрі әділ құн иерархиясы деңгейлерінің бөлігінде әділ құны 2025 жылы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ашылып көрсетілетін қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ және баланстық құнының талдауы келтірілген

	Баланстық құн	Бастапқы деректерді пайдалана отырып әділ құнды бағалау			
		1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Жиыны
Активтер					
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	50.125.691	—	50.125.691	—	50.125.691
Инвестициялық бағалы қағаздар	470.088.657	191.829.297	255.572.254	—	447.401.551
Клиенттерге берілген кредиттер	995.884.067	—	—	944.711.462	944.711.462
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	9.627.264	—	—	9.627.264	9.627.264
Міндеттемелер					
Қаржы ұйымдарының қаражаты	63.199.834	—	62.782.241	—	62.782.241
Клиенттердің қаражаты	1.511.370.644	—	1.563.185.639	—	1.563.185.639
Реттелген борыш	1.040.000	—	—	1.040.000	1.040.000
Ипотечалық ұйым алдындағы міндеттемелер	263.076.372	—	238.843.136	—	238.843.136

Кестеде бұдан әрі әділ құн иерархиясы деңгейлерінің бөлігінде әділ құны 2024 жылы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ашылып көрсетілетін қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ және баланстық құнының талдауы келтірілген

	Баланстық құн	Бастапқы деректерді пайдалана отырып әділ құнды бағалау			
		1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Жиыны
Активтер					
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	47.518.955	—	47.518.955	—	47.518.955
Инвестициялық бағалы қағаздар	254.009.790	277.341.192	—	—	277.341.192
Клиенттерге берілген кредиттер	766.612.520	—	—	765.854.507	765.854.507
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	—	—	—	—	—
Міндеттемелер					
Қаржы ұйымдарының қаражаты	26.535.021	—	25.419.232	—	25.419.232
Клиенттердің қаражаты	1.083.562.195	—	1.106.326.017	—	1.106.326.017
Реттелген борыш	1.000.000	—	1.000.000	—	1.000.000
Жалдау бойынша міндеттемелер	4.844.101	—	—	4.844.101	4.844.101
Ипотечалық ұйым алдындағы міндеттемелер	248.307.105	—	235.816.543	—	235.816.543

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

34. Әділ құнды бағалау (жалғасы)

Бағалау және жорамалдау әдістемелері

Төменде шоғырландырылған Қаржылық есептілікте әділ құн бойынша көрсетілетін активтер мен міндеттемелердің әділ құны айқындалған әдістемелер мен жорамалдар, сондай-ақ Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте әділ құны бойынша бағаланбайтын, бірақ әділ құны ашылатын баптар сипатталған.

Әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең болатын Қаржы активтері мен міндеттемелер

Ақша қаражаты мен оның баламалары және өзге де Қаржы активтері сияқты Қаржы активтері және «РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек және өтімді болып табылатын немесе өтеу мерзімі қысқа (үш айдан аз) өзге де Қаржылық міндеттемелер жағдайында олардың әділ құны шамамен баланстық құнға тең болуға жол беріледі. Бұл жорамал талап еткенге дейінгі салымдарға, өтеу мерзімі белгіленбеген жинақ шоттарына да қолданылады.

Туынды Қаржы құралдары

Құны Бағалау модельдерінің көмегімен анықталатын туынды қаржы активтері мен міндеттемелер, олар үшін бастапқы деректер нарықта байқалады, негізінен валюталық своптар мен форвардтық валюталық шарттар болып табылады. Барынша жиі қолданылатын бағалау моделіне келтірілген құн есептеулері пайдаланатын форвардтық баға мен своптарды айқындау модельдері кіреді. Модельдер әртүрлі бастапқы деректерді, соның ішінде контрагенттердің кредиттік сапасын, форвардтық және спот-валюта бағамдарын және пайыздық мөлшерлеме қисықтарын біріктіреді.

Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін Қаржы активтері мен міндеттемелер

Бағасы белгіленетін облигациялардың әділ құны есепті күнге баға белгілеуге негізделеді. Бағасы белгіленбейтін құралдардың, клиенттерге берілген кредиттердің, клиенттер қаражатының, басқа банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражаттың, банктер мен басқа да қаржы ұйымдары қаражатының, реттелген қарыздардың, басқа да қаржы активтері мен міндеттемелердің әділ құны ұқсас талаптары, кредиттік тәуекелі және өтеу мерзімі бар берешек бойынша қазіргі сәтте бар мөлшерлемелерді пайдалана отырып ақша қаражатының дисконтталған келешек ағындары арқылы бағаланады.

Негізгі құралдар – жер мен ғимараттар

Топтың жері мен ғимараттарының әділ құны салыстырмалы тәсіл арқылы анықталады.

Салыстырмалы тәсіл нақты жылжымайтын мүлік объектісінің сипатындағы, орналасқан жеріндегі немесе жай-күйіндегі ерекшеліктерді ескере отырып едәуір түзетілген нарықтық операциялардың бағаларына негізделген. Ұқсас ғимараттың құнын айқындау кезінде Банк келесі аспектілердің нарықтық құнына әсері туралы пайымдауды қолданады:

- Сауда-саттыққа түзету 5-тен 15 пайызға дейін;
- -10-дан +10 пайызға дейінгі ғимарат аумағына түзету;
- Басқа айырмашылықтар.

Сауда-саттыққа түзетулердің артуы жер мен ғимараттардың әділ құнының төмендеуіне әкеледі. Ғимараттың ауданы мен орналасқан жеріне түзетулердің жоғарылауы жер мен ғимараттардың әділ құнының өсуіне әкеледі.

35. Байланысты тараптармен операциялар

«Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу» 24 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес, тараптардың бірінің екіншінің қаржылық және операциялық шешімдеріне елеулі әсер ету немесе бақылау мүмкіндігі бар тараптар байланысты деп саналады. Тараптардың байланыстылығы туралы мәселені шешу кезінде олардың заңды нысаны ғана емес, тараптардың өзара қарым-қатынастарының мазмұны да ескеріледі.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

35. Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Топтың байланысты тараптарына Топ акционері, сондай-ақ Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелері кіреді. Басқа байланысты тараптарға мыналар жатады: Топпен ортақ маңызды акционерлері бар компаниялар; дауыс беретін акциялардың едәуір үлесі жанама немесе тікелей Топ акционеріне немесе Топқа айтарлықтай әсер ететін жеке тұлғаларға және күтілетіндей әсер ететін немесе оған Топпен мәмілелерінде көрсетілген жеке тұлға әсер ететін кез келген тұлғаға тиесілі компаниялар.

Байланысты тараптар байланысты емес тараптар арасында жүргізілмейтін мәмілелер жасауы мүмкін. Мұндай мәмілелердің бағалары мен талаптары байланыспаған тараптардың арасындағы мәмілелердің бағалары мен талаптарынан ерекшеленуі мүмкін.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанына байланысты тараптармен операциялар сомалары былайша көрсетілген:

	2025 жылғы 31 желтоқсан			
	Бас ұйым	Негізгі басқарушы персонал	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Басқа да байланысты тараптар
Активтер				
Ақша қаражаты мен оның баламалары	199.377	—	—	—
Сауда-саттықтағы бағалы қағаздар	—	—	—	3.377.048
Клиенттерге берілген кредиттер	—	—	—	622.132
Клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ резерві	—	—	—	(1.320)
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	—	—	—	10.085.314
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар бойынша ККЗ резерві	—	—	—	(458.050)
Басқа да активтер	—	—	10.344.701	—
Міндеттемелер				
Клиенттердің қаражаты	14.515.478	452.405	76.973.738	27.686.398
Реттелген борыш	1.040.000	—	—	—
Басқа да міндеттемелер	1.579	229	2.091.803	9.240
2024 жылғы 31 желтоқсан				
	Бас ұйым	Негізгі басқарушы персонал	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Басқа да байланысты тараптар
Активтер				
Ақша қаражаты мен оның баламалары	180.120	—	—	—
Клиенттерге берілген кредиттер	—	—	—	439.651
Клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ резерві	—	—	—	(1.806)
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	—	—	—	—
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар бойынша ККЗ резерві	—	—	—	—
Өзге де активтер	—	—	14.799	5.287
Міндеттемелер				
Клиенттердің қаражаты	8.177.553	332.710	51.731.575	22.502.230
Реттелген борыш	1.000.000	—	—	—
Басқа да міндеттемелер	10.291	231	7.659	2.172

2025 жылы Топ 109 592 808 мың теңге (2024 жыл: 69 117 524 мың теңге) сомасына «Басқа да байланысты тараптар» санатында көрсетілген Топтың байланысты тарапы «Фридом Финанс Кредит» микроқаржы ұйымы» ЖШС-нен микрокредиттер сатып алды (13-ескертпе).

35. Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Төменде 2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанына аяқталған жылдар үшін байланысты тараптармен болған операциялар бойынша кірістер мен шығыстардың баптары көрсетілген:

	2025 жыл				2024 жыл			
	Бас ұйым	Негізгі басқарушы персонал	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Басқа да байланысты тараптар	Бас ұйым	Негізгі басқарушы персонал	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Басқа да байланысты тараптар
Клиенттердің кредиттері бойынша пайыздық кіріс	-	81	18.511	282.244	-	-	-	74.354
Кредиттік зияндар бойынша кірістер / (шығыстар)	-	-	5.171.159	(468)	-	9	-	(257)
Клиенттердің қаражаты бойынша пайыздық шығыстар	-	(7.591)	(257.301)	(707.629)	-	(8.602)	(111.289)	(605.442)
Реттелген борыш бойынша пайыздық шығыстар	(80.000)	-	-	-	(80.000)	-	-	-
Комиссиялық кірістер	20.792	771	4.474.240	73.417	26.940	1.888	160.572	82.188
Комиссиялық шығыстар	(31.488)	-	(3.251.877)	-	(1.372.071)	-	(78.935)	-
Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза пайда	983.210	888.453	-	1.627.848	215.572	1.437	-	1.927.087
Пайда немесе зиян арқылы әлі құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза пайда	-	-	-	435.349	-	-	-	-
Шығымдарды өтеу бойынша кіріс	-	-	-	17.140.283	-	-	-	-
Басқа да кірістер	-	930	879.692	-	-	-	-	-
Басқа да операциялық шығыстар	-	-	(208.514)	(1.128.242)	(18.393)	(19.506)	(935.192)	(1.074.803)

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанына номиналды сыйақы мөлшерлемелері мен байланысты тараптармен мөмілелер бойынша өтеу мерзімдері былайша көрсетілген:

	2025 жылғы 31 желтоқсан				2024 жылғы 31 желтоқсан			
	Бас ұйым	Негізгі басқарушы персонал	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Басқа да байланысты тараптар	Бас ұйым	Негізгі басқарушы персонал	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Басқа да байланысты тараптар
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	-	2026-2049	-	-	-	2026-2049
Өтеу мерзімі	-	-	-	7,00-40,00%	-	-	-	7,00-40,00%
Теңгеммен жылдық сыйақы мөлшерлемесі	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиенттердің қаражаты	Мерзімсіз	2026-2028	2026	2026-2030	Мерзімсіз	2024-2026	2026	2024-2029
Өтеу мерзімі	-	8,80%-17,21%	0,10%	0,10%-18,20%	-	0,10%-16,20%	0,10%	0,10%-16,20%
Теңгеммен жылдық сыйақы мөлшерлемесі	-	1,00%	-	0,10%-1,10%	-	0,80%-1,00%	-	0,10%-1,10%
АҚШ долларында / еуромен жылдық сыйақы мөлшерлемесі	-	-	-	-	-	-	-	-
Реттелген борыш	Мерзімсіз	-	-	-	Мерзімсіз	-	-	-
Өтеу мерзімі	8,00%	-	-	-	8,00%	-	-	-
Теңгеммен жылдық сыйақы мөлшерлемесі	-	-	-	-	-	-	-	-

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

35. Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Төменде 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде негізгі басқарушы персоналдың 7 (жеті) мүшесіне сыйақы сомасы туралы ақпарат берілген:

	2025 жыл	2024 жыл
Жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер	329.274	298.798
Ұзақ мерзімді төлемдер	110.531	—
Әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	53.953	31.365
Жиыны	493.758	330.163

2025 жылы жоғарыдағы кестеде персоналға арналған шығыстарда көрсетілген негізгі басқарушы персоналға сыйақы құрамына 110.531 мың теңге сомасында ұзақ мерзімді төлемдерге байланысты шығыстар енгізілді.

36. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімін сараптау

Төмендегі кестеде 2025 жылғы 31 желтоқсандағы және 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін өтеу мерзіміне қатысты активтер мен міндеттемелер көрсетілген.

Активтер	2025 жылғы 31 желтоқсан			2024 жылғы 31 желтоқсан		
	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны
Ақша қаражаты мен оның бағамалары	379.176.023	—	379.176.023	259.075.000	—	259.075.000
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	50.125.691	—	50.125.691	47.518.955	—	47.518.955
Сауда-саттықтағы бағамы қағаздар	590.530.862	—	590.530.862	1.166.339.732	—	1.166.339.732
Инвестициялық бағамы қағаздар	40.159.212	429.929.445	470.088.657	21.197.876	232.811.914	254.009.790
Туынды қаржы активтері	—	—	—	397.649	—	397.649
Клиенттерге берілген кредиттер	112.629.374	883.254.693	995.884.067	74.040.645	692.571.875	766.612.520
Микроқаржы ұйымына қойылатын талаптар	5.036.830	4.590.434	9.627.264	—	—	—
Негізгі құралдар	—	43.932.962	43.932.962	—	27.183.118	27.183.118
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	—	3.810.281	3.810.281	—	4.261.838	4.261.838
Материалдық емес активтер	—	14.865.314	14.865.314	—	8.844.404	8.844.404
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	960.699	—	960.699	230.844	—	230.844
Басқа да активтер	15.441.376	7.965.207	23.406.583	8.013.734	—	8.013.734
Активтер жиыны	1.194.060.067	1.388.348.336	2.582.408.403	1.576.814.435	965.673.149	2.542.487.584
Міндеттемелер						
Туынды қаржылық міндеттемелер	101.039	—	101.039	—	—	—
«РІЕІЮ» шарттары бойынша кредиторлық берешек	470.655.418	—	470.655.418	957.349.633	—	957.349.633
Клиенттердің қаражаты	1.165.404.445	345.966.199	1.511.370.644	727.033.691	356.528.504	1.083.562.195
Қаржы ұйымдарының қаражаты	26.643.894	36.555.940	63.199.834	19.691.761	6.843.260	26.535.021
Ипотекалық ұйым адындағы міндеттемелер	366.641	262.709.731	263.076.372	317.847	247.989.258	248.307.105
Жауды бойынша міндеттемелер	1.992.753	2.730.222	4.722.975	1.460.025	3.384.076	4.844.101
Реттелген борыш	40.000	1.000.000	1.040.000	—	1.000.000	1.000.000
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	—	2.265.494	2.265.494	—	1.319.461	1.319.461
Басқа да міндеттемелер	18.928.048	—	18.928.048	11.236.620	—	11.236.620
Міндеттемелер жиыны	1.684.132.238	651.227.586	2.335.359.824	1.717.089.577	617.064.559	2.334.154.136
Нетто позиция	(490.072.171)	737.120.750	247.048.579	(140.275.142)	348.608.590	208.333.448

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

36. Қаржы активтері мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін талдау (жалғасы)

Алғашқы талап бойынша өтелуі тиіс міндеттемелер жоғарыдағы кестеле өтеу туралы талап мәлімделгендей етіп қарастырылады. Дегенмен Топ көптеген контрагенттер ол тиісті төлемді жасауға міндетті болатын ең ерте күнге өтеуді талап етпейді деп күтіп отыр. Сонымен қатар, Топ қажет болған жағдайда инвестициялық бағалы қағаздарды қысқа уақыт кезеңінің ішінде сата алады деп санайды, өйткені бұл бағалы қағаздар өтімділігі жоғары болып табылады. Сондай-ақ, Топта өтімділікпен күтпеген жағдайлар туындаған жағдайда өтімділікті тартудың баламалы құралдары бар, оның ішінде Бас ұйым тарапынан қаржылық қолдау бар.

37. Капитал жеткіліктігі

Топ қызметіне тән тәуекелдерден қорғану мақсатында капиталдың жеткіліктілік деңгейін белсенді басқаруды жүзеге асырады. Банк капиталының жеткіліктілігі өзге әдістермен қатар Банкке қадағалауды жүзеге асыру кезінде ҚРҰБ белгілеген нормативтерді қолдана отырып бақыланады.

Банк үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты Банктің капиталға қатысты сыртқы талаптарды сақтауынан және жоғары кредиттік рейтинг пен қызметті жүзеге асыру мен акционерлік құнды максималдандыруға қажет капитал жеткіліктілігінің нормативтерін ұстап тұруды қамтамасыз етуден тұрады.

Топ өз капиталының құрылымын басқарады және экономикалық жағдайлар мен жүзеге асыратын қызмет түрлері тәуекелдерінің сипаттамаларындағы өзгерістерге орай оны түзетіп отырады.

ҚРҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес банктер мыналарды қолдауы тиіс:

- Негізгі капиталдың кредиттік тәуекелдің дәрежесі бойынша алынған активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекел мен операциялық тәуекелдің (k1.1) сандық шамасын ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің ара қатынасын;
- Инвестицияларды шегере отырып 1-деңгейдегі капиталдың кредит тәуекелінің дәрежесі бойынша алынған активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекел мен операциялық тәуекелдің (k1.2) сандық шамасын ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің сомасына ара қатынасы;
- Нормативтік капиталдың кредит тәуекелінің дәрежесі бойынша алынған активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекел мен операциялық тәуекелдің (k2) сандық шамасын ескере отырып есептемен активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің сомасына ара қатынасы.

Жоғарыда аталған коэффициенттерді есептеу мақсаттарына арналған инвестициялар заңды тұлғаның акционерлік капиталына салымдарды (жарғылық капиталға қатысу үлестерін), сондай-ақ заңды тұлғаның субординацияланған борышын білдіреді, әрі олардың жиынтық мөлшері Банктің 1-деңгейдегі капиталы мен 2-деңгейдегі капиталының жалпы мөлшерінің 10%-нан асады.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанына ҚРҰБ талаптарына сәйкес есептелген Банк капиталының жеткіліктілік коэффициентінің нормативі былайша болады:

	2025 жылы 31 желтоқсан	2024 жылы 31 желтоқсан
1-деңгейдегі капитал	235.893.342	201.859.061
2-деңгейдегі капитал	—	—
Нормативтік капитал жиыны	235.893.342	201.859.061
Тәуекелді, шартты міндеттемелерді, туындай қаржы құралдарын, операциялық және нарықтық тәуекелді ескере отырып алынған нормативтік активтердің барлығы	1.375.592.143	1.193.895.741
k1-1 капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (кем дегенде 7,5%)	17,1%	16,9%
k1-2 капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (кем дегенде 8,5%)	17,1%	16,9%
k2 капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (кем дегенде 10,0%)	17,1%	16,9%

38. Есепті күннен кейінгі оқиғалар

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке қол қойылған күні басшылық ақпаратты қосымша ашып көрсетуді талап ететін деп айқындаған елеулі оқиғалар болған жоқ.